

IVAN MERZ

MATERIJALI

ZA KATEHEZE, PROPOVIJEDI I PREDAVANJA

o časnom Sluzi Božjem

za svećenike, vjeroučitelje
i voditelje katoličkih udruga

I. dio

Zagreb, 2002.

Kardinal FRANJO KUHARIĆ o IVANU MERZU:

»Ivan Merz ima mnogo toga reći danas našim mladima, našim sjemeništarcima, našim bogoslovima, našim redovnicima i redovnicama, nama svećenicima i biskupima. Zaista, ovaj naš dragi orao bio je apostol vrlo kratko vrijeme, samo šest godina, a unio je mnogo, učinio je mnogo, zapalio je mnoge, jer je sam gorio ljubavlju Duha Svetoga koja se u njemu razgorila u otvorenost duše da prihvati Isusa za Kralja svoga srca i života i da uđe u Njegovo Kraljevstvo.«

(Iz govora na svečanoj Akademiji prigodom proslave 50. obljetnice smrti časnog Sluge Božjega Ivana Merza, Zagreb, 26. XI. 1978.)

Izdavač:

KATEHETSKI URED ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE, I POSTULATURA ZA BEATIFIKACIJU IVANA MERZA

Za izdavača: Dr. Josip JAKŠIĆ, predstojnik Katehetskog ureda
i o. Božidar NAGY, postulator

10000 Zagreb, Vlaška 93; 098/546 806

Zagreb, 2002. god.

E-mail: postulatura.merz@ffdi.hr

www.ffdi.hr/ivan-merz

Kompjutorska priprema: Medijski centar «Glas Slavonije» d.d., Osijek

Tisak: PAN – Papirna industrija, Zagreb.

POŠTOVANI SVEĆENICI, ČASNE SESTRE, VJEROUČITELJI/CE I VODITELJI KATOLIČKIH UDRUGA!

U povodu skore beatifikacije časnog Sluge Božjega IVANA MERZA, kojoj se nadamo 2003. g., Postulatura za njegovu beatifikaciju u suradnji s Katehetskim uredom Zagrebačke nadbiskupije objavljuje u nekoliko dijelova razne materijale o životu, liku i djelu našeg budućeg blaženika koji mogu poslužiti za kateheze, propovijedi i predavanja.

Beatifikacija jednog Božjeg ugodnika jest veliki dar određenom narodu i mjesnoj Crkvi. Da možemo dostojno primiti taj dar, potrebna je duhovna priprema, napose djece i mladeži; Ivan Merz je bio apostol mladih, a nakon svetačke smrti hrvatski su ga biskupi postavili uzorom mladeži. U ovim svescima naći ćete raznih materijala koji Vam u tome mogu pomoći.

Na početku prvog sveska donosimo pismo što ga je uputio predsjednik Vijeća za katehizaciju Hrvatske biskupske konferencije biskup Marin Srakić svim vjeroučiteljima uoči početka nove vjeronaučne godine 2002./2003. o potrebi pripreme djece i mladih za proglašenje blaženim Ivana Merza. Slijede potom ostali dokumenti: izjave Pape Ivana Pavla II. i Kardinala Franje Kuharića o Ivanu Merzu, poruka bosansko-hercegovačkih biskupa u povodu priprema za beatifikaciju, članak biskupa Mije Škvorca. Ostale izjave hrvatskih biskupa s brojnim materijalom o našem budućem blaženiku mogu se naći na Internet-stranici I.Merza: www.ffdi.hr/ivan-merz

Poznato je da, na žalost, ima naših vjernika koji do sada još nisu čuli za Ivana Merza, a većina ga veoma slabo poznaje. Toga je svjestan i sam Papa Ivan Pavao II. koji je to još jednom očitovao i to ove godine u Kanadi prigodom Svjetskog dana mladih. Za vrijeme objeda na koji je pozvao predstavnike mladih raznih naroda, uputio je pitanje predstavnici hrvatske mladeži Ani Mariji Čagalj o čemu je ona dala izjavu u Glasu Koncila (br. 32-33, 11-18., VIII. 2002.str.7): »Papa me pitao jesam li čula za Ivana Merza, na što sam mu odgovorila da jesam i da ćemo ga doći pozdraviti kad posjeti Hrvatsku u povodu proglašenja Ivana Merza blaženim.«

Ovo Papino pitanje odaje iskrenu zainteresiranost Svetog Oca za našega Ivana Merza. Isto se tako može shvatiti da je upućeno svakome od mladih, no najviše nama koji smo kao crkveni djelatnici, vjeroučitelji, odgojitelji i pastiri dužni upoznavati vjernike i mlade s uzornim likom našeg budućeg blaženika i sveca i porukom koju nam Bog preko njega upućuje. U tome smislu materijali u ovim svescima žele Vam pripomoći u informiranju vjernika, djece i mladeži o životu i djelu časnog Sluge Božjega Ivana Merza.

Zagreb, Svi Sveti, 1. XI. 2002.

POSTULATURA ZA BEATIFIKACIJU IVANA MERZA

Časni Sluga Božji

IVAN MERZ

1896.-1928.

Kratka biografija

Ivan Merz rođen je 16. prosinca 1896. g. u Banjoj Luci, gdje je 1914. g. završio gimnaziju. Nakon tromjesečnog boravka u Vojnoj akademiji započinje studij u Beču koji prekida zbog početka Prvog svjetskog rata. Pozvan je u vojsku i poslan na talijansko bojište gdje ostaje do 1918. g. Nakon završetka rata nastavlja studij književnosti u Beču (1919.-1920.) i dovršava ga u Parizu (1920.-1922.). Dolazi u Zagreb 1922. g. gdje postaje profesor francuskog i njemačkog jezika. Doktorirao je 1923. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu radnjom o utjecaju liturgije na francuske pisce.

Razmišljanjem, studijem, a osobito kroz ratna stradanja i patnje dolazi do iskrenog obraćenja Bogu i uvjerenja o istinitosti katoličke vjere. Svoj život posvećuje Isusu Kristu, načinivši kao laik zavjet vječne čistoće. Aktivno radi na odgoju hrvatske mladeži u tadašnjoj katoličkoj organizaciji "Hrvatski Orlovski Savez", kojoj je dao geslo "Žrtva - Euharistija - Apostolat" i u koju uvodi načela papinske Katoličke Akcije. Premda mlad i kao laik smatran je "stupom Crkve" u Hrvatskoj i zalaže se za liturgijsku obnovu. Riječju i perom bori se za katoličku vjeru i ustrajno promiče njezina moralna načela u javnom životu, o čemu je ostavio veliku pisanu baštinu.

Potpuno odan Crkvi i Papi, Merz je bio čovjek žive vjere, iskrene molitve, samoodricanja, dnevne Pričesti, adoracije, predanog trpljenja, široke naobrazbe, blizak ljudima i svakom je čovjeku iskazivao kršćansku ljubav. Ime Ivana Merza značilo je, a znači i danas, program života i rada za vjernika katolika koji želi raditi na širenju Kristova Kraljevstva. Njegovu ideju o osnivanju »svjetovnog reda« djelomično je ostvarila Marica Stanković, utemeljivši zajednicu Suradnica Krista Kralja.

Umro je u Zagrebu 10. svibnja 1928. g. u 32. godini, na glasu svetosti. Na samrti je prikazao svoj život Bogu kao žrtvu za hrvatsku mladež. Grob mu se nalazi u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu, u koju je posljednjih godina života svakodnevno dolazio na sv. misu. Još 1958. g. počeo je u Zagrebu postupak za njegovo proglašenje blaženim. Dana 5. srpnja 2002. svečano je u Vatikanu u Papinoj nazočnosti proglašen dekret o herojskim krepostima Ivana Merza i od sada Ivan nosi naslov "časni Sluga Božji". Time je otvoren put za njegovo skoro proglašenje blaženim i svetim.

Mnogi koji su se molili Ivanu Merzu zadobili se po njegovu zagovoru milosti o čemu svjedoče brojne objavljene zahvalnice.

Već za života, a napose nakon smrti, Ivan Merz postao je uzor kršćanskog života tisućama mladih hrvatskih katolika. Njegovo ime značilo je, a znači i danas, program života i rada za vjernika katolika koji želi aktivno raditi na širenju Kristova Kraljevstva. Natpis s vijenca što su mu ga mladi postavili na grob još 1929. g., govori nam o njegovu značenju u životu vjernika, napose mladih, te je aktualan i danas: »HVALA TI, ORLE KRISTOV, ŠTO SI NAM POKAZAO PUT K 'SUNCU'!«

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA
Vijeće za katehizaciju
Predsjednik
Strossmayerov trg 6
31400 ĐAKOVO
Br. VK-HBK-31/2002.
Đakovo, 15. kolovoza 2002.

ČASNI SLUGA BOŽJI IVAN MERZ

PORUKA SVIM VJEROUČITELJIMA I KATEHETAMA U PRIPRAVI ZA PROGLAŠENJE BLAŽENIM

Poštovane/i vjeroučiteljice i vjeroučitelji!

Dana 5. srpnja 2002. u Vatikanu su proglašeni dekreti o herojskim krepostima časnog Sluge Božjega Ivana Merza i časne Službenice Božje Marije Petković. To je najvažniji čin u dovršenju njihova postupka za beatifikaciju, a prije njihova službenog proglašenja blaženima koje očekujemo u proljeće sljedeće godine.

Približavanje njihove beatifikacije, što će biti dar Svetog Oca našoj domovinskoj Crkvi, obvezuje nas da bolje upoznamo ove naše kandidate oltara, kao i poruku koju nam Bog upućuje preko njihova svetoga života.

Na poseban način vama vjeroučiteljima preporučam da upoznate lik časnog Sluge Božjega Ivana Merza, prvog laika Crkve u Hrvata koji će biti uzdignut na čast oltara. Ivan Merz je bio prosvjetni djelatnik kao što ste i vi. Premda izravno nije predavao vjeronauk (bio je profesor francuskog jezika i književnosti), svojim je načinom rada kao profesor i odgojitelj, a napose svojim dobrovoljnim angažiranjem u svoje slobodno vrijeme u tadašnjim katoličkim udrugama, mnogo učinio za kršćanski odgoj mladeži.

Časni Sluga Božji Ivan Merz u svojim brojnim spisima ostavio je bogatu duhovnu baštinu. Poznata je njegova rečenica koju je još kao student u Parizu zapisao, a koju je i Papa Ivan Pavao II. citirao u svome govoru u Splitu (1998.g.): KATOLIČKA VJERA JE MOJE ŽIVOTNO ZVANJE. To je svoje zvanje ostvario na zadivljujući i herojski način pa ga stoga Crkva želi postaviti za uzor svima kako se u laičkom staležu može ostvariti ideal kršćanske svetosti i angažiranog apostolata.

Ivan Merz kao angažirani laik može biti primjer svakom vjerniku laiku, a pogotovo vama koji ste kao vjeroučitelji izravno uključeni u pastoral Crkve. On pokazuje kako se živi duhovni život, kako se po liturgiji sjedinjen s Kristom uspinje prema svetosti, iz čega proizlazi apostolski žar u radu za proširenje Kristova Kraljevstva u dušama. Nadalje, u Ivanu Merzu imamo krasan primjer kako vjernik laik svoje slobodno vrijeme može plodno upotrijebiti u odgoju katoličke mladeži unutar katoličkih udruga.

Nakon što osobno upoznate časnog Slugu Božjeg Ivana Merza i otkrijete bogatstvo njegove duše, kao i aktualnost njegove poruke, nastojte *da kao vjeroučitelji upoznate i vaše vjeroučenike* s tim divnim likom koji je jednako uzor i za mlade kao i za odrasle. Pripremajući se za njegovu beatifikaciju potrebno bi bilo da bar jednu katehezu u nadolazećoj vjeronaučnoj školskoj godini posvetite upoznavanju Ivana Merza. U životu Ivana Merza može se vidjeti kako je iskreno tražio istinu, kako je postupno otkrivao Boga i njemu se približavao, kako je i sam prolazio kroz intelektualne i moralne krize, kako se borio za čistoću svoju duše. Sve ga to čini veoma bliskim svakom mladom čovjeku, koji u svome odrastanju prolazi kroz iste stupnjeve razvoja kroz koje je i mladi Ivan Merz prolazio. Svojedobno je ime Ivana Merza značilo »program života i rada« cijelom jednom naraštaju katoličke mladeži kojima je postao pravi uzor za kršćanski život. To može biti i danas što će mnogo ovisiti o vama vjeroučiteljima koji ćete omogućiti da ga vaši vjeroučenici upoznaju.

Za upoznavanje njegove osobnosti, njegova lika i djela postoji obilna literatura, a mnogo od toga već je dostupno na njegovoj Internet-stranici (www.ffdi.hr/ivan-merz).

Nakon Ivanove smrti njegovi mladi prijatelji i štovatelji (iz Vinkovaca) donijeli su mu na grob vijenac s vrpcom - koja se i danas čuva u njegovu muzeju -, a na kojoj piše: »HVALA TI ORLE KRISTOV ŠTO SI NAM POKAZAO PUT K SUNCU«. Put kojim išao Ivan Merz prema Suncu-Kristu, i koji je pokazivao drugima i danas je, a bit će i uvijek, aktualan jer je to put uspona prema Bogu i ostvarenja kršćanske svetosti.

Blagopokojni Kardinal Franjo Kuharić koji je o Ivanu Merzu izrekao mnogo govora, prigodom proslave 50. obljetnice njegove smrti izrekao je i ove riječi:

»Ivan Merz ima mnogo toga reći danas našim mladima, našim sjemeništarcima, našim bogoslovima, našim redovnicima i redovnicama, nama svećenicima i biskupima. Zaista, ovaj naš dragi Orao bio je apostol vrlo kratko vrijeme, samo šest godina, a unio je mnogo, učinio je mnogo, zapalio je mnoge, jer je sam gorio ljubavlju Duha Svetoga koja se u njemu razgorila u otvorenost duše da prihvati Isusa za Kralja svoga srca i života i da uđe u Njegovo Kraljevstvo.« *(Govor na svečanoj Akademiji, 26. XI. 1978.)*

Zahvalimo Bogu za dar svetog života Ivana Merza i s. Marije Petković koje nam Crkva želi uzdići na oltar i potrudimo se čuti Božju poruku koju nam Bog preko njih upućuje.

Neka vas u vašem plemenitom pozivu i poslanju prati blagoslov jedinog učitelja i zagovor Majke Učiteljice!

MARIN SRAKIĆ BISKUP ĐAKOVAČKI ILI BOSANSKI I SRIJEMSKI

† Marin Srakić, biskup
Predsjednik VK HBK

PAPA IVAN PAVAO II. I SLUGA BOŽJI IVAN MERZ

Još za vrijeme Drugog vatikanskog sabora (1962.-1965.), krakowski nadbiskup i kardinal Karol Woytila čuo je za Ivana Merza i upoznao je ukratko njegov život zahvaljujući kardinalu Franji Šeperu. U nekoliko navrata kardinal Šeper govorio mu je o Ivanu Merzu. To je mnogo kasnije i sam Papa potvrdio u razgovoru s biskupom Franjom Komaricom - da mu je nadbiskup Šeper govorio o Merzu još za vrijeme Koncila.

Kad je krakowski nadbiskup postao papa, kardinal Šeper već je bio deset godina u Rimu kao pročelnik Kongregacije za nauk vjere. Prilikom susreta sa Svetim Ocem kardinal Šeper govorio je također novome papi o Ivanu Merzu; posebno je to bilo kad mu je predavao album Merzovih fotografija, što ga je Svetom Ocu poklonila Postulatura. Ovim svojim interventima kod Pape kardinal Franjo Šeper, koji je pokrenuo Merzov proces za beatifikaciju, sigurno je pridonio većem zanimanju Svetoga Oca za Merza, a što je, vjerujemo, koristilo i bržem odvijanju njegova postupka za proglašenje blaženim. Sljedećih godina papa Ivan Pavao II. često je spominjao Ivana Merza, napose u susretu s hrvatskim hodočasnicima, posebno mladima, koji su dolazili u Rim. Ovdje donosimo prikaz svih Papinih govora, nagovora, spominjanja imena i drugih intervenata povezanih s Ivanom Merzom.

1980. g.

Nastojte slijediti stope tog velikog katoličkog laika!

Prvi put Papa je spomenuo Ivana Merza na generalnoj audijenciji srijedom prisutnim brojnim hrvatskim hodočasnicima, od kojih su njih 200 bili mladi
Rim, 30. IV. 1980.

Koncem travnja 1980. godine našle su se u Rimu četiri skupine hrvatskih hodočasnika. Svi su sudjelovali na generalnoj audijenciji na Trgu sv. Petra, 30. travnja 1980. Među njima najbrojnija je bila skupina hrvatske katoličke mladeži, njih oko dvije stotine, iz svih hrvatskih krajeva: Zagreba, Splita, Sarajeva, Banja Luke, Osijeka, Slavonskog Broda, Varaždina, Čakovca, Makarske, s Krka, iz Rovinja, Travnika i drugih mjesta. Bilo je to već četvrto hodočašće mladih koje je došlo u Rim nadahnuto primjerom i idejama vjernosti i ljubavi Ivana Merza prema Crkvi i Papi. Sv. Otac pozdravio ih je ovim riječima:

Susret Pape Ivana Pavla II. i mladih Hrvata u Rimu, 30. IV. 1980.

"Dragi moji Hrvati! Pozdravljam sve hodočasnike iz Hrvatske, a posebno grupu mladih koji su došli pod vodstvom oca Božidara Nagya, isusovca, i oca Marijana Tolja, konventualca, u Vječni Grad, na spomen hodočašća koje je vodio u Rim pokojni profesor, Sluga Božji, doktor Ivan Merz. Vi nastojte slijediti stope tog velikog katoličkog laika!

Pozdravljam također i hodočasnike koji su došli u povodu velikog jubileja svetog Benedikta, zaštitnika Europe, pod vodstvom opata oca Martina Kirigina, benediktinca, i oca Roka Tomića, franjevca. Ideali svetog Benedikta znače mnogo i za današnju Europu.

Dragi moji Hrvati, ostanite uvijek vjerni Isusu Kristu, nebeskoj Majci Mariji, svetoj Crkvi. Zapamtite i kažite to i kada se vratite svojim kućama, da vas Papa voli i blagoslivlje rado vas i sve vaše."

Mladi hrvatski hodočasnici predali su tom prigodom kao poklon sv. Ocu album fotografija Sluge Božjega Ivana Merza sa svojim potpisima i zamolili su sv. Oca da Ivana Merza proglasi blaženim i svetim.

1981. g.

Kao Merz, tražite Isusa preko liturgije, da ga možete što bolje upoznati i slijediti.

Riječi pape Ivana Pavla II. hodočašću od 250 mladih Hrvata na Trgu sv. Petra 29. IV. 1981.

Papa Ivan Pavao II. i mladi Hrvati u Rimu, na Trgu sv. Petra, 29. IV. 1981.

Na generalnoj audijenciji u srijedu, 29. travnja 1981., papa Ivan Pavao II. pozdravio je 250 mladih Hrvata koji su došli u Rim vođeni primjerom ljubavi i vjernosti Sluge Božjega Ivana Merza prema Crkvi, Papi i Rimu. Došli su iz raznih krajeva Hrvatske: Zagreb, Varaždin, Koprivnica, Virovitica, Split, Zadar, Hvar, Osijek, Slavonski Brod, Slavonska Požega, Banja Luka, Sarajevo, Duvno, Livno i druga mjesta. Hodočašće je organizirao Katehetski centar Bazilike Srca Isusova iz Zagreba, zvan "Palma". Bilo je to već peto hodočašće mladih koje se nadahnjuje primjerom Ivana Merza. Sv. Otac ih je pozdravio ovim riječima:

"Dragi moji mladi Hrvati! Već po peti put grupa mladih iz Hrvatske, koji se oduševljavaju životom i radom Sluge Božjega, profesora doktora Ivana Merza, došli su u Rim i traže blagoslov Sv. Oca. Drago mi je da i vas mogu pozdraviti među ostalim hodočasnicima iz Zagreba. Vama je uzor profesor Merz, i to je dobro. I vi, kao što je to činio Merz, tražite Isusa preko liturgije, da ga možete što bolje upoznati i slijediti. Budite dosljedni kao što je bio Merz. Izbjegavajte grijeh. Hrabro svjedočite za Isusa bez straha, ponosni da ste katolici. Primite moj apostolski blagoslov i prenesite ga svim svojima u mojoj dragoj Hrvatskoj."

Dva tjedna nakon ovoga susreta s Papom na istom Trgu sv. Petra, za vrijeme generalne audijencije, 13. svibnja 1981., na sv. Oca izvršen je atentat. Teško ranjen, Papa je prevezen u bolnicu. Upravo čudom Sveti je Otac ostao na životu. Da nije smrtno stradao i da se oporavio od posljedica atentata, to je pripisao zagovoru Gospe Fatimske, jer je atentat bio izvršen upravo na dan kad je bilo prvo Gospino ukazanje u Fatimi. Stoga je Papa godinu dana kasnije, kad se oporavio, na isti dan atentata, 13. svibnja 1982. godine, hodočastio u Fatimu da zahvali Gospi za njezinu zaštitu.

Papa Ivan Pavao II. primio je u privatnu audijenciju 30. IV. 1982. u Vatikanu 300 mladih Hrvata.

1982. g.

Budite vjerni Crkvi i hijerarhiji kao Ivan Merz

Papin pozdrav hodočašću od 300 mladih Hrvata u Rimu 28. travnja 1982.

Već tradicionalno prvosvibanjsko hodočašće mladih Hrvata u Rim ovaj put okupilo je 300 sudionika iz svih hrvatskih krajeva, koji su, nadahnjujući se na primjeru Ivana Merza, došli izraziti svoju odanost Kristovu Namjesniku i pohoditi sveta mjesta naše vjere, koja u Vječni Grad privlače milijune vjernika. Sudjelovali su u generalnoj audijenciji u srijedu, 28. travnja 1982. i Papa ih je pozdravio ovim riječima:

"Dragi moji mladi Hrvati, štovatelji Sluge Božjega dr. Ivana Merza. S radošću pozdravljam vas, koji ste u tako velikom broju došli u Vječni Grad. Vi se nadahnjujete idejama profesora Merza. On je jako ljubio Crkvu i Kristova Namjesnika. Kada su ga jednom zapitali zašto ljubi Katoličku Crkvu i sv. Oca, odgovorio je: 'Jer u Crkvi vidim jasnu sliku Spasitelja i Boga, a u sv. Ocu Papi, pod prilikama čovjeka, vidim Boga i Gospodina svoga.' Evo vam primjera! Pozdravite mlade u dragoj mi Hrvatskoj i recite im neka i oni, kao i dr. Merz, budu uvijek vjerni Crkvi i hijerarhiji, neka ljube Isusa i Mariju. Papa vas voli i blagoslivlja sve vas i vaše obitelji."

Prigodom ovog hodočašća trideset i četvero mladih položilo je zavjet čistoće do braka, kao što su to učinili godinu dana ranije četrdeset i četiri hrvatska mladića i djevojke za vrijeme hodočašća u Lurdu. Na ovaj su zavjet mladi bili potaknuti pozivom Sv. Oca za očuvanje temeljnih moralnih vrijednosti, te primjerom Sluge Božjega Ivana Merza, koji je učinio isti zavjet u dobi od devetnaest godina.

Susret mladih iz Zagreba, njih tri stotine, sa Svetim Ocem Ivanom Pavlom II. u posebnoj audijenciji u Vatikanskom dvoru 2. svibnja 1983. g. Uz Papu desno isusovac o. Izidor Jedvaj, voditelj hodočašća. - Ovu fotografiju objavljujemo u spomen mnogim mladima i njihovim svećenicima voditeljima koji su pretrpjeli progone i šikaniranja od tadašnjeg komunističkog režima zbog sudjelovanja na ovom hodočašću.

1983. god.

Svratite pozornost na euharistijski život kao Merz koji je svaki dan primao svetu pričest, često je adorirao, često se ispovijedao!

Papin govor upućen skupini od 300 mladih Hrvata na posebnoj audijenciji u Vatikanu 2. svibnja 1983.

Za prvosvibanjske dane došlo je u Rim ponovno veliko hodočašće mladih Hrvata. I te ih je godine bilo tri stotine. Vođeni su istim idealima koji su nadahnjivali Ivana Merza. Dana 2. svibnja 1983. bili su primljeni u posebnu audijenciju kod Pape. Svetog Oca pozdravio je mladić Šimun Petričević. Potom je Papa uputio svoj govor:

"Hvaljen Isus i Marija! Dragi moji mladi Hrvati! Kao i prošlih godina, i ovaj put došli ste u velikom broju iz Zagreba, Splita i ostalih hrvatskih krajeva posjetiti Rim. Dobro došli!

Vaše hodočašće u ovoj Svetoj godini Otkupljenja ima posebno značenje: želja da dobijete na svetim mjestima oproštenje među tisućama i tisućama hodočasnika iz cijeloga svijeta.

Vi se nadahnjujete idejama velikog apostola hrvatske mladeži, profesora Ivana Merza. I on je, poput vas, pobožno hodočastio u Rim Svete godine 1925. s grupom od stotinu mladića i bili su primljeni u audijenciju od mog prethodnika, slavne uspomene, pape Pija XI. Tom prilikom Sveti Otac *(Papa Pio XI.)*, između ostaloga, kazao je: 'Naši su prethodnici s potpunim pravom vas nazvali 'Antemurale Christianitatis.' Taj dični naslov, tu divnu pohvalu, podijelili su vašem narodu kao znak osobitoga priznanja, jer ste zaista bili bedem kršćanstva. Potrebno je da i vi velikodušno nastavite ove slavne tradicije i budete bedem Svete Crkve.'

Da, dragi moji mladi Hrvati, vi, poput vašega ideala, profesora Merza, trebate ljubiti i biti vjerni Svetoj Crkvi i Svetom Ocu Papi.

Poznato mi je da u ovoj godini slavite euharistijske kongrese i pripremate se sljedeće godine za Nacionalni euharistijski kongres u svetištu na Mariji Bistrici. Kao doktor Merz, tako i vi posebno svratite pozornost na euharistijski život, koji je nadahnuo mnoge mlade duše. On je svaki dan primao svetu pričest, često je adorirao, često se ispovijedao i imao je posebnu ljubav prema Majci Božjoj. Nemojte, dragi moji mladi, zaboraviti važnost česte svete ispovijedi. Ona je temelj vašega duhovnoga života. Ona vas veže uz Krista.

Vraćajući se vašim kućama, ponovno učvršćeni vjerom i ljubavlju prema Isusu u Svetoj Crkvi, ponesite iz Vječnoga Grada taj plamen ljubavi i vjernosti. Neka ova Sveta godina bude za vas uistinu godina Otkupljenja. Budite apostoli među svojim kolegama u školi ili na radu. Pozdravite mlade Hrvate u domovini i kažite im da Papa za njih moli, da misli na njih i da ih voli. Pozdravite svoje roditelje, braću i sestre. Vama i svima njima od srca rado podjeljujem svoj Apostolski blagoslov."

Komunističke vlasti krivim su okom gledale ovako velike dolaske mladih Hrvata u središte kršćanstva, u srce Crkve. Tražile su bilo kakav povod da osujete ovo povezivanje hrvatske mladeži s Rimom i Papom po uzoru na Ivana Merza. Na ovom hodočašću bila je pred mladima spomenuta velika tabu tema - Bleiburg i hrvatske žrtve koje su ondje stradale. Nakon ovoga hodočašća policija je u Zagrebu počela pozivati mlade vjernike hodočasnike, ispitivati ih, prijetiti im i ucjenjivati ih. Približno sedamdeset mladih i njihovih voditelja svećenika ostalo je bez putovnica koje su im bile oduzete.

Vjernost Rimu i Papi velika je milost. I velika je milost da smo članovi jedne svete, katoličke i apostolske Crkve. A za to treba nešto i pretrpjeti. Bez obzira na sve neugodnosti što su im prouzročili komunistički vlastodršci i njihov policijski aparat, upravo zbog tih komunističkih progona u mnogima je još više porasla ljubav prema Crkvi, prema Kristovu Namjesniku i prema središtu kršćanstva.

1984. g.

Ivan Merz - bio je to veliki čovjek!

Simpozij u Rimu o katoličkom laikatu u povodu 60. obljetnice uvođenja Katoličke Akcije u Hrvatsku 12. i 13. travnja 1984.

U Rimu na Lateranskom sveučilištu održan je 12. i 13. travnja 1984., simpozij o hrvatskom katoličkom laikatu u povodu proslave 60. obljetnice uvođenja Katoličke akcije u Crkvi u Hrvatskoj, za što je najviše zaslužan Sluga Božji Ivan Merz, o kojemu je na Simpoziju bilo održano posebno predavanje. U srijedu, 16. travnja, sudionici Simpozija sudjelovali su na generalnoj audijenciji i Papa ih je pozdravio ovim riječima:

“Srdačno pozdravljam sve sudionike Simpozija o hrvatskom katoličkom laikatu u dvadesetom stoljeću što se ovih dana održao u Rimu. Simpozij je pokazao veliko bogatstvo djelovanja hrvatskih laika u prvoj polovini našega stoljeća. Njihov primjer neka ohrabri današnje hrvatske katoličke laike da slijedeći koncilsko učenje o laikatu otkriju svoje nezamjenjivo mjesto u Crkvi, kako bi svojim životom mogli dati svjedočanstvo za evanđeoske vrijednosti na rast crkvene zajednice i za opće dobro društva. Vama i hrvatskim katoličkim laicima u domovini i po svijetu od srca podjeljujem svoj apostolski blagoslov.”

Na ovome Simpoziju sudjelovao je i dr. Slavko Šarić, učenik i nasljednik dr. Ivana Merza, kao profesor francuskog jezika na Nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu. Na audijenciji je bio u prvom redu, pa ga je Papa srdačno pozdravio i s njime je izmijenio nekoliko riječi. Čuvši za Slugu Božjega Ivana Merza, Sveti Otac je rekao: “Bio je to velik čovjek, velik čovjek.”

Papa Ivan Pavao II. s mladim Hrvatima iz Subotice, u Rimu, ljeto 1985.

1986. g.

Euharistija, apostolat i žrtva vode prema Kristu - Životu

Posebna audijencija za mlade Hrvate u Vatikanu, I. svjetski dan mladih 21. ožujka 1986.

Stotine mladih Hrvata hodočastilo je u Rim za Prvi svjetski dan mladih koji se tih dana održavao u Rimu. Zalaganjem o. Božidara Nagyja, urednika hrvatskog programa Radio Vatikana, bili su primljeni u posebnu audijenciju kod Svetoga Oca. Papa im je održao govor u kojem je istaknuo mnoge misli i ideje velikoga apostola hrvatske mladeži, Ivana Merza, a da ga imenom nije spomenuo; zbog komunističkih progona hrvatske mladeži prethodnih godina toga časa nije bilo uputno javno ga spominjati, ali je ipak Papa njegove misli predstavio u javnosti. Svi oni koji poznaju život Ivana Merza, odmah su prepoznali na koga je Papa mislio kad je citirao određene poznate misli iz Merzove ostavštine.

Papa Ivan Pavao II. i splitsko-makarski nadbiskup Frane Franić s mladim Hrvatima u Castelgandolfu, 1987.

Navodimo nekoliko ideja Ivana Merza koje je Papa spomenuo u svome govoru. "Život mi je Krist." To su Pavlove riječi od kojih je Merz učinio za sebe ideju vodilju svoga života i navodi je u svome testamentu. Potom: "Žrtva - Euharistija - Apostolat" - tri riječi koje je Ivan Merz kao geslo predao Hrvatskom orlovskom savezu, a postale su potom program života za tisuće mladih katolika koji su slijedili primjer svoga apostola. Svaku od tih riječi, kao što ćemo vidjeti, Papa je opširno protumačio. Na koncu je Sveti Otac spomenuo da su mu poznate okolnosti dolaska mladih Hrvata u Rim. Time je aludirao na velike žrtve što ih mladi Hrvati čine da bi došli do vječnoga grada Rima, a u kojem su, kad dođu, smješteni sirotinjski, jednostavno i često moraju spavati na betonskim ili kamenim podovima, u vrećama za spavanje i sl.

Audijencija je bila u Klementinskoj dvorani u Vatikanu, 21. ožujka 1986. g. Evo cjelovitog Papina govora što ga je uputio mladim Hrvatima:

"Hvaljen Isus i Marija! Dragi mladi iz Zagreba i Varaždina! Dobro došli u Vječni Grad, u kuću zajedničkog Oca. Željeli ste proslaviti Prvi svjetski dan mladih zajedno s mladima Rima okupljeni oko Kristova Namjesnika. Raduje me vaš dolazak. Želim da vam donese obilnu duhovnu korist.

Kao toliki vaši vršnjaci, i vi stojite pred životom i sigurno se pitate što će vam budućnost donijeti. Budućnost je vaša samo u mjeri koliko ćete se znati oduprijeti napastima zla i potvrditi svoju osobnost prianjajući uza sve ono što je istinito, pravedno i dobro. A sve to je utjelovljeno u Isusu Kristu. **"Život mi je Krist"**, rekao je veliki apostol naroda, sveti Pavao, čiji ste grob i baziliku jučer pohodili. Ove Apostolove riječi toliki mladi kroz stoljeća, također i u vašem hrvatskom narodu, učinili su sadržajem svoga života. U Isusu su pronašli prijatelja, izgradili svoju osobnost, usrećili svoj život i živote drugih. A gdje ćete naći Isusa? U prvom redu u **Euharistiji** koju vam Crkva daje kao duhovnu hranu. Okrijepljeni snagom svete Pričesti spremnije ćete se moći uključiti u **apostolat** širenja Isusove istine i ljubavi što Crkva očekuje od svakog krštenika. Posebno poziva mlade da budu apostoli svojih vršnjaka. **Žrtva** i odricanje što traži svaki plemeniti i uzvišeni cilj, kao što je život po Evanđelju i svjedočenje za Isusa, neće vam biti teški ako hranite svoju dušu iskrenom molitvom. U vašem hodu zajedno s Isusom prema ostvarenju svoje budućnosti neka vas prati naša Nebeska Majka Marija.

Poznate su mi okolnosti vašega boravka u Vječnom Gradu. Zahvaljujem svima koji vam pomažu hodočastiti na sveta mjesta naše vjere.

Vama, svima vašima, a napose mladima u vašoj domovini koji su se uključili u proslavu Prvog svjetskog dana mladih od srca podjeljujem svoj apostolski blagoslov."

1989. g.

Treba raditi za Merzovu beatifikaciju! Radi li se u njegovoj domovini dovoljno na tome?

Biskup Franjo Komarica o svojim susretima s Papom u vezi Ivana Merza

Biskup Franjo Komarica često se susretao s Papom Ivanom Pavlom II. i govorio je s njime o Ivanu Merzu. Ovdje donosimo njegovu izjavu o tim susretima. Izjava je objavljena u brošuri Sluga Božji Ivan Merz Zagreb, 1989. g., i u Glasilu Postulature, br. 1-2, 1991., str. 1

»U mjesecu listopadu 1987. održana je u Rimu Biskupska sinoda o laicima na kojoj sam aktivno sudjelovao kao predstavnik biskupske konferencije. U svom sam interventu tijekom Sinode o svjetovnjacima spomenuo pred Svetim Ocem i pred svim sinodalnim ocima Ivana Mreza kao primjer katoličkog svjetovnjaka i apostola.

Tijekom trajanja Sinode bili su pozvani k Svetom Ocu na zajednički ručak svi biskupi srednje Europe, među kojima sam bio i ja. Prije ručka smo se predstavili Sv. Ocu. Kada je došao red na mene i kad sam mu rekao da sam pomoćni biskup u Banjoj Luci, od kuda je bio i Ivan Merz, Papa je odmah spontano reagirao: “Ah, Merz! Ja za njega znam! Više sam puta o njemu govorio. Treba raditi za Merčevu beatifikaciju! Radi li se u njegovoj domovini dovoljno na tome?” Nakon ručka zamolio sam Sv. Oca za kratki razgovor, što je on dobrohotno prihvatio, premda je bio umoran. Sv. Otac srdačno me primio za ruku i desetak smo minuta razgovarali. Papa je ponovno spomenuo Merza i potrebu da bi se više poradilo na njegovoj stvari, jer da je ponajprije na nama, u domovini, da pospješimo njegov kult kako bi se popeo na čast oltara.

U siječnju 1989. bio sam skupa s ostalim našim biskupima u Rimu “ad limina”. Zastupao sam svoju biskupiju, jer je ordinarij, msgr. Alfred Pichler, bio bolestan. Prilikom razgovora s Papom, kad sam mu spomenuo da sam iz Banje Luke, Papa je odmah rekao: “Ivan Merz”. Pitao je da li se za Merza radi u domovini, te je istaknuo da je to vrlo potrebno.«

Biskup Franjo Komarica
Banja Luka

1991. g.

Papa blagoslovio reljef Ivana Merza

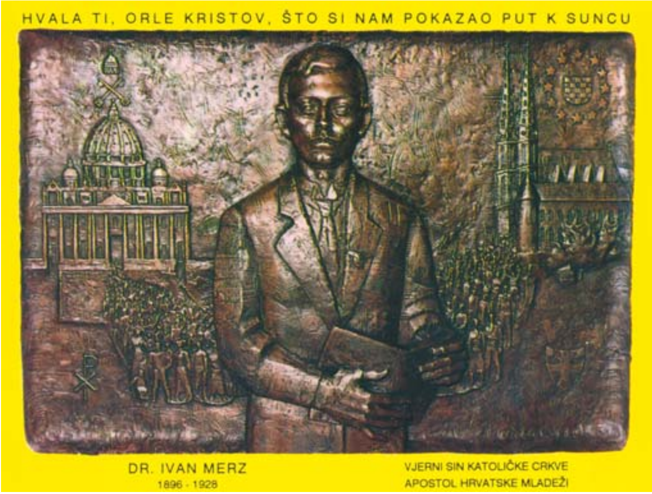
1. svibnja 1991. g.

Na generalnoj audijenciji 1. svibnja 1991., u nazočnosti više skupina hrvatskih hodočasnika, Papa Ivan Pavao II. blagoslovio je brončani reljef Ivana Merza koji je namijenjen za Dom hrvatskih hodočasnika u Rimu. Temeljna ideja reljefa, koju je dao o. Božidar Nagy, postulator kauze Sluge Božjeg, jest: Ivan Merz povezuje Hrvate s Rimom. Reljef je djelo hrvatskog umjetnika Ante Starčevića, koji je za tu prigodu osobno došao u Rim, sudjelovao u generalnoj audijenciji i bio nazočan dok je Sveti Otac blagoslovio reljef. Papa je pozdravio nazočne Hrvate sljedećim riječima:

Papa Ivan Pavao II. blagoslivlje reljef Ivana Merza za Dom hrvatskih hodočasnika u Rimu, 1. V. 1991.

»Dragi hrvatski hodočasnici, srdačno vas pozdravljam! Čovjek jedino uz pomoć Božju i slijedeći njegove zakone može izgraditi društvo koje će biti uistinu čovječno. Potrebno je zbog toga da kršćani svojim življenjem pokažu nezamjenjivost i blagodat

evanđeoskih načela za pojedinca, obitelj i cijelo društvo. Na vas i na vašu domovinu Hrvatsku zazivam puninu Božjeg blagoslova i mira. Rado ću ovom prigodom blagosloviti umjetničko djelo na kojem je prikazan Sluga Božji Ivan Merz, a koje je napravljeno za "Domus Croata" u Rimu. Hvaljen Isus i Marija!«

Brončani reljef Ivana Merza, rad akademskog kipara Ante Starčevića u Domu hrvatskih hodočasnika u Rimu. Kopija ovoga reljefa nalazi se u Osnovnoj školi »Dr. Ivan Merz« u Zagrebu, ul. Račkoga 4.

1994. g.

Ivan Merz - Istaknuti laik u svjedočenju Evanđelja

Papa spomenuo Ivana Merza
u svome prvom govoru prilikom prvog posjeta Hrvatskoj
Zagreb, 10. rujna 1994. g.

Tijekom svoga prvog pohoda Hrvatskoj, u svome prvom govoru u zagrebačkoj katedrali, 10. rujna 1994., papa Ivan Pavao II. spomenuo je i Slugu Božjega Ivana Merza kad je nabrajao naše istaknute duhovne velikane. Spomenuvši najprije dva kanonizirana hrvatska sveca, sv. Nikolu Tavelića i sv. Leopolda Mandića, Papa je potom nastavio:

"Iz dugog niza muževa i žena koji su se u naše vrijeme istakli življenjem kršćanskih vrlina, želim spomenuti Sluge Božje: Josipa Langa, pomoćnog zagrebačkog biskupa, franjevce Antu Antića i Vendelina Vošnjaka, **kao i Ivana Merza, istaknutog laika u svjedočenju Evanđelja**. Najsvjetliji lik je, bez sumnje, nadbiskup i kardinal Alojzije Stepinac."

1996. g.

"Nadahnjivati se vrijednostima katoličkih načela koja je promicao dr. Ivan Merz!"

Proslava 100. obljetnice rođenja Ivana Merza. Papin pozdrav i blagoslov sudioncima proslave.
Zagreb, 14.-16. prosinca 1996.

Prigodom proslave i održavanja simpozija o Ivanu Merzu u povodu 100. obljetnice njegova rođenja, papa Ivan Pavao II. poslao je svoju poruku preko msgr. Giulia Einaudija, apostolskog nuncija u Hrvatskoj.

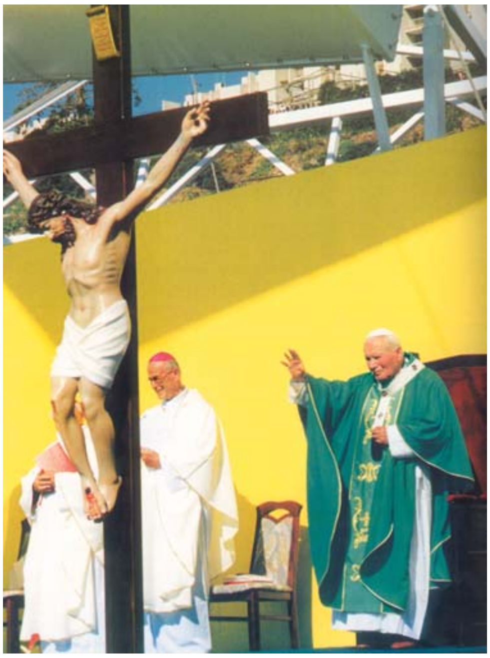
"Obaviješten o znanstvenom simpoziju u povodu proslave stote obljetnice rođenja Ivana Merza, koja će se održati u Zagrebu 14., 15. i 16. prosinca, Sveti Otac želi uputiti svim organizatorima i sudionicima spomenutog simpozija svoje očinske pozdrave i potaknuti ih da se i danas nadahnjuju vrijednostima katoličkih načela za koja se zalagao i svesrdno ih promicao dr. Merz, koji je u svemu bio vjeran nauku Katoličke Crkve i odan Kristovu Namjesniku i Apostolskoj stolici. Kao zalog uspješnog odvijanja ovoga skupa i postizanje obilnih duhovnih plodova, Sveti Otac od srca podjeljuje svoj apostolski blagoslov. Ovoj poruci Svetog Oca Ivana Pavla II. pridružujem i ja svoje osobne najbolje želje za plodonosan rad znanstvenog simpozija uz srdačne pozdrave i štovanje."

+Giulio Einaudi, apostolski nuncij

1998. g.

U Merčevoj rečenici "Katolička je vjera moje životno zvanje" Papa je sažeo svjedočanstva kršćanskog života hrvatskih duhovnih velikana

Papa Ivan Pavao II. ponovno spomenuo Ivana Merza za vrijeme svoga drugog pohoda Hrvatskoj od 2. do 4. X. 1998.

Papa Ivan Pavao II. predvodi svetu misu u Splitu na Žnjanu, 4. X. 1998. na kojoj je spomenuo Ivana Merza.

Prigodom svoga drugoga posjeta Hrvatskoj, od 2. do 4. X. 1998., Sveti je Otac i ovaj put spomenuo Slugu Božjega Ivana Merza, kao što je to učinio i prilikom prvoga posjeta Hrvatskoj 1994. Kod ovoga drugog pohoda Papa ga je spomenuo u svojoj propovijedi na svečanoj sv. misi s vjernicima južne Hrvatske u Splitu na Žnjanu, 4. listopada 1998. Donosimo ovdje navod iz četvrte točke govora Svetoga Oca da bismo bolje mogli uočiti kontekst u kojemu je Merz spomenut.

"Predragi, Split i Solin su druga i završna postaja ovoga mojeg pastirskog pohoda Hrvatskoj. Ova dva mjesta imaju *sasvim posebno značenje* u razvoju kršćanstva u ovdašnjim krajevima - najprije u rimskom, a potom u hrvatskom razdoblju, te dozivlju u pamet dugu i divnu povijest vjere od apostolskih vremena do naših dana.

'Da imate vjere koliko je zrno gorušičino ...', reče nam maloprije Isus u Evanđelju. Milost je Božja učinila da ono zrno vjere proklija i uzraste te postane veliko stablo, bogato plodovima svetosti. **Ni u najtežim razdobljima vaše povijesti nisu nedostajali muževi i žene, koji su neumorno ponavljali: »Katolička je vjera moje životno zvanje« (Sluga Božji Ivan Merz, in *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis*, Roma 1998., p. 477.);** nisu nedostajali muževi i žene za koje je vjera bila program njihova života. Tako je to bilo za mučenika Dujma u rimsko doba, za brojne mučenike u doba turske okupacije, kao i za blaženoga mučenika Alojzija Stepinca u naše dane. Odluka vaših otaca da prihvate katoličku vjeru, vjeru koju su propovijedali i ispovijedali sveti apostoli Petar i Pavao, odigrala je glavnu ulogu u vjerskoj i građanskoj povijesti vaše nacije".

Kada se pročitaju svi govori Svetoga Oca s ovog njegova drugog pohoda Hrvatskoj, može se uočiti da je osim kardinala Stepinca od svih hrvatskih duhovnih velikana i kandidata oltara Papa spomenuo još samo Ivana Merza. I ne samo da ga je spomenuo, nego je i naveo poznatu Merčevu misao o katoličkoj vjeri koja mu je postala životno zvanje. Tko je slušao izravno Papin govor, mogao je čuti kako je Sveti Otac, navodeći rečenicu Ivana Merza, izgovorio i njegovo ime kao autora iste rečenice. No, ima i nešto više u tom navođenju njegove rečenice. Kad se pažljivo analiziraju Papine riječi o Merzu, vidi se da je **u toj rečenici Papa sažeo svjedočanstva kršćanskog života svih ostalih hrvatskih duhovnih velikana**; u izvjesnom smislu, prema Papinim riječima, Merz ih sve predstavlja i zastupa tom svojom izrekom, kao i svojim životom i svetošću. Drugim riječima, može se zaključiti, imajući u vidu i treću fazu u koju je ušao Merčev proces, da je nakon kardinala Stepinca Ivan Merz najozbiljniji sljedeći hrvatski kandidat za beatifikaciju.

Papa Ivan Pavao II. pozdravlja polumilijuntno mnoštvo vjernika u Splitu na Žnjanu 4. X. 1998. na početku misnog slavlja pod kojim je spomenuo i budućeg hrvatskog blaženika Ivana Merza.

Proglašenje dekreta o herojskim krepostima časnog Sluge Božjega Ivana Merza

U Vatikanu 5. srpnja 2002.

Kardinal Jose Saraiva Martins, pročelnik Kongregacije za kauze svetaca pozdravlja Svetoga Oca na početku svečanosti proglašenja dekreta u Vatikanu, 5. VII. 2002.

U petak, 5. srpnja 2002., u Vatikanu su u nazočnosti svetoga oca Ivana Pavla II. proglašeni dekreti o herojskim krepostima Sluge Božjega Ivana Merza, laika, apostola hrvatske mladeži i pionira Katoličke Akcije u Hrvatskoj, te Službenice Božje Marije Petković, utemeljiteljice Družbe Sestara Kćeri Milosrđa. Od sada oni nose naslov »Venerabilis« tj. »Časni Sluga, odnosno Službenica Božja«.

Proglašenjem dekreta o »herojskim krepostima« jednoga kandidata za beatifikaciju formalno je završen kanonski proces kojim se utvrđuje natprosječni stupanj svetosti dotičnog Sluge Božjega, što ga čini dostojnim da ga Crkva službeno stavi vjernicima kao uzor kršćanskog života. Riječ je, dakle, o obznanjivanju Papine odluke kojom Sveti Otac prihvaća sud dokaznog postupka o postojanju herojskih kreposti kod kandidata oltara, te daje nalog Kongregaciji za kauze svetaca da se objavi dekret o postojanju herojskih kreposti kod Sluge Božjega. No, da bi dotični kandidat za beatifikaciju mogao biti i javno štovan u Crkvi, traži se jedno čudo postignuto po njegovu zagovoru. U kauzi Ivana Merza već je nadležna vatikanska komisija od pet liječnika izrekla svoj sud (8. V. 2002.), da ozdravljenje Anice Ercegović znanstveno nije moguće protumačiti, a ono se pripisuje zagovoru Ivana Merza. Nakon njih vatikanski su teolozi (13. IX. 2002.) također potvrdili da se ovo čudesno ozdravljenje ima pripisati zagovoru Ivana Merza. Dekret o čudu bit će objavljen u prosincu i time će biti otvoren put beatifikaciji Sluge božjega Ivana Merza, koja se očekuje 2003. g.

Pstulatori kauza za beatifikaciju i delegacije iz raznih zemalja nazočne na čitanju dekreta koji se odnose na buduće blaženike i svece. Među njima je i delegacija vjernika iz Hrvatske, štovatelja Ivana Merza i sestre Marije Petković.

Proglašenjem dekreta o herojskim krepostima završen je dugi postupak koji je kod Ivana Merza trajao pune 44 godine, tj. od 1958., kad ga je na molbu Suradnica Krista Kralja pokrenuo zagrebački nadbiskup Franjo Šeper.

Banjalučki biskup Franjo Komarica pozdravlja Svetoga Oca na kraju svečanosti proglašenja dekreta o herojskim krepostima sluge Božjega Ivana Merza u Vatikanu, 5. VII. 2002.

Postulator kauze Ivana Merza o. Božidar Nagy, pozdravlja Svetoga Oca na završetku svečanosti proglašenja dekreta o herojskim krepostima Ivana Merza u Vatikanu, 5. VII. 2002.

KARDINAL FRANJO KUHARIĆ O IVANU MERZU

Početkom 2002. god. oprostili smo se od našega Kardinala Franje Kuharića, umirovljenog zagrebačkog nadbiskupa. Bog ga je pozvao k sebi u vječnost 11. III. 2002. Ispratili smo ga po lijepom proljetnom suncu na velikoj oproštajnoj euharistijskoj svečanosti ispred katedrale 14. ožujka. Kao da je i vedro nebo bez ijednog oblačka željelo potvrditi onu vedrinu, mir i radost, koju je Kardinal oko sebe širio za vrijeme svoga zemaljskog života. Pogrebnu sv. Misu predvodio je papin izaslanik Kardinal Tomko. Brojni svećenici ne samo zagrebačke nadbiskupije, došli su ga otpratiti na vječni počinak. Mnoge od njih, uključujući i postulatora kauze Ivana Merza, Kardinal Kuharić je zaredio za svećenike u svojoj dugoj službi natpastira zagrebačke nadbiskupije.

Poznato je da je Kardinal Kuharić veoma cijenio Slugu Božjega Ivana Merza i u mnogim prigodama o njemu je govorio i pisao. Iskreno je želio da što prije bude proglašen blaženim.

Posljednja njegova izjava o Ivanu Merzu bila je svega četrdeset dana prije smrti. Bilo je to pismo upućeno postulatoru kojim zahvaljuje za primljene knjige i potom još jednom potvrđuje svoje zanimanje za Merzovu beatifikaciju.

Ovdje donosimo skraćeni izbor njegovih najljepših misli koje je izrekao o Sluzi Božjem u raznim prigodama. Donosimo ih ovdje prema vremenskom slijedu kako su bile izrečene. Ispod svakog izvatka naveden je izvor gdje je određeni govor ili propovijed već u cijelosti objavljen. Cjeloviti govori, propovijedi i pisane izjave Kardinala Kuharića o Ivanu Merzu mogu se naći na Merzovoj web-stranici (www.ffdi.hr/ivan-merz), u direktoriju Kardinali i biskupi o Merzu. Svi ovi govori u cijelosti su objavljeni u posebnoj brošuri pod naslovom »Ivan Merz – Čudo Milosti Božje«.

Ivan Merz - putokaz suvremenom naraštaju

Nakon što je primio prvi broj časopisa "Glasila Postulature Ivan Merz", u svibnju 1973.g., zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić uputio je uredniku o. Božidaru Nagyu pismo u kojemu, između ostaloga, kaže:

Ivan Merz je čovjek našeg vremena, intelektualac, suočen s mnogostrukim strujama suvremene misli, a ipak dosljedan ostvaritelj riječi Božje u svom životu, cjeloviti kršćanin, čovjek Crkve i apostol. Takva jedna cjelovita ličnost usidrena u istini i zaljubljena u apsolutnu Božju stvarnost i vječni smisao čovjeka može poslužiti kao putokaz suvremenom naraštaju, suočenom s tolikom tjeskobama, krizama i sumnjama. Sluga je Božji primjer i odanosti Petrovom nasljedniku koji svojim autoritetom naučavanja čuva slobodu od lutanja držeći je na putovima istine.

(GLASILO POSTULATURE - IVAN MERZ, br. 2, 1973., str. 3)

U Božjim ljudima Bog je vidljiv

Dijelovi propovijedi zagrebačkog nadbiskupa Franje Kuharića na sv. misi u zagrebačkoj katedrali, 25. studenoga 1978. g., prigodom proslave 50. obljetnice smrti Sluge božjega Ivana Merza.

***Bogatstvo milosti u otajstvu duše Ivana Merza.* -** Kad se planine gledaju iz daljine ne vidi se sve bogatstvo njihove ljepote. Ali kad se uđe u njih onda se vidi sva različitost vidika očituju se vrhunci, vide se doline, i otkriva se bogatstvo planinskih vijenaca. Slično se događa i s božjim čovjekom. Ako ga gledamo iz daljine, bilo vremenske, bilo prostorne, ne doživljavamo bogatstvo njegove duše. Ali kad se uđe u otajstvo duše, otkriva se bogatstvo milosti. Simpozij prigodom 50. obljetnice smrti Ivana Merza, otkrio je bogatstvo njegove duše i služi tome da danas pokaže tko je živio među nama, tko je djelovao u gradu Zagrebu i tko je svim srcem nastojao Isusa Krista što više unijeti u duše i da Crkva u hrvatskom narodu bude što svetija.

U njemu je živjela svetost Crkve. - Merz je svijetao primjer i današnjim intelektualcima i mladima koji žele biti ljudi Crkve. On pokazuje svojim životom današnjem naraštaju kako vjernik posvećuje sebe, društvo i Crkvu. U njemu je zaista živjela svetost Crkve. Bio je čovjek Crkve svim srcem, svom dušom, svom ljubavlju. Merz je shvatio otajstvo Crkve. Zato je ljubio Crkvu kao Krista. Znao je da je sva tajna života Crkve Isus Krist koji neprestano u njoj živi i svojim je duhom obnavlja, vodi, sabire i čuva.

***Slapovi svjetla iz Božje punine u Merčevoj duši.* -** Kažu da je Merz govorio deset jezika; po tome nije bio svet. Bio je čovjek visoke kulture i velikog znanja; po tome nije bio svet i to ga samo po sebi ne bi učinilo svetim. Veliko znanje ne čini čovjeka svetim. Čovjeka čini svetim milost i samo milost. Od milosti živi onaj koji ima otvorenu dušu u koju se iz Božje punine slijevaju slapovi svijetla i jakosti. Božji ljudi žive od punine Božje. Ivan je živio od Euharistije, bio je adorator. Čovjek velike apostolske aktivnosti imao je vremena da svakog dana uroni u molitvu pred svetohraništem. Vjerovao je u istinu od koje Crkva živi: u Euharistiji je prisutan Isus Krist.

Osvajač za Boga izrastao iz Božje snage. - Jer je duboko uronio u otajstvo mise, uronio je duboko u otajstvo križa i tu je rastao. Iz tih se izvora hranio, tu je bilo ukorijenjeno njegovo čitavo biće. Iz takvih izvora izrastao je čisti Merz koji gospodari tijelom svojom jakom dušom, kojoj je jakost Duh Sveti. Merz bezgraničnog apostolata, koji je htio sa svojom braćom podijeliti svoju vjeru, radost i ljubav. Čudesan mladi vjernik, osvajač za Boga i ljubitelj ljudi izrastao je iz Božje snage. Moglo bi se o njemu mnogo reći, ali neka ovo bude dosta.

(GLASILO POSTULATURE IVAN MERZ,
br. 1-2, 1978., str. 3-8

Svi koji su Božji uvijek su mladi

Govor nadbiskupa Franje Kuharića na svečanoj akademiji prigodom proslave 50. obljetnice smrti Sluge Božjega Ivana Merza u velikoj dvorani Nadbiskupske klasične gimnazije na Šalati u Zagrebu, 26. XI. 1978.

***Merz - blještavi vrhunac u nizu velikih sinova Crkve u Hrvata.* -** Ima ljudi, sigurno i među mladima, koji vole planine. Kao što sam jučer u katedrali spomenuo da je otkrivanje Merčeve duše ulazak u jedan splet divnih planina, tako bih sada pozvao da bude što više planinara duha koji će težiti prema tom vrhuncu. Ivan Merz blješti u tom nizu velikih, vjernih sinova i kćeri naše Crkve u hrvatskom narodu kao jedan blještavi vrhunac. I kao što se na vrhunce penju hrabri planinari, tako bih želio da otkrivanje Ivana Merza u mladim dušama ove generacije, ovih naših prilika, budi težnju da se penju, da idu u visine i da osjete kako je divno gledati s tih visina na široke horizonte Božje stvarnosti i da osjete kako je čist zrak u visinama, te da uvijek prema njima teže.

***Ivan Merz ima mnogo toga reći svima.* -** Ivan Merz ima mnogo toga reći danas našim mladima, našim sjemeništarcima, našim bogoslovima, našim redovnicima i redovnicama, nama svećenicima i biskupima. Zaista, ovaj naš dragi Orao bio je apostol vrlo kratko vrijeme, samo šest godina, a unio je mnogo, učinio je mnogo, zapalio je mnoge, jer je sam gorio ljubavlju Duha Svetoga koja se u njemu razgorila u otvorenost duše da prihvati Isusa za Kralja svoga srca i života i da uđe u Njegovo Kraljevstvo.

***Duboki i zreli mislilac.* -** Mene duboko impresionira Ivanova mladost, odnosno činjenica da je u tako kratkom vremenu mogao sazrijeti takav duh. Kada čovjek čita njegove misli iz njegovih mladenačkih vremena, tu zaista vidi dubokog i zrelog mislio-

ca koji zna iz svoga vremena misliti u vječnim vrijednostima i gledati svijet, ljude i povijest u tom svijetu vječne perspektive. Mislim da je i to dar Providnosti da opet gledamo u jedan sunčani vrhunac, da se nastojimo penjati prema njemu.

Merz ostvarivao Koncil prije Koncila. - Kada čitamo koncilske dokumente, pogotovo o apostolatu laika, pa konstituciju u Crkvi, nekako osjećamo da je to već sve živjelo u Ivanu Merzu; da je on to ostvario davno prije Koncila, jer je zapravo otvorio ono što Koncil želi da bude ostvareno, a to je autentično, velikodušno življenje Evanđelja. Ići za Isusom Kristom. Vjerovati u Crkvu u njezin misterij u kojoj su neprestano otvoreni nepresušni izvori spasenja. I kad bismo imali sve više takvih velikana duha u suvremenom trenutku, imali bismo mirniju nadu za budućnost naše Crkve i našeg naroda.

(GLASILO POSTULATURE IVAN MERZ,
br. 1-2, 1978., str. 16-17)

Kardinal Franjo KUHARIĆ propovijeda u zagrebačkoj katedrali na sv. misi prigodom svečane proslave 50. obljetnice smrti sluge Božjega Ivana Merza 25. XI. 1978. g.

Ivan Merz - remek-djelo Duha Svetoga

Dana 15. prosinca 1979. g. održan je susret nadbiskupa Franje Kuharića sa studentima koji se okupljaju u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu. Bilo je to uoči dana rođenja Ivana Merza. Nadbiskup Kuharić predvodio je koncelebrirano misno slavlje u dvorani uz Baziliku i tom prigodom održao je prigodnu propovijed iz koje donosimo ovaj izvadak:

U Ivanu Merzu prisutna Sveta Crkva. - Ivan Merz je remek-djelo Duha Svetoga. On se napajao neprestano na izvoru Duha Svetoga. Vječni Duh Sveti, živi Duh Sveti čini uvijek Crkvu živom, čini je nepobjedivom, čini je uvijek sposobnom da odgaja svetost i da živi svetost. Treba nastojati da se ta svetost dogodi u nama, u svakome od nas; da bude prisutna sveta Crkva kao što je bila i u Ivanu Merzu prisutna sveta Crkva, jer je on nastojao biti zaista svet, sav Božji, Božji u srcu, Božji u intelektu, Božji u svojoj slobodi. Htio je biti sav Božji i htio je tom vatrom zapaliti i druge. To je apostolat. Proširiti svjetlo, navijestiti Isusa Krista, govoriti o njemu.

(GLASILO POSTULATURE IVAN MERZ,
br. 1-2, 1979./1980. str. 45-47.)

Ivan Merz - čudo milosti Božje

Iz propovijedi zagrebačkog nadbiskupa Franje Kuharića na sv. misi prigodom proslave dana Ivana Merza 10. svibnja 1982., u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu.

Vjera Ivana Merza u dimenzijama crkve. - Vjera Ivana Merza bila je proživljavana u dimenzijama Crkve u cjelini njezinog vjerovanja, a njegova je ljubav bila proživljavana u dimenzijama svijeta kako bi se spasenje Božje objavilo svakom čovjeku, a svjetlo Božje otkrilo svakoj duši, te da svaki čovjek uzmogne postati dionikom Kristova otkupljenja, križa i uskrsnuća. Iz te sveopće ljubavi, proširene u širinu srca Isusova, rasla je njegova revnost za apostolsko djelovanje. Živjeti Boga u sebi, ali ne samo za sebe,

nego živjeti ga i nositi za druge! Apostol. Svjedok. Objavitelj.

Merz živio euharistiju u Bazilici Srca Isusova. **-** Merz je živio četrdesetak godina prije Koncila i na njegovom primjeru vidimo kakav bi otprilike trebao biti kršćanin, koji se svim silama zalaže za koncilsku obnovu. Baš zato je Ivan Merz bio duboko, do dna srži i do dna svoga bića prožet sviješću da je Isus Krist uistinu jedini Spasitelj i da se njegovo spasenje događa iz pokoljenja u pokoljenje u otajstvu Crkve. Upravo stoga on je tu Crkvu ljubio, ljubio jednakom ljubavlju kao što je ljubio Krista. Tu je on, u ovoj Bazilici Srca Isusova, sudjelovao na euharistiji, tu vam mogu pokazati klupu u kojoj je klečao pred svetohraništem. Tu je doživljavao svoje dnevne, žive i životne susrete s Prisutnim, sa Živim u otajstvu euharistije, blizim Bogom i čovjekom Isusom Kristom. Tu se on pričešćivao; ali kad je primio u srce svoga Spasitelja, pričešćivao se i s Crkvom, prihvaćao je u svoje srce cijelu Crkvu: i Papu i biskupe i svećenike i sve vjernike, dobre i svete, pravedne i grješne, sve je primao u svoje srce. Nije mogao zamisliti da bi mogao biti čovjek Kristov a da ne bude čovjek Crkve, jer bi bez Crkve Krist u povijesti bio davno zaboravljen.

Merz ima poruku i za naše dane. **-** Stoga Ivan Merz ima poruku i za naše dane. Ako ga štujemo kao mladoga čovjeka koji je sazrio u dubokoj vjeri kroz zajedništvo Crkve, onda neka nam bude primjer. Slijedimo ga u vjeri kakvu je nosio u svom srcu, slijedimo ga u ljubavi kojom je ljubio Isusa Krista, Crkvu, i čovjeka. Slijedimo ga u poslušnosti vjere i u odanosti koju je nosio u srcu prema onome komu Isus reče: “Ti si stijena i vrata paklena neće je nadvladati.” I zato danas molimo da takvu obnovu prihvatimo, provodimo, živimo u svom osobnom životu. To je poziv svakom članu Crkve. U meni se osobno milošću i dobrotom Božjom mora dogoditi Božji svijet, u meni i u svakom osobno mora se dogoditi tajna spasenja. “Ako me tko ljubi čuvat će moju riječ, pa će i otac moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti.” Onda će Kraljevstvo Božje biti pepoznatljivo i privlačno i u ovakvom svijetu. Amen.

(GLASILO POSTULATURE IVAN MERZ,
br. 1-3, 1985. g. str. 18-21)

Čist i savršen katolik s univerzalnim srcem Crkve

Iz propovijedi Kardinala Franje Kuharića na svetoj misi prigodom proslave 65. obljetnice smrti Sluge Božjega Ivana Merza 10. svibnja 1993., u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu.

Ivan Merz bio svjestan da nosi u sebi poslanje Crkve. **-** Sluga božji Ivan Merz bio je vjernik, vjernik Kristov. Dakle nije bio uključen u hijerarhijske odgovornosti u Crkvi. Ali je bio svjestan da nosi u sebi poslanje Crkve; u svom pozivu, na svom radnom mjestu, u svom vremenu da bude apostol. Za tu apostolsku službu kao Kristovog vjernika oduševljavao ga je i odgajao Duh Sveti.

Ivan Merz može imponirati inteligencijom, naobrazbom i napose svetošću života. **-** Mlad čovjek. Zato može imponirati i mladoj generaciji našeg vremena; toj mladoj generaciji, koja je izložena još strašnijim razornim utjecajima nego što je bilo Merzovo vrijeme. Kada se mladi čovjek mora opredijeliti svim srcem da bi živio protiv struje, da bi živio protiv takvog svijeta kakav on jest, ali da bi živio za taj svijet, da bi bio suradnik Božji u spasenju baš takvoga i toga svijeta, to može samo onaj koji je nošen snagom Duha. O njemu kaže njegov duhovni vođa isusovac pater Vrbanek: »Smogao je naučiti deset jezika, svladati građu koja se traži za dva doktorata, osposobiti se za četiri zvanja - časnika, profesora, književnika i svećenika, premda svećenik nije bio.« Ali imao je u najpunijem smislu svećeničku dušu. To znači dušu raspoloženu da spašava braću vlastitom žrtvom. Prema tome, nije bio neki primitivac kao što ste slušali gotovo pola stoljeća. Naše mlade generacije slušale su u školama gotovo pola stoljeća kako je vjera zatucana. Ivan Merz može imponirati svojom inteligencijom, svojom naobrazbom, svojom superiornošću nad često samo jednim duhovnim analfabetizmom onih koji kažu da su učeni, a duhovni su analfabeti. - Ali čime on mora imponirati - to je svetost života. I, ako mladi žele otkriti radost tog života u Bogu i s Bogom, onda moraju doći na izvore iz kojih se hrani taj život. Zato je Ivan Merz bio čovjek duboke molitve, razmatranja o Božjim stvarnostima, ali čovjek koji je živio s Crkvom i u Crkvi, u njezinim otajstvima.

Živio je na izvorima Riječi Božje i Euharistije. **-** Merz je jednostavno bio uronjen u otajstvo Mise. I ovdje u ovoj Bazilici viđali su ga kako svetački prati misu i u njoj sudjeluje. Silno se razveselio kad se pojavio prvi prijevod misala; sad je misal pružen u ruke vjernicima da mogu sudjelovati i pratiti misu u njezinim neizmjernim dubinama ljubavi. Dakle, živio je na izvorima, na izvorima riječi Božje, na izvorima Euharistije. Klanjalac. Kada je umro, 10. svibnja 1928., onda je njegov vrlo blizi suradnik, također profesor, napisao za njega: “On je bio čist i savršen katolik.” Mi se danas nekako stidimo isticati da smo katolici. Što znači katolik? Imati univerzalno srce Crkve koga

nema nijedna sekta. Imati univerzalno srce Crkve kojom se onda grli Bog i čovjek.

Merz živio otajstvo Crkve svojom svetošću. - To je to univerzalno srce Crkve koje ima katolik ako jest katolik. Jamstvo za to jest hijerarhija. Zato je on bio čovjek Crkve u punom smislu. On je Crkvu živio u njezinom otajstvu poslanja, u njezinom otajstvu ljubavi, u njezinom svjedočanstvu za istinu. On je živio otajstvo Crkve svojom svetošću. Zato nije glumio kad je molio: "Vjerujem u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu...", jer on je u sebi živio to otajstvo jedinstva i svetosti i katoliciteta i apostolskog poslanja. Zato je mogao papa Ivan Pavao II. kazati grupi mladih 1982.: "Dragi moji mladi Hrvati, štovatelji Sluge Božjega dr. Ivana Merza. Vi se nadahnjujete idejama profesora Merza. On je veoma ljubio Crkvu i Kristovog namjesnika. Evo vam primjera!

Eto, braćo i sestre, nekoliko razmišljanja o Ivanu Merzu, i ne samo o Ivanu Merzu nego i o Crkvi i o svakome od nas, što smo, zašto smo i kako smo u Kristu svi poslani, svaki na svom mjestu da bude apostolski djelatan svojim primjerom, životom i riječju.

(GLASILO POSTULATURE IVAN MERZ, br. 1-2, 1994., str. 14-19)

Apostol liturgijske obnove prije Drugog vatikanskog sabora

Iz Predgovora Kardinala FRANJE KUHARIĆA za doktorsku disertaciju IVANA MERZA

Godine 1996. svečano je proslavljena 100. obljetnica rođenja Sluge božjega Ivana Merza. Za tu prigodu pokrenuto je izdavanje njegovih sabranih djela. Kao prvo djelo objavljena je Merzova doktorska disertacija u izvorniku, tj. na francuskom jeziku, onako kako ju je Merz i napisao. Izdavači su zamolili Kardinala Kuharića da napiše predgovor za ovaj prvi svezak Merzovih sabranih djela. Donosimo ga ovdje u hrvatskom prijevodu.

Sluga Božji Ivan Merz umro je 1928. godine, u 32. godini, ali njegovo djelo ima poruku i za naše suvremenike. Drugi vatikanski sabor posvetio je veliku pozornost liturgijskoj obnovi. Crkva upravo iz liturgije živi svoju vjeru, svoju zahvalnost Bogu, svoju ljubav. Crkva iz liturgije, a to znači iz euharistijskog slavlja i sakramenata, crpi snagu za svoju svetost. To je osjetila mlada duša Ivana Merza u Parizu. Sam ponesen iskustvom liturgijskog života, piše svoju doktorsku raspravu kako je liturgija utjecala na francuske pisce. Nisu rijetki koji su baš kroz liturgiju nalazili put do Boga i doživjeli obraćenje. To je dobro osjetio Ivan Merz, jer je sam u liturgiji našao susret s Bogom, i daje svjedočanstvo kako sveta liturgija posvećuje čovjeka. Sudjelujući u misi, hraneći se tijelom Kristovim i riječju Božjom, rastao je do pune kršćanske zrelosti. Možemo ga smatrati apostolom liturgijske obnove mnogo vremena prije Drugog vatikanskog sabora. U vjerskom odgoju hrvatske katoličke mladeži, polagao je najveću pozornost upravo liturgijskom životu mladih da rastu u uvjerenju vjere i čestitosti života.

Ovo djelo svojim sadržajem i sadašnjem naraštaju mladih, a pisao ga je mladi Merz, može biti otkriće i poticaj na aktivno sudjelovanje u svetoj liturgiji.

Na sve čitatelje zazivam Božji blagoslov!

(Ivan MERZ, L'influence de la liturgie sur les écrivains français, Zagreb, 1996., str. 5-6; GLASILO POSTULATURE, br. 1-2, 1996., str. 20)

Svjedok za Isusa Krista u savršenosti života

Iz poruke Kardinala FRANJE KUHARIĆA sudionicima simpozija u Parizu 1996.

Prigodom simpozija koji se održao 9. studenog 1996. g. u Parizu, u povodu 100. obljetnice rođenja Ivana Merza, zagrebački nadbiskup Kardinal Franjo Kuharić uputio je preko prof. Ivanke Jardin, vicepostulatora kauze Ivana Merza u Francuskoj, dopis i pozdravnu poruku svim sudionicima simpozija. Donosimo nekoliko misli iz te poruke:

Dr. Ivan Merz bio je student na slavnom sveučilištu u Sorboni. Nadahnuće su mu bili veliki francuski kršćanski pisci i liturgija Crkve. Izrastao je u Parizu kao cjelovita ličnost vjere i kulture srca i savjesti... Sluga božji dr. Ivan Merz bio je svim srcem čovjek Crkve i sa svim povjerenjem odan Petrovom Nasljed-

niku kao čuvaru i jamcu Istine. Taj mladi čovjek, u svom vremenu, izrastao je kao svjedok za Isusa Krista u savršenosti života. Ostvario je Isusovu riječ: “Vi ste svjetlost svijeta” (Mt 5,14). Stoga vjerujem da će tako odlično skup, razmatrajući život i djelo dr. Ivana Merza, otkriti svjetlo njegova primjera i našem vremenu.

Dok s dubokim poštovanjem upućujem pozdrav svim sudionicima, želim za uspješan rad Božji blagoslov.

+Franjo kard. Kuharić, zagrebački nadbiskup

Zagreb, 7. XI. 1996.

(GLASILO POSTULATURE IVAN MERZ, br. 1-2, 1996., str. 18)

Merz - primjer mladima u otkrivanju Boga

Pismo Kardinala Franje Kuharića postulatoru kauze o. Božidaru Nagyju nakon primljene Pozicije Ivana Merza.

1998. god. dovršena je bila Pozicija za kauzu Ivana Merza. To je temeljni dokument kojim se dokazuju herojske kreposti Sluge Božjega. Postulator je poslao primjerak Pozicije Kardinalu, koji mu je odgovorio pismom od 23. rujna 1998:

Velečasni Oče,

Primio sam knjigu mons. Fabijana Veraje kao Poziciju Sluge Božjega Ivana Merza pa Vam zahvaljujem za knjigu i za pažnju. Veseli me da kauza Sluge Božjega ide naprijed i još ću biti radosniji kada i njega Sveti Otac proglasi blaženim da bude poruka s neba i uzor života na zemlji suvremenoj mladeži koja je izložena strašnim napastima suvremene civilizacije.

Sveti su uvijek suvremeni jer je svetost ostvarenje otkupljenja u Čovjeku do “punine Kristove” (usp. Iv 1,16), koja nikad ne zastaruje. Sluga Božji Ivan Merz može biti primjer mladima baš u tom otkrivanju Boga kojega je njegova mlada duša tražila i nalazila kao svoju Ljubav u veoma nesklonim vanjskim okolnostima. U svakom traženju i otkrivanju Božjih stvarnosti prisutan je Duh Sveti kojemu je mladi Ivan bio poslušan. On je primjer da se u svim okolnostima života, makar se protivile Božjim planovima s čovjekom, može rasti do kršćanske savršenosti. Svetost je mladost u svakoj dobi života jer je to neprolaznost Božje prisutnosti u duši dovijeka.

U Vašem nastojanju da dovedete do sretnog završetka kauzu želim Vam Božji blagoslov, uz iskreni pozdrav u Gospodinu

+Franjo kard. Kuharić, zagrebački nadbiskup u miru

Zagreb, 23. IX. 1998.

(GLASILO POSTULATURE IVAN MERZ, br. 1-2, 1998., str. 5)

---

31. I. 2002. g.

POSLJEDNJA IZJAVA KARDINALA KUHARIĆA O IVANU MERZU

Ivan Merz - suvremena poruka današnjim generacijama

Postulatura Ivana Merza uputila je Kardinalu Kuhariću u siječnju 2002. dvije posljednje objavljene knjige Ivana Merza »Misli« i »Ljubav i čistoća«. Kardinal je odgovorio postulatoru o. B. Nagyu 31. siječnja 2002. Bilo je to četrdeset dana prije njegove smrti (11. III. 2002.).

Poštovani oče Božidare!

Potvrđujem Vam primitak knjiga: »Misli« Sluge Božjega Ivana Merza i »Ljubav i čistoća«. Iskreno Vam za taj dar i pažnju zahvaljujem. Knjige mogu dobro poslužiti i današnjim odgojiteljima mladih i samim mladima da se nadahnjuju na svijetlom primjeru, iskustvima i mislima Sluge Božjega. On je svojim obraćenjem i životom suvremena poruka današnjim generacijama i mladim intelektualcima da je Vjera svjetlo Kristovo koje obasjava svakoga čovjeka (usp. Iv, 1,10). Vjera čini čovjeka slobodnim u Isusu Kristu, da ostaje čiste savjesti i u opakom vremenu.

Njegova beatifikacija bila bi svjedočanstvo današnjim mladima da u njemu vide primjer kako se u svijetu živi po Duhu, a ne po tijelu. Biti u svijetu, a ne biti od svijeta, to je Isusova poruka koja uvijek vrijedi za njegove učenike.

Želim Vam svako dobro uz iskreni pozdrav i blagoslov

Zagreb, 31. I. 2002.

+Franjo kard. Kuharić, zagrebački nadbiskup u miru

Biskup MIJO ŠKVORC

SVETAC ZAGREBAČKOG ASFALTA

Dr. IVAN MERZ (1896.-1928.)

U godini 1966., kada se navršila 70. obljetnica rođenja Ivana Merza, Glas Koncila objavio je u br. 11, od 5. VI. 1966. g., str. 11-12, članak o Ivanu Merzu pod naslovom »Svetac zagrebačkog asfalta« od isusovca o. Mije Škvorca, koji je 1970. postao zagrebački pomoćni biskup. Donosimo članak u cijelosti.

UVOD

Prije 38 godina, u pretpodne 10. dana Gospina svibnja, otišao je iz naše prilično burne sredine mladi profesor dr. Ivan Merz. Ove godine, 16. prosinca 1966., navršit će se 70 godina otkako je ugledao svijet u Banjoj Luci. Zagreb ga je poznavao kao "sveca sa svog asfalta" - hrvatski katolici kao energičnog apostola svoje mladeži. Domovina mu se sve više preporučuje, Crkva se za nj sve više zanima.

PARADOKSI VELIKOG ŽIVOTA

Dijete odgaja roditelje

Ivanova se kolijevka zanjihala u banjalučkoj liberalnoj sredini. I tata Mavro i mama Terezija bili su dobra srca, ali religiozno prilično prazne duše. Ivan je imao bicikl, teniski pribor, sve pogodnosti za školu i zabavu; roditelji su pa poučavali bontonu, uvodili u pristojnu činovničku sredinu, mislili na njegovu karijeru. Ali su mu rijetko govorili o Bogu, o Kristu, o Crkvi. Ivan je priznavao i ocu i majci dobrotu duše. Žalio je što ih nije prožela jača milost i vjera. Veli sam sebi da bi bio sretan kad bi imao srce kao mama. A pomišlja, ponizno, da bi za nju bila sreća kad bi imala vjeru kao on. I dok oni misle godinama kako da ga smjeste u svijetu, on smišlja kako da ih smjesti u Kristu i Crkvi. Napokon je oca uvjerio razlozima, a majku ljubavlju. Od 1922. u njihovu se domu moli. Majka iza oca dolazi do sve dublje spoznaje, prima sve redovitije sakramente, motri put svoga pametnog sina u novom svjetlu. Svakako paradoks: sin odgaja u vjeri svoje roditelje.

Učenik pametniji od škole

U Banjaluci su predavali, kaže Ivan u svome dnevniku, svakojaki profesori. Pred njima je šutio, u sebi osuđivao ako su bili nepošteni i nemoralni, kadikad i pred drugima kritizirao. »Utuvili su mi u glavu toliko laži, da ih se možda još ni sada nisam otresao«, piše deset godina kasnije. Najviše im zamjera što su izvan škole sami neodgojeni, zaboravljaju da su učitelji. On je dobar đak, bistar i okretan. Brzo razabire istinu od laži, osjeća prazninu i pustoš, kad mu pojedini nastavnici ne otvaraju put u srce stvari. Na sreću, javlja se čovjek vjerniji od roditelja, pošteniji od ostalih profesora - mladi nastavnik dr. Ljubo Maraković. Dovodi

Biskup Mijo Škvorc otvara Simpozij o Ivanu Merzu, 25. XI. 1978. prigodom proslave 50. obljetnic njegove smrti, u Zagrebu, dvorana »Vijenac« na Kaptolu

Ivana do ozbiljnog religioznog razmišljanja i katoličke orijentacije. Merz iz lista »Grala« usvaja lozinku života: Živjeti Istini, Dobroti i Ljepoti! Nadilazi mladom dušom svu nezrelost nastave i polaže temelj širokoj i dubokoj katoličkoj kulturi. I opet paradoks: učenik je pametniji od škole.

Karakter jači od vođe

U drugom razredu srednje škole Ivan je stupio u Marijinu kongregaciju. No brzo je ohladio prema sastancima i drugim dužnostima, jer ga je svećenik razočarao. U to ga vrijeme profesor Maraković mora ukoriti, jer iza podizanja drži ruke na leđima... A sam Ivan muku muči, jer se, javljaju prvi potresi, nasrtaji strasti, mladenačka ljubav. Ne razlikuje dostatno težine grijeha, neupućen je u ljepotu kreposti. Zaljubljen u mladu protestantkinju, planira idealno život - ali mu djevojku preotima gadna afera: neki je pokvarenjak prevari, a ona se od očaja otruje.

Ivan je počeo ponirati u se: piše u Dnevniku napete, psihološki divne i uvjerljive retke o borbi za poštenje, za vjeru, za zrelost. Zagrijan za umjetnost, pomalo za filozofiju i za literaturu - okreće se pohlepno na sve strane i studira. Mnogo više nagnut nad sudbinu srca, u površnoj građanskoj okolini, napreže se da ne posrne. Zaziva Djevicu, upoznaje snagu Euharistije, sve vjernije pribjegava molitvi. Zgrada života diže se uspravno - prema nacrtu milosti i jake volje.

Ivan je nakon realke (1914.) otišao u Bečko Novo Mjesto, preko svoje volje, da udovolji roditeljima, koji su ga gledali kao budućega generala! On je nezadovoljan među kolegama. »Njima ideal nije Bog. Oni preziru vjeru, i to je naravna stvar, jer je ne poznaju... Ja ću uteći!« Ne mogavši izdržati, odlazi u Beč. Na pravo, jer je mama tako zaželjela. Ni tu neće ostati do kraja. Njega privlači literatura. Napokon će u Beču početi, a u Parizu i Zagrebu dovršiti studij njemačke i francuske književnosti.

Tek je u Zagrebu, nakon povratka iz Pariza, mladi Merz dobio stalnog duhovnog vođu. No i tada njegov mladi karakter, isklesan u borbi života, napose na talijanskoj fronti i u francuskoj metropoli, daleko nadilazi prosjek. Isusovac Alfirević divi se ustrajnosti Ivanovoj dok studira katoličku filozofiju i teologiju. Otac Vrbanek, njegov ispovjednik, motri u čudu kako Bog djeluje u mladom srcu njegova penitenta. I priznaje da je Ivan bio neobično jak i zreo za svoje godine. To bi bio treći paradoks: karakter jači od vođe.

DIMENZIJE VELIKE DUŠE

Širina Crkve

Ovo je iza vjere u Boga prvi neizmjerni prostor Ivanove duše: Crkva. Uvijek je vjerovao u Boga. I u Krista. No tajna Crkve, koju je upoznao pravo tek nakon rata, došavši u Pariz, ušavši u redove prosvijetljenih katolika, dala je sav smisao njegovu životu. Čuvši za smrt biskupa Mahnića, bilježi 1920. ovu molitvu: »Naš Mahniću, moli za nas! Moli se da iz našega pokreta nikne što više snažnih ličnosti, koje će raditi samo za presvetu Crkvu Katoličku!« Crkva mu se otkriva kao struja u moru čovječanstva koja milosno hvata i naprijed vuče odabrane. On to vidi, iako mu oči sve više slabe, vidi duhom koji se postepeno i stalno diže i čisti.

Merz je spoznao da Crkva nije obična organizacija ni klub. Nije ustanova po ćefu ljudi, niti se može zamijeniti nekom drugom ustanovom. Crkva je Krist na zemlji, sva okupljena oko Petrova Nasljednika, kome Ivan daje ime posuđeno od svete Katarine Sijenske: “Slatki Krist na zemlji”. Crkva je sagrađena na temelju apostola, vjeruje Ivan. Nošena je radom i žrtvama svećenstva i budnoga laikata. Iznutra je grije Prisutni i Žrtvovani Krist, poučava sam Božji Duh, nad njom bdije sama Majka Božja.

Crkva je pokrenula Ivanovu misao prema redovništvu. Obavio je 1923. godine trodnevne Duhovne vježbe. Molio je svjetlo: da li da postane isusovac ili da ostane kao profesor vani, u svijetu. Bog mu je dao jasnu spoznaju da ga Crkva želi u prvim redovima laikata, koji se u Hrvatskoj počeo formirati. Crkva jedina - u svoj svojoj širini i dubini - daje dovoljno mjesta pravom oduševljenju: ona je Božja i ljudska, u narodu i za sve narode, sveta i misijska.

Visina molitve i liturgije

Ivan je zarana naučio istinu koju biolog Carrel brani: da je molitva potrebna kao kisik i disanje. Nije molio tek da govori. Molio je da se pokloni, da zahvali, na nešto golemo isprosi. Dnevnik s fronte nije uprskan blatom i naturalizmom kao Remarqueove i Barbusseove knjige. U njemu je mnogo osobne nevolje, ali još više beskrajne nade. Ivan je u alpskim gudurama naučio kroz tutnjavu topova usrdno moliti. Njegova je iskrena duša doživjela egzistencijalno svu ograničenost, ali i svu sreću, što se može obratiti preko Sina i Majke k Ocu. U Lurdu je naučio - veli - svu vrijednost Gospine Krunice. U Parizu snagu pobožnosti presvetoj ljubavi Kristovoj i njegovu Srcu. U Zagrebu napokon usavršava misaonu molitvu, dnevno razmatra i roni u otajstva Božje Objave. Idući zagrebačkim asfaltom prebire zrnca krunice. Pohađa Marijina svetišta u Bistrici, Remetama, na Kamenitim Vratima - i dugo, dugo moli. Svaku je večer pretvorio u radosnu pripravu za sastanak s Bogom. Svako jutro prikazao čitav dan sa svim radom i svim teškoćama, Srcu Božjemu.

Ipak je Merz ostao u sjećanju svojih znanaca prije svega kao čovjek liturgije. Da je doživio koncilske naše dane, kako bi bio sretan! On je već tada nosio svoj omašni francuski misal, da iz njega svaki dan prati i prinosi Svetu žrtvu. Prostudirao je liturgijske propise, preporučivao je čestu Pričest pod samom svetom Misom. Merz je u svojoj doktorskoj disertaciji obradio liturgijsku temu - “Utjecaj liturgije na francuske pisce - od Chateaubrianda do danas”. Volio bi se dušom vezati uz kakve samotne opatije i ondje poput Huysmansa i Bloya drhtati pred Raspetim. Ali je njemu Bog dosudio da sveti žar oltara baca u mlada srca širom Hrvatske.

Dubina žrtve

“Smisao života je otajstvo Križa” - bilježi Ivan kao ratnik u Italiji. Čitav je njegov život bio ratna fronta. Stalno je patio - i tjelesno i duševno. Borba za vjeru i čistoću, za ispravna načela Katoličke Akcije i same Crkve - bila bi dovoljan križ jednom životu. Merz je uz to bolovao tjelesno. Njegove su oči bile prava muka u vrijeme studija; kasnije mu moradoše vaditi zube. Umro je mlad od upale mozgovne opne. Procjenu trpljenja za se i za druge otkrio je prijatelju Maroševiću u pismu iz Pariza (1921): “Znam da je teško trpjeti, ali neki ljudi imaju poziv trpljenja. Mi smo Tijelo Kristovo te nam on svima uloge podjeljuje. Jedni moraju da trpe, da uklone kaznu Božju, koja bi se morala stresti na okolicu. Huysmans bi te odabranike nazvao mističkim gromobranima. Jesi li ikada na to pomišljao da ti trpiš za naš pokret? Jesi li svoje muke prikazao Kristu za pokret? Katolicizam se u nas neće

širiti, ako ne bude radnika, molitelja i patnika. To je zakon širenja Kraljevstva Božjega na zemlji. Naš pokret je stvorio dosad samo prvi tip radnika za katolički pokret. Molili smo manje, a trpjeli smo kad smo morali. Zadnji je tip svakako vrhunac – nasljedovanje potpune žrtve Spasitelja na križu... Pošto slučaja nema, to držim da je plan Providnosti upravo u tome, da spoznamo ovu tajnu iz njegova života: trpjeti za druge!«

Čini se da je Merz jedan od najvećih dragovoljnih patnika, ljudi žrtve i Križa, što ih je naš narod imao. Sve je svoje muke i tjeskobe svjesno ugrađivao u rast Crkve Božje na svijetu. Tako ni crta najdublje sličnosti s Kristom nije manjkala na Merzovu liku.

KRUGOVI VELIKOG RADA

Apostol mladih

Ivan je imao čisto oko: znao je da mladi prenose život i milost. Njih treba spasiti. U Beču surađuje u društvu »Hrvatska«, pomaže kolegama, misli na svoje prijatelje u Banjaluci, brine se za radnike koje je upoznao. U Parizu kleše u sebi savršena apostola: dok sam gotovo gladuje, pohađa siromašne obitelji, zanima se za sirote, pomaže savjetom gdje samo može. Kod kuće, u Zagrebu, kao profesor odgaja sjemeništarce za svećenike. Odgaja - a to je više negoli poučava. Izgrađuje ih u cjelovite ličnosti, čega se oni kasnije zahvalno sjećaju.

Merz je postao valjda najjači prvoborac Katoličke Akcije, koju je započeo biskup Mahnić. Sav se utkao u njezin najdinamičniji, mladi dio. Dok je u Marijinoj Kongregaciji akademičara bio tajnik, dok je u Konferencijama svetog Vinka za siromahe bio stalno aktivan, u Orlovskom pokretu bio je duša svega. Mladima je utisnuo u srce ognjenu riječ preuzetu iz francuskog pokreta Euharistijskih križara: Žrtva, Euharistija, Apostolat. Njima je ostavio bratske savjete i načela u svojoj Zlatnoj knjizi, u knjižici o Katoličkoj Akciji i u mnogim člancima. Njima je tumačio depolitizaciju katoličkog pokreta, njegovu uzvišenu misiju »pokršćanjenja« svijeta i života. Njih je uvjeravao o istomišljenosti s Papom i biskupima. Njima je preporučivao gimnastiku tijela i duha. Njih je vodio na sletove i k oltaru. Njima govorio o Bogorodici, čistoći i zvanju.

Kao apostol mladih ušao je Merz u oštru borbu. Imao je protivnika. Kasnije većinom priznadoše da je bio u pravu, jer je bio u svom radu svetački nesebičan i prepun ljubavi.

Ne treba zaboraviti da je Merz četrdeset godina prije koncilskih dekreta proklamirao »koncilske misli« o apostolatu laika. Da je u Hrvatskoj pomišljao na osnivanje Svjetskog instituta. Možda ga je i to navelo da zavjetom vječnog djevičanstva i čistoće prikaže sebe cjelovito i neopozivo za naš katolički pokret.

Pomoćnik bijednih

Masa od nekoliko tisuća ljudi na Ivanovu sprovodu svjedočila je pod kišom kako su duše prepoznale svoga dobročinitelja. Većina prisutnih nije mogla uzdržati suza, jer je bilo mrtvo jedno neopisivo dobro srce. Ivan je već kao dijete volio siromahe i bijednike. Kao student živio je s polubohemima i razumio ih. Kao profesor nije samo mjesečno davao 10 posto od 1700 dinara plaće, nego avanturistički dijelio što je god imao ili skupio. Kolike su obitelji znale gdje on živi, a još više on gdje su one. Nije bilo Božića, Uskrsa, Sviju Svetih, a da ne bi s prijateljima hrabro započeo akciju dobrote, upustio se u borbu protiv neimaštine i bolesti, zanjihao čitav jedan val milosrđa. Na fronti je pribilježio: »Učiniti djelo ljubavi čovjeku koji trpi, najveća je stvar, temelj je to svakog duhovnog života.« Poderanom invalidu Mišku daje svoju košulju, kakvu radniku s ulice ponudio bi svoj krevet. Bolesne je pohodio kad god bi mogao.

Brat svima

Ivana su redovito zvali »brat Ivan«. P. Crnkovački nazvao ga je poslije smrti u »Luči«: Brat – vitez. Ideju bratstva crpao je Ivan iz Krista, velikog brata Otkupitelja; iz duše zajedničke majke Marije; iz dubine svete Crkve; iz potresne spoznaje da ljudi imaju isti udes, istog Oca, isti sud, podjednake muke.

Ne smijemo zaboraviti da su osobito Orlice *(Orlovi i Orlice su u ono vrijeme bili omladinska organizacija Katoličke Akcije kod nas)* gledale u Ivanu svoga brata. Njega se – vele - nisu nikad morale bojati. Bio je blag, smiren i tako čist. Volio ih je kao sestre, koje moraju nositi jasne crte Presvete Gospe. Zato ih je bratski opominjao u stvarima mode, plesa, kina. Pomagao kad bi se potužile, savjetovao kad bi mu se potiho ispovijedale, pocrvenjevši radi prvih ljubavi. Osjećaj bratstva želio je preliti u naš katolicizam. Zato ga je razdor u redovima Katoličke Akcije neobično bolio. Ako se danas u nas gotovo i ne spominju stare rane, nije li i to savjet i dar Ivanove duše? Ne priznaju li danas gotovo svi naši katolici koji se sjećaju Ivana da je bio daleko više bilo od koga – brat svima?

EPITAF GOVORI ISTINU

Kad se u tihom polukrugu zagrebačkog Mirogoja zaustavite pred crnom pločom od granita, pred sivim čvrstim križem, pred grobnicom dr. Ivana Merza, sigurno će vas potresti jednostavni uklesani Epitaf:

»Ovdje počiva u Kristu Bogu svomu – Dr. Ivan Merz – *16. XII 1896. 10. V 1928. – Vjernom sinu Katoličke Crkve život je bio Krist, a smrt dobitak, jer je očekivao milosrđe Gospodinovo i vječni počinak na Srcu Isusovu.«

Taj natpis ne laže. U grobnici je tijelo mladog čovjeka čiji duh pokreće naše duše. Vraćamo se s toga groba kući uvijek radosniji što je i naša zemlja posvećena jednim čistim životom i jedna generacija prosvijetljena zrelom svetačkom savješću.

(1977.g. tijelo Ivana Merza preneseno je u novu grobnicu, u Baziliku Srca Isusova u Zagrebu.)

POSLANICA BISKUPA BOSNE I HERCEGOVINE

o časnom Sluzi Božjemu IVANU MERZU za pripremu njegove beatifikacije

USUSRET PROGLAŠENJU BLAŽENIM ČLANA KATOLIČKE CRKVE ROĐENOM NA PODRUČJU VRHBOSANSKE METROPOLIJE

“Bi čovjek poslan od Boga, ime mu Ivan”
(Iv 1,6).

Draga braćo svećenici i redovnici, poštovane redovnice, dragi kršćanski laici nadbiskupije vrhbosanske, biskupija mostarsko-duvanjske, trebinjsko-mrkanske i banjalučke!

Radost najavljene beatifikacije.

1. - Želimo sa svima vama, kao i mnogobrojnom drugom braćom i sestrama iz hrvatskog kao i iz drugih naroda, podijeliti radost što je upravo ova generacija katolika u našoj vrhbosanskoj metropoliji doživjela vrijeme neposredne priprave za prvo službeno proglašenje blaženim našeg subrata koji je rođen na području jedne od naših biskupija. Riječ je o mladom katoličkom laiku, Časnom Sluzi Božjem Ivanu Merzu, koji se rodio 16. prosinca 1896. u Banjaluci, a umro u Zagrebu 10. svibnja 1928., na glasu svetosti.

Istinski svjedoci vjere Crkve u BiH

2. U dugoj i dramatičnoj povijesti Katoličke crkve u dijelu hrvatskog naroda na području Bosne i Hercegovine bio je zacijelo ne mali broj istinskih svjedoka vjere i vjernosti Kristu i njegovu Evanđelju, koji zavređuju da budu službeno čašćeni u Crkvi kao sveci ili blaženici. Za neke od njih vode se biskupijski procesi za proglašenje svetima (Sluga Božji Petar Barbarić, sjemeništarac, Drinske mučenice, redovnice, dr. Josip Stadler, prvi vrhbosanski nadbiskup). Pučka tradicija o svetosti i vjerničko štovanje postoji još kod nekih likova iz naše crkvene povijesti (posljednja bosanska kraljica Katarina Kosača, Diva Grabovčeva u Rami, fra Lovro Milanović i fra Šimun Filipović u Posavini, fra Lovro Karaula u livanjskom kraju). Nadajmo se i molimo Boga da se On proslavi i u ovim svjedočkim likovima naše domaće crkvene prošlosti, njihovim podizanjem na čast oltara.

Merz – svetac europskog formata

3. Sada je za čast oltara prvi na redu mladi laik, intelektualac dr. Ivan Merz, za kojega osobe na vrlo

Banjalučki biskup Franjo Komarica, posebno je zaslužan za promicanje poznavanja i štovanja časnog Sluge Božjega Ivana Merza.

odgovornom mjestu u Crkvi nedavno rekoše, da je “suvremeni svetac europskog formata, koji daleko nadilazi granice svoje domovine”. Općenito se može reći da svaki blaženik i svetac sebi krči put do oltara. Redovito se to događa kroz veliki i sustavni rad pojedinaca, zaduženih za vođenje procesa, te uz molitvu Božjeg naroda i utjecanje u zagovor kandidatu oltara. U slučaju Časnog Sluge Božjeg Ivana Merza želimo s iskrenom zahvalnošću, posebno istaknuti veoma dragocjeni rad mons. Fabijana Veraje, svećenika splitske nadbiskupije i dugogodišnjeg podtajnika u Kongregaciji za proglašenje svetaca u Rimu, koji je napisao “Poziciju” Merzove kauze, te upornost p. Božidara Nagyja, svećenika hrvatske provincije Družbe Isusove, glavnog postulatora Merzove kauze. Također želi-

mo istaći višegodišnje molitvene akcije mnogih Ivanovih štovatelja, napose u njegovoj rodnoj Banjaluci, u banjalučkoj biskupiji, u Zagrebu i mnogim mjestima Hrvatske ali i izvan nje, sve do Južne Amerike. One su zacijelo pomogle "ubrzanje" dovršenja procesa Merzove beatifikacije.

Proglašenje dekreta o herojskim krepostima

4. U Vatikanu je 5. srpnja 2002. (na stotinudvadesetprvu obljetnicu uspostave naše metropolije, vrhbosanske nadbiskupije, banjalučke i mostarske biskupije), u nazočnosti Svetog Oca Ivana Pavla II, svečano proglašen Papin dekret o herojskim krepostima Sluge Božjeg Ivana Merza, zajedno s dekretom o herojskim krepostima redovnice s. Marije Petković od Propetog, utemeljiteljice Družbe sestara Kćeri Milosrđa, rođene na otoku Korčuli, i s dekretima još nekoliko kandidata oltara iz drugih europskih i izvaneuropskih zemalja. Tim, do sada najvažnijim i pretposljednjim činom, ovaj proces za Merzovu beatifikaciju, započet u Zagrebu 1958. godine, konačno ulazi u završnu fazu, a Sluga Božji Ivan Merz dobiva naziv "Časni". Tom, za katolike iz naše metropolije, povijesnom činu bio je nazočan i predsjednik naše BK, biskup rodnoga grada i biskupije budućega našeg prvog blaženika. Neslužbeno mu je tada priopćeno da se proglašenje blaženim Časnog Sluge Božjega Ivana Merza planira za proljeće iduće, 2003. g. prigodom pastoralnoga pohoda Sv. Oca Hrvatskoj. O samom mjestu proglašenja još službeno nije odlučeno.

Što bolje upoznati svetački lik Ivana Merza prije beatifikacije

5. Na redovnom zasjedanju BK BiH u Banjaluci, od 16. do 18. srpnja o.g., mi, vaši biskupi, odlučili smo pozvati sve vas članove naših biskupijskih zajednica da se molitvom, ali i na druge načine što temeljitije duhovno pripremimo za proglašenje blaženim Časnog Sluge Božjega Ivana Merza. To činimo ovim pastirskim pismom želeći njime još jednom potaknuti vas, braću svećenike i redovnike i vas, sestre redovnice, vjeroučitelje, članove župskih pastoralnih vijeća, ali i vas mlade i sve ostale članove naših župskih zajednica da uznastojite što bolje upoznati ovaj divni svetački lik. Zašto? Zato što Ivana Merza rese u herojskom stupnju temeljne kršćanske kreposti: vjera, nada i ljubav prema Bogu i bližnjemu, kao i izvanredan apostolski žar za rast Crkve - Mističnog Tijela Kristova i za širenje Kristova Kraljevstva u dušama suvremenika.

Lik, djelo i svetost Ivana Merza i danas veoma aktualni

6. Njegov lik i djelo nisu bili za divljenje i nasljedovanje samo kod njegovih suvremenika, oni su i danas veoma aktualni. Izvanredna osoba dr. Ivana Merza privlačila je i privlači svakog tko se trudi u svome životu ideal kršćanskog življenja dovesti do savršenosti, do svetosti. A taj ideal stavlja sadašnji papa Ivan Pavao II. cijeloj Crkvi kao prvu točku njezina programa za ovo tisućljeće! Na temelju Ivanova "Dnevnika", koji je dragocjen "rudnik" duhovnog blaga, vidljivo je da Ivan nije već neki "rođeni svetac", nego mladić izvanrednih intelektualnih sposobnosti, koji usred mladenačkih lutanja, usred ratnih stradanja i trpljenja te suvremenih zdvajanja, odlučno traga za pravim smislom ljudskog života. On čezne za vječnom Dobrotom, doživljava iskreno obraćenje Bogu po dubokom iskustvu blaga katoličke vjere. Beskompromisno i dosljedno bori se protiv zla u sebi i oko sebe, pobjeđuje i tako utire siguran put svetosti sebi i mnogima, kojima još za života postaje vođa, učitelj i uzor. Kao devetnaestogodišnjak zapisao je u "Dnevniku": "Nije dosta samo vjerovati. Naša vjera mora biti sistem, mora biti putokaz života da ne radimo protiv principa pravednosti i vječnosti. I ja kažem 'Aut catholicus aut nihil' - (ili katolik ili ništa)".

Bio je »stup Crkvi Božjoj«

Za Merza je rekao njegov suvremenik, istaknuti katolički teolog i publicist, vrhbosanski svećenik dr. Čedomil Čekada (1938. god.): "Danas se svi slažemo u tome koliko je njegova duša bila kreposna, kolika je njegova moralna veličina, intimno jedinstvo s Bogom, njegova uronjenost u božanske i vječne vrijednosti, posebno u pravu nadnaravnu vrijednost Krista, živog u euharistiji, Krista mističnog u Crkvi. U Merzovu životu susrećemo sve probleme koji muče našu današnju generaciju. On se približio svemu što danas predstavlja opasnost za vjeru i vrline. Nikad nije obukao reverendu, a bio je stup Crkvi Božjoj. Osvajao je za Krista gdje god se pojavio. Živio je samo za Kraljevstvo Božje. Stotine su ga slušale i nasljedovale. Hvala Ti, Bože, što si nam ga dao. Dao si nam s njim puno, puno, i vođu i zagovornika." Značajne su i vrlo snažne Merzove riječi iz pisma roditeljima (iz g. 1921.) dok je u Parizu studirao: "Katolička vjera moje je životno zvanje". Citirajući upravo te Merzove riječi Sv. Otac Ivan Pavao II. u Splitu, 4.10. 1998. g. rekao je da "ni u najtežim razdobljima vaše povijesti nisu nedostajali muževi i žene za koje je vjera bila program njihova života". Jednako tako i moto Merzova apostolskog djelovanja: "Žrtva-Euharistija-Apostolat" nadahnjivao je i danas nadahnjuje veliki broj apostolski djelatnih članova Crkve u našem narodu. Merzove duhovna sljedbenica Marica Stanković, koja je na njegov poticaj utemeljila svjetovni institut Suradnica Krista Kralja, ovako je za njega (1942. g.) posvjedočila: "Uz Merza, i nakon njegove smrti, osjećamo se kao uz vođu, uz učitelja, uz sveca. Upravo ovo naše tmurno i krvlju obilježeno vrijeme, treba velikih uzora, velikih duša koje svojom kršćanskom dosljednošću mogu očuvati i ublažiti pomutnju, bijedu i bolest modernog čovjek.

Merz je takav nenadmašivi uzor katoličke osobnosti i sveca, u sebi izvanredno usklađenog."

Crkva - najjača ideja i stvarnost u Merzovu životu

7. Jedna od karakteristika svakog katoličkog sveca jest spremnost trpjeti za Crkvu i Papu. Ova spremnost je očita i u životu Ivana Merza. On je, iako laik a ne svećenik niti redovnik, revno nastojao da riječ Svetog Oca bude slušana, da se sve što se u Crkvi radi, čini pod vodstvom biskupa u jedinstvu sa svećenicima. Temeljito je studirao i promicao u javnom životu Crkve papine enciklike, znajući da je to aktualna nauka Crkve koju ona daje svojim vjernicima da njome učine svoj život što plodnijim za vječnost. Bliski Merzov prijatelj i suradnik prof. Dušan Žanko napisao je o 10. obljetnici njegove smrti (g. 1938.) ove riječi: "Nema jače ideje u Merzovu liku od ideje Crkve, Crkve koja kroz papinstvo čuva nauku i jedinstvo, te Crkve koja kroz liturgiju moli i prinosi 'žrtve hvale' Ocu nebeskom." i 'pomoću koje' - veli Merz - 'vjernik u svojoj duši proživljava sve faze vječnog života Kristova'. Papinstvo i liturgija, to su krila Merzove duše, to su bitne karakteristike njegova bića."

Neumorni apostol

8. Postao je pionir Katoličke Akcije u hrvatskom narodu odazivajući se pozivu tadašnjeg pape Pija XI., da se katolički laici u što većem broju uključe u apostolat Crkve koji predvode biskupi i svećenici. Sve svoje slobodno vrijeme utrošio je u rad katoličke organizacije "Hrvatski orlovski savez". Nakon hodočašća u Rim i susreta s Papom u Svetoj 1925. godini Merz je izjavio: "Euharistija i Papa trebaju biti korijen, vrelo i počelo Orlovstva.. To je jedina i najčvršća osnovica bez koje je sav rad osuđen na rasulo". U odgajanju mladih za kršćanski život i apostolat, i u svojim mnogobrojnim predavanjima i u pisanim člancima, nastojao je promicati načela kršćanskog morala, poticati na izgradnju karaktera i na življenje duhovnim, molitvenim i sakramentalno-liturgijskim životom.

Duhovni život Merz temeljio na liturgiji

9. Ivan Merz je bio čovjek molitve. Molio je u kući, na ulici, u crkvi. Sav njegov apostolski rad i žrtve plod su njegova intenzivnog molitvenog i sakramentalnog života. Temelj njegova duhovnog, molitvenog života bila je liturgija, katoličko bogoslužje koje je za njega prava škola svetosti. O liturgiji i njezinoj važnosti za kršćanski život vjernika pisao je ne samo u svojoj doktorskoj disertaciji, nego u mnogim člancima i studijama. Posebno je isticao važnost sv. mise i sv. pričesti. I sam je svakodnevno, kao profesor u Zagrebu išao na misu, na pričest i obavljao duže klanjanje u crkvi pred Presvetim Sakramentom. Osim čašćenja Euharistije, bio je posebno iskreni štovatelj Blažene Djevice Marije i širitelj pobožnosti prema njoj. U svjetlu vjere za Merza je najveća stvarnost bila Crkva, u Crkvi sv. Misa, u Misi sv. Pričest. Upravo ovom dubokom vjerom, hranjenom Euharistijom, i intimnim odnosom s Bogom hranio je svoju pobožnost prema Srcu Isusovu i Muci Isusovoj, te prema Blaženoj Gospi. Nije čudo što je on u hrvatskom narodu postao začetnik liturgijskog pokreta. Njegove ideje o važnosti aktivnog i plodnog sudjelovanja vjernika u liturgijskom životu Crkve, potvrdio je tri desetljeća kasnije i Drugi Vatikanski Sabor.

Srž svakog apostolata treba biti borba protiv grijeha

10. Merzovo specifično podrijetlo, njegova široka kultura, stjecana od rodne Banja Luke preko Beča i Pariza do Zagreba i Rima, različita životna iskustva i njegov duboki kršćanski osjećaj, čine ga ne samo modernim hrvatskim, nego "europskim svecem" bliskim slavenskom, latinskom, germanskom i francuskom mentalitetu. Iako je živio relativno kratko, svojim apostolskim žarom, zapaljenim na božanskom ognju Kristove nazočnosti u Crkvi, obasjao je životne staze mnogim svojim suvremenicima kao i generacijama koje dođoše iza njega, sve do ove naše generacije katolika. Glavni pokretači, ali i ciljevi njegove izvanredne i nezaustavljive apostolske revnosti, bili su nadnaravni motivi, nipošto neki ovozemaljski interesi. Čitamo u njegovim bilješkama iz duhovnih vježbi (28.3. 1925. god.) i ove riječi: "Srž svakog apostolata mora biti borba protiv grijeha. To je glavni okvir, u koji ulaze druge vrste apostolata - čisto vjerski, prosvjetni, politički, ekonomsko-socijalni. Tko vojuje u redovima Crkve, ima samo jednog neprijatelja - grijeh, sve su ostalo indiferentne stvari kojima se valja služiti za pobijanje grijeha i promicanje spasa duša". A u pismu vrhbosanskom nadbiskupu Ivanu E. Šariću (3.5.1926 g.), između ostalog, piše ovo: "Mi smo se orlovi stavili u službu svete Crkve, spremni da je milošću Božjom pomažemo u širenju Kraljevstva njezina Božanskog Zaručnika. Nemamo nikakvih uzgrednih ciljeva, već onaj jedini, glavni: što više duše sjediniti s Isusom. Stoga se apsolutno pokoravamo i u tom pitanju, kao i u svim drugima, našim biskupima".

Ostavio veliku duhovnu baštinu i mnogima pomogao nebeskim zagovorom

11. Prave osobe ne odlaze s ovog svijeta a da ne ostave prepoznatljiv trag. Iako je živio samo 32 godine, Časni Sluga Božji Ivan Merz iza sebe je ostavio veliku duhovnu baštinu, kako u mnogobrojnim svojim spisima, tako i u svetosti života koja je bila obilježena i spremnošću na trpljenje. Znakovite su u tom kontekstu ove riječi iz njegove duhovne baštine (iz g.1923.): "Bože, daj mi snagu da u dragovoljnom trpljenju postajem Tebi sve sličniji. Tebi za uzdarje, Bože, dajem sama sebe. Daj da kalež trpljenja primim i da zazovem na ovoj zemlji Tvoje ime da Te nakon toga mogu licem u lice gledati." Zato su i razumljive one riječi sv. Pavla, koje je Merz ostavio u testamentu da mu budu napisane na grobu: "Meni je život Krist, a smrt dobi-

tak". Do sada je Časni Sluga Božji Ivan Merz pomogao mnogima koji su mu se utekli u zagovor u svojim duhovnim i tjelesnim potrebama. O tome svjedoče mnoge zahvalnice na njegovu grobu u bazilici Srca Isusova u Zagrebu i u Glasilu Postulature. A neobjašnjivo, čudesno ozdravljenje od neizlječive bolesti Anice Ercegović prihvaćeno je u Vatikanu kao Merzovo čudo.

Ugledajmo se u njegov primjer i zazivajmo njegov zagovor

12. Potičemo sve vas, i mlade i roditelje i odgojitelje i druge kršćanske laike i Bogu posvećene osobe u svećeništvu i redovništvu, i bolesne i u raznim potrebama duhovnim i tjelesnim, da se u svojim potrebama obraćate njemu za zagovor. Merzovu zagovoru posebno preporučujemo naše mlade i sve naše katoličke laike u javnom životu Crkve i zemlje. Vas, braću svećenike molimo da nabavite kod Postulature ili preko (nad)biskupskog ordinarijata sliku Časnog Sluge Božjega i da je uokvirenu stavite na vidljivo mjesto u crkvi, gdje se vjernici mogu moliti (banjalučka biskupija je to već uradila). Češće propovijedajte i govorite vjernicima, napose mladima o Časnom Sluzi Božjem i njegovu svetom životu i apostolatu. A molite i za Svetog Oca Ivana Pavla II., koji nam želi podariti ovoga prvog blaženika iz naše metropolije, kad bude došao k nama. Jednako tako potičemo vas, vjeroučitelje da se i sami ugledate u ovoga vrsnog katoličkog pedagoga i odgojitelja mladeži, pa i vi što više oduševite mlade za Krista i njegovu Crkvu, po uzoru na Časnog Slugu Božjeg Ivana Merza. Skrećemo pozornost svima da je za upoznavanje ovog divnog lika naše domovinske Crkve također moguće nabaviti obilnu literaturu, odn. okoristiti se njegovom Internet-stranicom (www.ffdi.hr/ivan-merz).

Na sve vas zazivamo obilje Božjeg blagoslova, zaštitu Presvete Djevice Marije i molimo zagovor Časnoga Sluge Božjega Ivana Merza.

Vaši biskupi:

Vinko kard. Puljić, nadbiskup i metropolit vrhbosanski, v.r.

Mons. dr. Franjo Komarica, biskup banjalučki, predsjednik BK BiH, v.r.

Mons. dr. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski, trajni upravitelj trebinjsko-mrkanski, v.r.

Mons. dr. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski, v.r.

Sarajevo - Banjaluka - Mostar - Trebinje,

17. rujna 2002.

Nova katedrala u Banjoj Luci. U tom gradu je rođen 16. XII. 1896. časni Sluga Božji Ivan Merz, budući hrvatski blaženik.

IVAN MERZ
BOŽJA PORUKA NAŠEM VREMENU

(prikladno za propovijed ili predavanje)

U dokumentarnom filmu što ga je Hrvatska televizija snimila o Ivanu Merzu i prikazala na svojim ekranima u 2000. god. nastupa i Kardinal Franjo Kuharić. Na kraju svoga nastupa Kardinal izjavljuje kako je Ivan Merz »Božja poruka našem vremenu.« Sličnu misao o Merčevoj »poruci« Kardinal Kuharić potvrdio je i svega četrdeset dana prije svoje smrti u pismu koje je uputio postulatoru Merčeve kauze 31. siječnja 2002. u kojem među ostalim piše: »Ivan Merz je svojim obraćenjem i životom suvremena poruka današnjim generacijama i mladim intelektualcima da je vjera svjetlo Kristovo koje obasjava svakoga čovjeka.« Promatrajući povijest Crkve možemo reći da je svaki Božji ugodnik, svetac, blaženik ili kandidat oltara određena Božja poruka svome vremenu. U svakom povijesnom vremenu Bog uzdiže svjedoke vjere da nam budu putokazi kako doći do Boga, kako svetije živjeti kršćanski poziv, kako ostvarivati život po Evanđelju. I našem vremenu označenom velikim tehničkim dostignućima, ali isto tako sekularizmom i liberalizacijom Bog šalje svjedoke vjere među koje svakako pripada i naš Ivan Merz. Kao laik, živeći od svoje laičke profesije pokazao je kako se u svijetu može živjeti potpuno posvećen Bogu i životu po Evanđelju. Pogledat ćemo sada podrobnije razne vidove poruke koju nam Bog upućuje preko svetoga života našega Ivana Merza.

1. Merz je dokaz postojanja Boga i nadnaravnog svijeta vjere

Kada je bilo završeno snimanje priloga Kardinala Kuharića za dokumentarni film o Ivanu Merzu, Kardinal je, opraštajući se od osmočlane tv-ekipe koja ga je snimala, rekao nazočnima i ovu misao: »Veći dokaz da Bog postoji jesu sveci na zemlji, negoli zvijezde na nebu.« Tim je riječima, što je bilo očito, aludirao i na našeg Ivana o kojem je na filmu dao lijepo svjedočanstvo.

Sveti ljudi najprije svojim životom po vjeri i potom svojim djelovanjem za Boga jesu u prvom redu svjedoci da Bog postoji, da duhovni, nadnaravni svijet jest jedna realnost u koju su oni bili neprestano uronjeni. Za Ivana Merza to su posvjedočili brojni njegovi prijatelji koji su s njime dolazili u kontakt.

Dr. Čedomil Čekada o petoj obljetnici Ivanave smrti objavljuje članak pod naslovom »Naš svetac u fraku«, te među ostalim tvrdi: »Na Merzu su, čovjek bi skoro smjelo rekao, milost i duhovni svijet eksperimentalno dokazani. Njegov vjerski razvitak i asketsko sazrijevanje, osobito na početku njegova duhovnog puta, nemaju naravne eksplikacije. Ako nećemo da se na njemu ogriješimo o načelo dovoljna razloga, moramo priznati metafiziku milosti i nevidljivoga svijeta. Ona ga prožima sve jače i jače. Bez nje ne može se Merza uopće razumjeti.«

Kardinal Franjo Šeper, koji je Merza osobno poznavao i s njime prijateljevao, u svojoj izjavi za Merzov proces beatifikacije veli: »U životu sam susreo samo dvije osobe koje su samom svo-

jom pojavom djelovale na poseban način i stvarale oko sebe kao neku nadnaravnu atmosferu. Jedan od te dvojice bio je dr. Ivan Merz.«

Marica Stanković, velika katolička javna radnica koja je Ivana Merza poznavala i s njime surađivala u svojoj izjavi za njegov proces beatifikacije tvrdi: »Na njemu se osjećala blizina Božja. On ju je nosio, kudgod je prolazio. Kad smo uz njega bili, mi smo je gotovo osjetno osjećali. I zato je trebao samo jedan Merčev pogled, samo jedan susret s njim, i najnemirnija duša smirivala se, utješila se«.

Profesor na Papinskom sveučilištu Gregorijani u Rimu, Francuz o. Irennee Hausherr, isusovac, Merza je također poznavao i s njime se susreo nekoliko puta u Banjoj Luci, Parizu i Rimu. Za Merzov proces beatifikacije dao je izvanredno svjedočanstvo o Merzovoj svetosti u kojem među ostalim izjavljuje: »Hoće li tko razumjeti ili ne, u njegovoj se blizini osjećala sasvim osobita prisutnost Božja. Hrvati ne bi smjeli dopustiti da ugasne uspomena na Ivana Merza. Čovjek takve inteligencije i tako široke naobrazbe koji je usred svijeta živio potpuno Božjim životom, životom djeteta u evanđeoskom smislu, koji je samom tom jednostavnošću i smirenim predanjem Božjoj dobroti, jedinom Dobru, ustostručavao svoje energije u služenju dobru - to je tako lijep i tako blagotvoran prizor da ga ne bi smjeli skrivati ni u Hrvatskoj ni izvan nje. Neka njegovi sunarodnjaci zahvale Bogu što im je u njemu dao uzor pravog kršćanina i zaštitnika.«

2. Merz kao laik ostvario svetost života

Posebna Božja poruka koja nam preko Ivana Merza dolazi jest činjenica da je on kao vjernik laik u svome životu ostvario ideal evanđeoske svetosti života. Merz nije bio ni svećenik, niti redovnik niti je kao laik radio u crkvenim strukturama. Vršio je laičko zanimanje, bio je srednjoškolski profesor francuskog i njemačkog jezika na gimnaziji i tim radom si je zasluživao svoj svagdanji kruh. Nešto slično kao sv. Pavao koji je u određenom razdoblju svoga života pravio šatore, što mu je bio zanat, samo da ne bude kršćanskoj zajednici na teret i da bude uvjerljivije njegovo propovijedanje Isusa Krista.

U svome apostolskom pismu na početku novog tisućljeća »Novo millenio ineunte« Papa Ivan Pavao II. daje katoličkim vjernicima program u sedam točaka za novo tisućljeće po kojem treba živjeti i kojega treba ostvarivati. Prva točka toga programa jest upravo ostvarivanje svetosti o kojoj Papa među ostalim veli:

»Ovaj ideal savršenosti ne smije se pogrješno shvatiti kao da bi uključivao neku vrstu izvanrednog života koji mogu živjeti samo neki ‘velikani’ svetosti. Putovi svetosti su mnogostruki i prikladni pozivu svakoga čovjeka. Zahvaljujem Gospodinu koji mi je dao da tijekom ovih godina proglasim blaženima i svetima tolike kršćane, a među njima mnoge laike koji su se posvetili u najredovitijim životnim okolnostima. Vrijeme je da se svima na uvjerljiv način ponovno ponudi to ‘visoko mjerilo’ redovitog kršćanskog života.« *(Novo millenio ineunet, br. 30.)*

Hrvatski su biskupi 24. rujna 2002. objavili poseban dokument »Pozvani na svetost« gdje upravo razrađuju i primjenjuju na naše okolnosti tu Papinu ideju i poticaj vjernicima što je dao cijeloj Crkvi na početku trećeg tisućljeća tj. poziv na ostarenje svetosti u svim prilikama života.

Važno je međutim naglasiti i ovo: Ivanu Merzu ta svetost nije bila dana od početka, od djetinjstva. On se vođen milošću Božjom postupno do nje uzdizao i to kroz osobni trud, nastojanje, kroz borbu sa svojim slabostima, kroz trpljenja Prvog svjetskog rata, koristeći sva duhovna i asketska sredstva što ih Crkva preporuča onima koji ozbiljno teže k ostvarenju svetosti.

3. Merz – katolički intelektualac spaja znanost, kulturu i vjeru

Osim što je bio laik, Ivan Merz je postigao visoku profesionalnu sveučilišnu naobrazbu. Doktorirao je u svojoj struci napisavši disertaciju o utjecaju liturgije na francuske književnike. U svome životu spaja znanost i vjeru, pokazuje kako se može povezati duboko vjersko uvjerenje i svetost života s visokom kulturnom i intelektualnom izobrazbom. U svome kratkom životu naučio je deset jezika i osposobio da je mogao zarađivati kruh u četiri zanimanja (profesor što je bio, časnik u vojsci, književnik, a posjedovao je znanje i vrline jednog svećenika). Nakon što je doktorirao u svojoj struci Merz studira privatno kršćan-

(Nastavak na strani 34)

IVAN MERZ U BANJOJ LUCI 1896.–1914.

Ivan u prvim mjesecima života

Ivan u osnovnoj školi

Ivan četrnaestogodišnjak

Ivan gimnazijalac

Ivan maturant

Ivan ljubitelj književnosti

Ivan (prvi s lijeva u bijelom odijelu) s prijateljima

Ivanov gimnazijski razred u Banjoj Luci pred maturu. Merz drugi zdesna u prvom redu.

IVAN MERZ NA STUDIJU U BEČU I PARIZU 1919.–1922.

Bečka katedrala sv. Stjepana

Ivan Merz student u Beču

Palača austrougarskih careva Schönbrun u Beču

Ivan Merz student u Parizu

Eifelov toranj u Parizu gdje je Merz studirao književnost od 1920. do 1922.

Ivan Merz (donji red prvi slijeva) s kolegama, hrvatskim studentima u Parizu.

Ivan Merz mladi profesor u Zagrebu

Ivan Merz tajnik Marijine kongregacije u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu.

Zagrebačka katedrala i uz nju zgrada bivše Nadbiskupske gimnazije, sada Bogoslovsko sjemenište, gdje je Ivan šest godina bio profesor.

IVAN MERZ – BOŽJA PORUKA NAŠEM VREMENU

(Nastavak sa strane 31)

sku filozofiju i teologiju pod vodstvom isusovaca, pripremajući se tako i intelektualno za svoj apostolski rad. Uz to se bavio pisanjem, te je ostavio veliku pisanu baštinu, brojne objavljene radove, a mnogi radovi ostali su u rukopisu i sada se postupno objavljuju.

4. Primat duhovnosti i duhovnog života u odnosu na akciju

Da bi se mogao uspinjati prema kršćanskoj svetosti Ivan je svjestan da bez Božje pomoći i snage ne može napredovati. Stoga svesrdno gaji molitveni i sakramentalni život, odakle dobiva snagu za ostvarenje kršćanske savršenosti i za svoj apostolski rad. Svoj duhovno-molitveni život Merz temelji najprije na liturgiji, katoličkom bogoslužju, koja je za njega prava škola svetosti. »Na temelju se Liturgije svaka pojedina duša odgaja. Može se reći da je Liturgija pedagogija u pravom smislu riječi, jer pomoću nje vjernik u svojoj duši proživljava sve faze vječnog Kristova života.«[1] Te njegove ideje o važnosti sudjelovanja vjernika u liturgijskom životu potvrdit će kasnije i Drugi vatikanski sabor.

Središte liturgijskog slavljenja i života jest Euharistija. U životu časnog sluge Božjega Ivana Merza to je bilo veoma istaknuto. Njegova ljubav prema Euharistiji očitovala se najprije u njegovu svakodnevnom sudjelovanju u sv. misi i primanju sv. Pričesti, te njegovim čestim adoracijama pred Presvetim Sakramentom. Svijest da u Euharistiji prima samoga Boga Isusa Krista ispunjala je njegovu dušu radošću koja je nalazila odjeka u njegovim brojnim spisima i člancima, te u svjedočanstvima njegovih suvremenika. O važnosti primanja presv. Euharistije piše: »U sv. Pričesti gdje se vaše tijelo i vaša duša ujedinjuje sa samim Božanstvom, treba biti vrhunac vašega života; u tom je činu i vrhunac cjelokupne liturgije. Sve veličanstvene molitve i pjesme, sva vaša razmatranja, svi vaši čini tijekom dana moraju biti kristocentrični, moraju biti usmjereni prema tom jedinom času vašega dnevnoga života – sv. Pričesti. Na taj se način već na zemlji ispunjava vaša zadnja svrha i postajete dionicima same biti Božje.«[2]

Merz je čovjek dubokog duhovnog života i nastojanja za svetošću. Prije svakog apostolskog djelovanja smatra Merz da treba prethoditi najprije osobni duhovni život. Tako u svom poznatom članku »Sticanje podmlatka« piše: »Temelj našega apostolskog rada i uspjeha leži prema tome u nama samima, u našem odnosu k Isusu, koji u nama mora živjeti. Koja su, dakle, svojstva da se ponajprije sami izgradimo? To je dnevna jutarnja meditacija, često prisustvovanje sv. misi i primanje sakramenata, dnevno ispitivanje savjesti i dnevno čitanje duhovnog štiva. Činimo li to, to će Isus u nama sve više i jače živjeti, razumjet ćemo bolje smisao života i ekonomiju spasa i uvidjet ćemo s kojom ljubavlju naša Ljubav - Isus - ljubi svaku pojedinu dušu.« Naravno da je Merz sve ovo što je drugima preporučivao u prvom redu on sam vršio kako su mnogi posvjedočili i što je i bio izvor njegova uspjeha u apostolatu.

5. Merz – čovjek Crkve i papinstva

»Nema jače ideje u Merčevu liku od ideje Crkve«, veli za nj prijatelj D. Žanko i nastavlja: »Crkve, koja kroz papinstvo čuva nauku i jedinstvo, te Crkve koja kroz liturgiju moli i prinosi ‘žrtvu hvale’ Ocu i ‘pomoću koje’ - veli Merz – ‘vjernik u svojoj duši proživljava sve faze vječnoga života Kristova’. Papinstvo i liturgija, to su krila Merčeve duše, to su bitne karakteristike čitava njegova bića.«[3] Na poseban način ističe se u njegovu osobnom vjerskom životu i apostolskom radu zadivljujuća vjernost i odanost crkvenim pastirima, u prvom redu Papi kao Kristovu Namjesniku, a potom i mjesnim biskupima, čije je smjernice za rad u Katoličkoj Akciji na poseban način ustrajno provodio u život. Sam nam je časni sluga Božji dao odgovor odakle u njemu tako velika ljubav prema Crkvi i Papi. Na pitanje jedne ankete zašto ljubi Crkvu i Svetog Oca Papu, odgovorio je: »Jer u njoj vidim jasnu sliku preljubljenog Spasitelja i Boga Isusa sa svim njegovim savršenstvima, a u Svetom Ocu pod prilikama čovjeka vidim Boga svoga i Gospoda svoga.«[4] Crkva je »velebni odraz neizmjernog Krista« – tim će se riječima izraziti časni sluga Božji u svome programataskom članku o duhovnoj obnovi po liturgiji Crkve.[5] I stoga je i razumljiva njegova velika, odana i vjerna ljubav prema svetoj Crkvi i onima koji je vode.

6. Merz - neumorni i revni apostol

Iz njegove doživljene spoznaje Isusa Krista i njegova spasenjskog poslanja koje Crkva kao Kristovo mistično tijelo nastavlja kroz povijest, u mladom Ivanu Merzu rađa se svijest da se i on treba aktivno uključiti u to poslanje svojim apostolskim radom. Stoga se Ivan nije zadovoljio da svoju vjeru živi samo unutar četiri zida svoga stana i četiri zida crkve. On izlazi u javnost, na putove, trgove i raskršća suvremenog života. Drži predavanja, brani vjeru, promiče njezina moralna načela u javnom životu.

Poznata je njegova rečenica koju je još kao student u Parizu napisao, a koju je, spomenuvši Merza, i Papa Ivan Pavao II. naveo u svome govoru u Splitu prigodom svoga drugog pohoda našoj domovini 1998.: »Katolička vjera je moje životno zvanje.«[6] To je svoje zvanje časni sluga Božji ostvario na zadivljujući i herojski način pa ga stoga Crkva želi postaviti za uzor kako se u laičkom staležu može ostvariti ideal kršćanske svetosti i angažiranog apostolata.

To svoje zvanje Merz je ostvarivao na raznim područjima kršćanskog života. Po povratku sa studija i početkom svoga javnog djelovanja Ivan se aktivno uključuje u rad katoličkih organizacija za mladež i postaje njihov glavni duhovni animator i idejni vođa.[7] U svojoj apostolskoj revnosti vođen je uvijek i samo nadnaravnim motivima: »Srž svakog apostolata mora biti borba protiv grijeha. To je glavni okvir, u koji ulaze druge vrste apostolata - čisto vjerski, prosvjetni, politički, ekonomsko-socijalni. Tko vojuje u redovima Crkve, ima samo jednog neprijatelja - grijeh, sve su ostalo indiferentne stvari kojima se valja služiti za pobijanje grijeha i promicanje spasa duša.«[8]

Merz se spremno odaziva pozivu Pape Pija XI. za uvođenje Katoličke Akcije, tj. sudjelovanje laika u hijerarhijskom apostolatu Crkve i ustrajno promiče njezine ideje. Nakon povratka s hodočašća iz Rima za Svetu Jubilarnu godinu 1925. g., kamo je poveo stotinjak članova Orlovske katoličke organizacije, Merz piše članak o plodovima toga hodočašća nakon susreta s Papom, te veli: »Euharistija i Papa trebaju biti korijen, vrelo i počelo Orlovstvu. Euharistiju i Papu valja dati našem narodu. I kada Orlovstvu uspije da ove dvije ideje učini kraljicama hrvatske narodne duše, tada može mirne duše reći sa sv. Pavlom: ‘Dobar boj vojevah.’ To je jedina i najčvršća osnovica bez koje je sav rad osuđen na rasulo. Eto, do te su spoznaje Orlovi ponovno došli na svom rimskom hodočašću."[9]

I vatikanski dekret o herojskim krepostima naglašava Ivanovu apostolsku revnost te se u njemu navode i ove njegove misli: »I jer Isus čezne i strepi za svakom pojedinom dušom, jer je ona stvorena za vječno blaženstvo, to se ta čežnja za dušom naših bližnjih prenosi od Isusa na nas i u nama se rađa želja da stavimo u Isusov naručaj sve te duše za koji su one i stvorene.«[10] Sličnu misao izrazio je Ivan u svome pismu sarajevskom nadbiskupu I. Ev. Šariću 3.V.1926.:

»Mi smo se orlovi stavili u službu svete Crkve spremni da je milošću Božjom pomažemo u širenju Kraljevstva njezina Božanskog Zaručnika. Nemamo nikakvih nuzgrednih ciljeva, već onaj jedini, glavni: što više duša sjediniti s Isusom. Stoga se apsolutno pokoravamo i u tom pitanju, kao i u svim drugima, našim biskupima.«[11] Svoj apostolski žar za spasenje duša, i napose za odgoj mladeži, časni je sluga Božji Ivan Merz okrunio posebnim činom na kraju svoga života: svjestan da Bog od njega traži da mlad umre, svoj je život na samrti svjesno prikazao Bogu kao žrtvu za hrvatsku mladež učlanjenu u orlovski pokret. O petoj obljetnici njegove smrti izrečena je o njemu u javnosti i ova tvrdnja: »Nikada nije obukao reverende, a bio je stup Crkvi Božjoj«.[12]

7. Merz – odgojitelj mladeži.

Po svojoj profesiji Merz je bio srednjoškolski profesor. Kao profesor ne samo da je svoju službu savjesno vršio nego je na razne načine odgojno djelovao na svoje učenike, kako su to mnogi od njih posvjedočili. »Bio je više naš odgojitelj nego profesor«, napisat će o njemu jedan njegov učenik. No tamo gdje se Merz posebno istaknuo u svome odgojiteljskom radu bile su katoličke organizacije za mladež u koje se odmah uključio po svome dolasku u Zagreb nakon završenih studija. Bio je izabran za predsjednika Hrvatskog katoličkog omladinskog saveza, potom za potpredsjednika i tajnika Hrvatskog orlovskog saveza, a bio je i član Marijine kongregacije gdje je vršio sve do smrti službu tajnika. I upravo u apostolskom radu među mladima stekao je najviše zaslu-

ga. Važno je ovdje istaknuti njegov apostolski program koji je napisao kao predgovor orlovskog priručnika Zlatne knjige. U tom dokumentu koji je u pisanoj formi postao žrtva nerazumijevanja njegove okoline, Merz iznosi svu novost svoga apostolskog programa. Tek nakon nekoliko godina taj je svoj program, po kojem je djelovao od početka svoga javnog rada, objavio kao poseban članak.[13] Na poseban način Merz ovdje ističe važnost euharistijskog života, i potom uključivanje mladeži i njihovih organizacija u Katoličku Akciju.

Časni sluga Božji Ivan Merz u svojim brojnim spisima ostavio je bogatu duhovnu baštinu. Neumoran je bio u pisanju članaka, držanju predavanja, promicanju načela kršćanskog morala na svim područjima. Djelujući kao odgajatelj mladih on ih ne želi učiniti samo karakternim nego ih nastoji oduševiti za vođenje duhovnog života, za život milosti kroz molitveni i skaramentalno-liturgijski život. Potom ustrajno u javnosti promiče crkveno učenje i poznavanje papinskih dokumenata, a ljubav prema Crkvi i papi nastoji usaditi u srca svojih suvremenika, naposе mladih. Posebno se bori za očuvanje čistoće duše i tijela kod mladeži, te u tu svrhu drži predavanja, piše članke i objavljuje knjižicu za mladiće »Ti i ona«; i za djevojke je mnogo učinio u smislu prosvjećivanja i promicanja moralnih vrijednosti u njihovu životu, tako da su ga prozvale »vitezom ženske časti.«[14]

Odgojitelji i prosvjetni djelatnici, što je i sam bio naš časni sluga Božji po svojoj profesiji, u Ivanu Merzu i njegovu odgojiteljskom radu mogu pronaći kako se kršćanski odgaja mladoga čovjeka, koje ciljeve, metode i sredstva treba upotrebljavati da bi se odgajanik ispravno usmjerio prema ljudskoj i kršćanskoj zrelosti.[15]

8. Merz – uzor laicima i Bogu posvećenim osobama u svećeništvu i redovništvu

Prigodom proslave 50. obljetnice smrti Ivana Merza Kardinal Franjo Kuharić u svome govoru na svečanoj akademiji 26. X. 1978.g., u Zagrebu, rekao je i ove riječi: »Ivan Merz ima mnogo toga reći danas našim mladima, našim sjemeništarcima, našim bogoslovima, našim redovnicima i redovnicama, nama svećenicima i biskupima. Zaista, ovaj naš dragi Orao bio je apostol vrlo kratko vrijeme, samo šest godina, a unio je mnogo, učinio je mnogo, zapalio je mnoge, jer je sam gorio ljubavlju Duha Svetoga koja se u njemu razgorila u otvorenost duše da prihvati Isusa za Kralja svoga srca i života i da uđe u Njegovo Kraljevstvo.«

Ivan, premda nije pripadao kleričkom niti redovničkom staležu, u svijetu je živio potpuno Bogu posvećenim životom na što se i zavjetom obavezao kao laik. Još kao devetnaestogodišnjak učinio je zavjet čistoće do braka, a sa 27 godina (1923. g.) kad mu je bilo jasno da Bog traži njegovo cijelo srce, učinio je zavjet vječne čistoće, čime se je potpuno posvetio Bogu. Njegova posvećenost Bogu očitovala se u svakodnevnom sudjelovanju na sv. misi i primanju sv. pričesti. Premda nije bio obvezan, molio je Časoslov. Krunica mu je bila svakodnevno u rukama i svakodnevno je obavljao adoraciju pred Presvetim Sakramentom i veoma često preko tjedna i pobožnost križnog puta, kako to svjedoči njegov duhovnih o. Vrbanek.

Ozbiljno je namjeravao osnovati svjetovni institut Bogu posvećenih laika po uzoru na Operu Kardinal Ferrari iz Italije. Nažalost, prerana smrt ga je u tome spriječila, ali je njegovu ideju deset godina nakon Ivanove smrti djelomično ostvarila njegova bliska suradnica u apostolskom radu Marica Stanković koja je osnovala zajednicu Suradnica Krista Kralja. Marica Stanković u svojim spisima izričito naglašava da je osnovala zajednicu samo zahvaljujući Ivanu Merzu koji ju je za to pripremao tijekom života i svojim svetim životom davao joj je moralnu snagu za to djelo.

9. Susret s trpljenjem i križem – uzor i onima koji trpe

I bolesnici i patnici mogu naći u Ivanu Merzu divan uzor kako se strpljivo podnose svakodnevne poteškoće, kako se ljubi Isusov križ i kako ga se strpljivo nosi sve do kraja svoga života. Već od mladosti pratila je Merza patnja i trpljenje i nastavila se u raznim oblicima sve do kraja njegova života, a on ju je svjesno prihvaćao i prikazivao Bogu. Zapisat će Ivan u duhovnim vježbama: »Bože, daj mi snagu da u dragovoljnome trpljenju postajem Tebi sve sličniji.«[16] »Tebi za uzdarje, Bože, dajem sama sebe. Daj da kalež trpljenja primim i da zazovem na ovoj zemlji Tvoje ime, da Te nakon toga mogu licem u lice gledati!«[17] »Život bez križa, udoban, morao bi za mene biti

najvećom sramotom. Stoga moram biti sretan i smatrati kao normalno stanje vojnika Isusova teške staleške dužnosti. Zato ih trebam savjesno obavljati i to smatrati za križ mojega života; za moje dnevno razapinjanje, koje donosi blagoslova u radu za spasavanje duša u Katoličkoj Akciji.«[18] Posljednjih mjeseci križ je posebno pritisnuo njegova leđa, ali ga je strpljivo ponio sve do kraja života. Bolest (upala čeone šupljine) primorala ga je da pođe na operaciju, ali je Ivan bio svjestan da će tom prigodom i umrijeti. Prije odlaska na operaciju sastavio je svoj nadgrobni natpis u obliku oporuke. Duhovniku je rekao da žrtvu svoga života prikazuje za hrvatsku mladež u organizaciji Orlovstva u kojoj je za života djelovao. Tu svoju spremnost Merz je potvrdio i dan prije nego će umrijeti. Koliko je njegova žrtva bila draga Bogu, pokazao je daljnji slijed događaja. Nakon smrti tisuće mladih hrvatskih vjernika uzeli su Ivana Merza kao primjer svoga života i slijedili su njegove ideje. Zato su mu i stavili na grob vijenac s natpisom koji najbolje potvrđuje što je Ivan Merz značio, a znači i danas: HVALA TI ORLE KRISTOV ŠTO SI NAM POKAZAO PUT K SUNCU.

Bog je pozvao Merza k sebi u vječnost u onoj životnoj dobi kad je još bio dovoljno mlad da mladima bude blizak, a opet dovoljno zreo i odrastao da odraslim vjernicima može biti uzor kako se može ostvariti svetost i angažirati se u izgradnji Božjeg Kraljevstva počevši od mladih godina života.

10. Posljednja ispovijest vjere i očekivanje milosrđa Gospodinovoga

Predosjećajući da će umrijeti, Ivan je prije odlaska na operaciju sastavio svoju oporuku i to na latinskom jeziku, jeziku Crkve. Radilo se u stvari o nacrtu natpisa za nadgrobni spomenik a Ivan mu je dao naslov "testamentum". To je bilo ujedno i posljednje što je Ivan napisao u svome životu. Oporuka je pronađena u ladici njegova pisaćeg stola nakon smrti. U nekoliko rečenica Ivan je sažeo sav svoj život i svoje vjerovanje u budućnost koju mu obećava Onaj kojemu je povjerovao i posvetio svoj život. U tim riječima nema straha ni neizvjesnosti pred misterijem kojemu ide u susret. Iz svake riječi izvire samo vedra nada i sigurno pouzdanje u vječni život i blaženstvo što vjerniku obećava kršćanska vjera. U hrvatskom prijevodu natpis glasi:

Umro u miru katoličke vjere. Život mi je bio Krist a smrt dobitak. Očekujem milosrđe Gospodinovo i nepodijeljeno potpuno vječno posjedovanje Presvetog Srca Isusova. I(van) M(erz) sretan u blaženstvu i miru. Duša će moja postići cilj za koji je stvorena. U Gospodinu Bogu.

Ivanova oporuka jest divan zaključak njegova života i kruna njegove pobožnosti. Njome je stavio točku na remek-djelo što ga je stvorio od svoje duše i svoga života surađujući s Božjom milošću.

Ove riječi njegove oporuke nalaze se danas uklesane na bijeloj mramornoj ploči nad njegovim grobom u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu.

11. Merz u svjetlu Drugog Vatikanskog sabora

Govoreći na proslavi 50. obljetnice smrti časnog sluge Božjega Ivana Merza u Zagrebu, 26. XI. 1978. nadbiskup Franjo Kuharić bio je rekao i ove riječi: »Kada čitamo koncilske dokumente, pogotovo o apostolatu laika, pa konstituciju u Crkvi, nekako osjećamo da je to već sve živjelo u Ivanu Merzu; da je on to ostvario davno prije Koncila, jer je zapravo ostvario ono što Koncil želi da bude ostvareno, a to je autentično, velikodušno življenje Evanđelja. Ići za Isusom Kristom. Vjerovati u Crkvu u njezin misterij u kojoj su neprestano otvoreni nepresušni izvori spasenja. I kad bismo imali sve više takvih velikana duha u suvremenom trenutku, imali bismo mirniju nadu za budućnost naše Crkve i našeg naroda.«

Iste misli izrekao je bio četiri godine ranije i banjalučki biskup Alfred Pichler iz rodne biskupije Ivana Merza kad je predvodio sv. misu u zagrebačkoj katedrali na Dan Ivana Merza, 10. V. 1974.:

"Iznenadila me jedna činjenica kad sam pred neki dan opet pročitao njegov životopis. Otkrio sam da je Merz upravo onaj čovjek kakvog traži II. vat. sabor. Među koncilskim dokumentima ima jedan dekret o apostolatu laika. O tome istom predmetu govori II. dogmatska konstitucija o Crkvi. Tu su o vjernicima laicima iznesene zapravo sasvim nove nauke. I shvatio sam da je Ivan Merz izvanredno suvremen čovjek. Kad svijet dobro shvati dekrete Drugog vatikanskog sabora, tada će tek dr. Merz postati poznat i biti još suvremeniji."

Dr. Marin Škarica u svojoj doktorskoj disertaciji koju je napisao o Merzu kao promicatelju liturgijske obnove, u jednom cijelom poglavlju obrađuje suvremenost Ivana Merza pod vidom liturgije. Mnoge ideje koje je Koncil donio i odobrio, Ivan Merz ih je propagirao i provodio već prije četrdesetak godina. Vidjeli smo, iako kratko, koliko je Ivan cijenio liturgiju i shvaćao njezinu važnost za duhovni život kršćana. Isto tako veoma je nastojao da ljudi razumiju ono što svećenik moli kod sv. mise i da budu kod nje aktivni. Nakon Koncila te su ideje postale opća svojina Crkve, a Merz je to već davno prije ostvarivao.

U Ivanovoj biografiji "Borac s bijelih planina" (FTI, 1971.), pri koncu knjige nalazi se cijelo jedno poglavlje koje nosi naslov "Suvremen i nakon Drugog vatikanskog koncila". U poglavlju su doneseni mnogi koncilski tekstovi kojima se uspoređuje učenje Koncila s onim što je Ivan Merz zastupao i činio. Najveće Ivanovo značenje gledano kroz prizmu Koncila jest njegovo pionirsko nastojanje oko ostvarivanja autentičnog laičkog apostolata. Ono što je Ivan samoinicijativno i vođen Milošću Božjom činio i ostvarivao, takav angažman za proširenje Kraljevstva Kristova Drugi vatikanski sabor danas traži od svakoga laika. U tome nam Ivan svijetli svojim nenadmašivim primjerom.

Merčevo življenje ideja i smjernica Koncila prije Koncila ističe također i službeni vatikanski dekret o njegovim herojskim krepostima i to odmah na početku kao što navodimo u sljedećem završnom odlomku. Time je i vrhovna uprava Crkve potvrdila njegovu aktualnost i suvremenost jer je Merz puno toga živio i anticipirao što će kasnije potvrditi Drugi vatikanski sabor.

12. Prema oltaru

5. srpnja 2002. god. proglašen je u Vatikanu dekret o herojskim krepostima časnog sluge Božjega Ivana Merza i time je priznata njegova svetost. To je najvažniji čin prije same beatifikacije čime je završen njegov proces za priznanje herojskih kršćanskih vrlina koji je trajao pune 44 godine tj. od 1958.g.. Važno je naglasiti da ovaj službeni crkveni dokument o Ivanu Merzu odmah na početku stavlja jedan citat iz dokumenta o Apostolatu laika Drugog vatikanskog sabora i primjenjuje ga na Ivana pokazujući kako je to on već sve u djelo provodio i prije samog Sabora. Dekret započinje ovim riječima:

»Meni je život Krist a smrt dobitak. Ove riječi koje je Sluga Božji Ivan Merz htio da mu budu napisane na grobu, mogu se smatrati sažetkom njegova života koji je sav bio ispunjen ljubavlju prema Kristu, svjedočenjem za Evanđelje i služenjem Crkvi. On je, potpuno vođen Kristovim Duhom, žurno išao putem svetosti, te je riječju i djelom svijetlio svojoj okolini svjetlom Božanskog Otkupitelja, pa je tako ostvario ono što će kasnije reći 2. Vatikanski Sabor: "Zapovijed ljubavi koja je najveći Gospodinov nalog, sili sve kršćane da rade za slavu Božju koja se ostvaruje dolaženjem njegova kraljevstva, a tako i za vječni život svih ljudi, kako bi spoznali jedinoga pravoga Boga i onoga koga je poslao Isusa Krista. usp. Iv 17,3). Svim je kršćanima časno breme da porade kako bi božansku poruku spasa spoznali i primili svi ljudi posvuda na zemlji.(Dekret o apostolatu laika, Apostolicam Actuositatem, AA, br. 3)"«

Beatifikacija Ivana Merza koju očekujemo u 2003. godini bit će svečana potvrda i priznanje svetosti Ivana Merza i aktualnosti njegove poruke i za naše vrijeme.

o. Božidar Nagy, DI
postulator

---

[1] I.Merz, Duhovna obnova po liturgiji, *Luč* br.1, 1924., str. 11-17.

[2] I.MERZ, Duhovna obnova po liturgiji, *Luč* br.1, 1924., str. 11-17

[3] Dušan ŽANKO, Duša dr. Ivana Merza, *Život*, br. 5, 1938., str. 250.

[4] I.MERZ, Duhovna obnova po liturgiji, *Luč* br.1, 1924., str. 11-17.

[5] *isto.*

[6] Pismo majci iz Pariza 6. XI. 1921.

[7] Bile su to ove organizacije: Hrvatski katolički omladinski savez kojemu je Merz bio predsjednik, Hrvatski orlovski savez kojemu je bio suutemeljitelj i tajnik, Marijina Kongregacija u kojoj je obnašao službu tajnika.

[8] Bilješke iz Duhovnih vježbi 28. III. 1926.

[9] Ivan MERZ, »Orlovi u Rimu«, *Katolički tjednik,* Sarajevo, 1/1925., br. 13, 5-6.

[10] Ivan MERZ, »Sticanje podmlatka«, *Luč,* br.1-2, 1923., str. 14-16

[11] Ivan MERZ, *Put k Suncu*, Zagreb, FTI, 1993., str. 159.

[12] Čedomil ČEKADA, »Naš svetac u fraku«, *Katolički tjednik,* Sarajevo 1933., br. 19, str. 4.

[13] Ivan MERZ, »Iz povijesti Orlovstva«, Katolički tjednik, Sarajevo 1927., br.25, str.8-9.

[14] Marica STANKOVIĆ, ĐVitez ženske časti«, serija članaka, *Za vjeru i dom,* br. 7 do 12, 1937.-1938.

[15] Božidar NAGY, »Ivan Merz odgojitelj kršćanske mladeži«, *Kateheza,* KSC, Zagreb, XXI/1999., br. 3, str. 254-269.

[16] Bilješke iz Duhovnih vježbi 9. XI. 1923.

[17] Bilješke iz Duhovnih vježbi 9. XI. 1923.

[18] Bilješke iz Duhovnih vježbi, 28. III. 1926.

K A T E H E Z E
O IVANU MERZU

Uvod

U dijelu koji slijedi donosimo materijale za izravne kateheze o Ivanu Merzu. Iz tih materijala vjeroučitelj može sam oblikovati katehezu prema uobičajenoj metodici rada prilagođujući sadržaje uzrastu učenika.

Kateheza bi trebala početi od jednog egzistencijalnog iskustva koje vjeroučenik proživljava u svojoj mladosti i svome razvoju, a vjeroučitelj bi trebao sam načiniti najprikladniji uvod. U odnosu na životni put Ivana Merza i njegov primjer to mogu biti ove teme: traženje smisla, traženje istine, životni ideali, životni poziv i zvanje, moralne sumnje i dvojbe, doživljaj ljubavi, traženje smisla ljubavi, ostvarenje svetosti itd. Potom se na temelju izvornih Merčevih tekstova prikazuje kako se mladi Ivan Merz prema svim tim stvarnostima odnosio, što je o njima mislio, kako je rješavao probleme itd.

Cilj svih kateheza jest prikazati i doživjeti Ivana Merza kao:

a) **uzor kršćanskog života** za mladog čovjek koji je prolazio sve stupnjeve razvoja u mladosti kroz krize, kušnje, sumnje i nutarnje borbe sve do odrasle dobi, te koji je ostvario kršćansku svetost na koju smo svi pozvani.

b) **duhovni prijatelj** s kojim se može uspostaviti duhovno prijateljstvo preko njegovih divnih i bogatih misli i koji nas vodi »Putem k Suncu« (sjetimo se natpisa s vijenca što su mu ga mladi iz Vinkovaca stavili na grob: Hvala ti, orle Kristov, što si nam pokazao put k Suncu!)

c) **nebeski pomoćnik** u raznim životnim situacijama, također i u problemima učenja, škole i dr. (Vidi brojna uslišanja koja je Merz isprosio svojim zagovorom).

Literatura o Ivanu Merzu: vjeroučenicima treba obratiti pozornost na brojnu literaturu o Ivanu Merzu, posebno na knjige tekstova Ivana Merza: *Put k suncu, Plamen za visinama, Ljubav i čistoća i Misli*. Sve ove četiri knjige tekstova nalaze se već na Internet-stranici Ivana Merza.

Internet-stranica. Na Internetu postoji bogata stranica o Ivanu Merzu na adresi: www.ffdi.hr/ivan-merz Vjeroučitelj bi trebao najprije sam posjetiti i proučiti stranicu, a potom potaknuti vjeroučenike da to isto učine. Korisno bi im bilo u tome smislu dati i određene zadatke da obrade određene teme. Brojni tekstovi Ivana Merza već su stavljeni na Internet.

Molitva Ivanu Merzu. – Vjeroučitelj neka svakako potakne vjeroučenike da se u svojim potrebama mole Ivanu Merzu. Dosadašnja iskustva pojedinih vjeroučitelja su veoma zanimljiva i ohrabrujuća. Molitva Ivanu Merzu postoji na njegovim sličicama koju svaki vjeroučenik preko vjeroučitelja može dobiti od Postulature Ivana Merza.

Kateheza br. 1 – Uvodna

TKO JE IVAN MERZ?

Čudesno ozdravljenje na grobu Ivana Merza

Dogodilo se u srpnju 1930. godine. Jedna djevojka od 25 godina, Anica Ercegović iz Sunje ima tešku, smrtonosnu, u ono vrijeme još neizlječivu bolest: tuberkulozu pluća s raznim popratnim bolestima. Šest godina je pokušala razna liječenja, ali sve uzalud. Pokušava posljednje sredstvo: moli devetnicu Ivanu Merzu za ozdravljenje, devetog dana dolazi mu na grob i moli mu se iskreno. Na grobu ozdravlja i vraća se kući potpuno zdrava. Liječnici potvrđuju njezino ozdravljenje koje je znanstveno neobjašnjivo.

Nakon ovog velikog ozdravljenja mnogi su se u svojim potrebama počeli utjecati molitvom Ivanu Merzu. I bivali su uslišani. Dovoljno je doći na njegov grob koji se nalazi u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu gdje se mogu naći mnoge zahvalnice ispisane na kamenim pločicama. Ili treba otvoriti njegovu web-stranicu i u direktoriju pod imenom »Uslišanja zahvale« naći će se mnoštvo zahvalnica za uslišanja koja je posredovao ovaj sveti mladi čovjek.

Tko je Ivan Merz, laik, mladi profesor koji pomaže s drugog svijeta?

Tko je bio taj mladi čovjek, profesor, laik, kojemu je ime bilo Ivan Merz, a kojega su već za života držali za sveca?

Još jedno pitanje: a što je učinio u životu, po čemu je postao svetac da mu je nakon smrti skupina mladih iz Vinkovaca došla na grob i donijela vijenac s vrpcom na kojoj je bio natpis: HVALA TI ORLE KRISTOV ŠTO SI NAM POKAZAO PUT K SUNCU!

Kakve su to njegove velike zasluge da će ga Papa Ivan Pavao II. u ime Crkve proglasiti blaženim?

Osnovni podaci iz života Ivana Merza

Rođen je u Banjoj Luci 1896. godine. Otac mu je činovnik, šef banjalučkog željezničkog kolodvora, ali i časnik austrougarske vojske. U Banjoj Luci pohađa osnovnu školu i gimnaziju. Položio je maturu 1914. g. Prvi svjetski rat izbija. Ivan nakon kratkog boravka u Vojnoj akademiji počinje studij u Beču, ali rat mu ga prekida. Mora na frontu. Poslan je na talijansku bojišnicu isto kao i mladi Alojzije Stepinac, budući zagrebački nadbiskup i kardinal. Ondje ostaje do kraja rata i potom nastavlja studij književnosti u Beču i završava ga u Parizu 1922. Dolazi u Zagreb, postaje profesor francuskog jezika na gimnaziji i u tom zanimanju radi samo šest godina. Slobodno vrijeme posvećuje radu u katoličkim organizacijama tadašnjeg vremena. Puno piše i objavljuje razne spise. Razbolio se od upale sinusa, mora na operaciju nakon čega se stanje zakompliciralo i umire od meningitisa 10. svibnja 1928. godine, u 32. godini.

Na pogrebu ga je ispratilo oko pet tisuća ljudi!!! Jedan cijeli mali gradić. Papa iz Rima poslao mu je brzojavno dan prije smrti blagoslov. Brojni brzojavi sućuti stizali su njegovim roditeljima tako da su se na pošti pitali tko je bio taj čovjek da toliki za njim žale!

Izvana običan život kakav žive toliki srednjoškolski profesori. Ali kad se malo bolje pogleda taj život otkriva se veličina koja očarava, privlači, poučava.

U čemu je, dakle, veličina toga mladog čovjeka da je već za života uživao glas sveca, a napose nakon svoje smrti. I da je njegovo ime postalo »program života i rada« jedne cijele generacije mladih i odraslih katolika. Pogledajmo iz bližega.

Mladić koji se bori za svoju vjeru, traži istinu, želi ostvariti nešto veliko u životu!

Sveci se ne rađaju, svecem se postaje, slušamo svaki dan na Katoličkom Radiju kad govore u svecu koji se toga dana slavi. Kod Ivana Merza možemo upravo pratiti kako se on postupno razvijao i uzdizao prema svetosti.

Ivan Merz je rođen i odrastao u katoličkoj obitelji i sredini, ali koja je to bila samo formalno. Roditelji nisu bili praktični vjernici. Bio je mladić kao i svi mladići svoga vremena. Nije se mnogo razlikovao, osim što je bio pristojno odgojen i dosta pametan, bio je također i dobar đak u školi. Imao je čak i djevojku kao srednjoškolac. I zanimao se za književnost, mnogo je čitao. I pod konac gimnazije, na poticaj svoga profesora iz hrvatskog jezika, počeo je voditi svoj dnevnik koji ima 800 stranica, a pisao ga je kroz šest godina, u srednjoj školi, za vrijeme rata i tijekom studija. U svome dnevniku mladi Ivan opisuje sve što proživljava u sebi i oko sebe. Opisuje i analizira svoju dušu i sve njezine vibracije tako da kroz te retke dobivamo cjelovitu i jasnu sliku njegove duševne nutrine. Razmišlja i potom reagira na sve

ono što se zbiva oko njega; piše najprije o sebi u svojim nutarnjim doživljajima, o svojoj tragično završenoj prvoj ljubavi, potom piše o ljudima i njihovim postupcima, o raznim zbivanjima, o problemima života itd. Veći dio njegova dnevnika, ne manje važan za poznavanje njegove osobnosti koja se razvija, sadrži prikaz i analizu raznih književnih djela koja je čitao.

Stoga je njegov dnevnik od velike vrijednosti, jer u njemu pronalazimo Ivanovo življeno iskustvo života. Otkriva nam se jedna duša koja traži Istinu, Dobrotu, Ljepotu, koja traži savršenstvo duše koje ga snažno privlači. Nadasve je to duša koja traži Boga.

Katolička vjera je moje životno zvanje

Mladi Ivan Merz piše majci sa studija iz Pariza 1921. g. znamenitu rečenicu »Katolička vjera je moje životno zvanje«. (Ovu Merčevu rečenicu je i Papa Ivan Pavao II. spomenuo u svome govoru u Splitu 1998., kad je po drugi puta posjetio našu domovinu).

Kad se Ivan vratio sa studija u Zagreb kroz šest je godina razvijao i ostvarivao to svoje zvanje na zadivljujući način. Kako? Evo ukratko:

Najprije živi dubokim duhovnim životom. Svaki dan ide na svetu misu i prima sv. Pričest u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu gdje je živio i radio. Svaki dan moli krunicu. Čita duhovne knjige. Često navraća u crkvu na adoraciju pred Isusom u Presvetom oltarskom sakramentu. Privatno studira kršćansku filozofiju i teologiju.

Do tako duboke vjere Ivan je došao razmišljanjem, studijem, a osobito u krvi i plamenu rata. To ga je dovelo do potpunog obraćenja i spoznaje istinitosti katoličke vjere. Svoj život posvećuje Isusu Kristu načinivši kao laik zavjet vječne čistoće.

Aktivno se uključio u rad u katoličkoj organizaciji za mladež “Hrvatski Orlovski Savez” kojoj je dao geslo “Žrtva - Euharistija - Apostolat” i u koju uvodi načela papinske Katoličke Akcije.

Premda mlad i kao laik zbog svojih zalaganja, svoga rada, svojih članaka smatran je “stupom Crkve” u Hrvatskoj.

Glavna njegova karakteristika kao katoličkog intelektualca bila je ljubav i odanost Crkvi, Rimu i Papinstvu što je nastojao usaditi kod svih s kojima je saobraćao. Jedan je od prvaka liturgijskog pokreta među Hrvatima.

Liturgiju Crkve smatrao je temeljem i glavnim izvorom duhovnog života koji je osobno duboko živio. Svoju doktorsku disertaciju Ivan je napisao o utjecaju liturgije na francuske pisce.

Potpuno odan Crkvi i Papi, Merz je bio čovjek žive vjere, iskrene molitve, samoodricanja, dnevne Pričesti, adoracije, predanog trpljenja, široke naobrazbe, blizak ljudima i svakom je čovjeku iskazivao kršćansku ljubav.

Svojim apostolskim radom i svojom opsežnom spisateljskom djelatnošću u katoličkom tisku ostavio je dragocjenu duhovnu baštinu koja je postala izvor nadahnuća budućim naraštajima. Njegove duboke misli i tekstovi postali su ideje vodilje mnogim mladićima i djevojkama u njihovu životu i radu.

Namjeravao je osnovati svjetovni institut - zajednicu laika koji bi radili za Krista i Crkvu. Nakon njegove smrti njegovu zamisao djelomično je ostvarila Marica Stanković, osnovavši Zajednicu Suradnica Krista Kralja. Ime Ivana Merza značilo je i znači program života i rada.

Umro je u Zagrebu 10. svibnja 1928. g. u 32. godini, na glasu svetosti. Na samrti je prikazao svoj život Bogu kao žrtvu za hrvatsku mladež.

Već za života, a napose nakon smrti, Ivan Merz je postao uzor kršćanskog života tisućama mladih hrvatskih katolika. Njegovo ime značilo je, a znači i danas, program života i rada za vjernika katolika koji želi aktivno raditi na širenju Kristova Kraljevstva. Natpis s vijenca koji su mu mladi postavili na grob još 1929. aktualan je i danas: »HVALA TI ORLE KRISTOV ŠTO SI NAM POKAZAO PUT K SUNCU«.

Njegova žrtva donosi obilne plodove u katoličkim organizacijama koje su nastavile ostvarivati njegovu duhovnu baštinu.

1958. g. započeo je biskupijski postupak za njegovo proglašenje blaženim. 1977. g. njegovi zemni ostaci preneseni su u Baziliku Srca Isusova u Zagrebu u kojoj se redovito pričešćivao, adorirao i molio posljednjih šest godina života. Od 1986. g. postupak za njegovo proglašenje blaženim odvija se u Vatikanu.

5. srpnja 2002. svečano je u Vatikanu proglašen u Papinoj nazočnosti i po njegovoj odredbi dekret o herojskim krepostima Ivana Merza i od sada Ivan nosi naslov “časni sluga Božji”. Time je završen dugi pripremni postupak za njegovu beatifikaciju koja se uskoro očekuje.

Kateheza br. 2

UZORAK PLANA KATEHEZE «IDOLI I IDEALI»

u kojoj je Ivan Merz predstavljen kao ideal
izradio vjeroučitelj: Darko MAJDIĆ, Zagreb

PRIPRAVA ZA SAT NASTAVE VJERONAUKA

I. OPĆI DIO SUSRETA

Škola:	Matije Gupca	**Razred:**	7.
Mjesto:	Zagreb	**Redni broj sata:**	4-5.
Nastavni predmet:	Vjeronauk		
Nastavna cjelina:	1. Upoznajmo i gradimo osobnost		
Nastavna jedinica:	1.4 Idoli i ideali u izgradnji osobnosti		
Vjeroučitelj:	Darko Majdić	**Nadnevak:**	2002.09.17

SADRŽAJNI PLAN

RB	Naziv tema u cjelini	Broj sati	
		T	V
1.	Svatko je od nas jedinstven i upućen na drugoga	1	
2.	Tjelesni i duševni razvoj u pubertetu	1	
3.	Razmirice i sukobi u pubertetu	1	
4.	**Idoli i ideali u izgradnji osobnosti**	1	1

PLAN VOĐENJA NASTAVNOG PROCESA

Odgojno obrazovni ciljevi:	Pomoći učenicima spoznati prave istinske uzore i ideale u izgradnji vlastite osobnosti.
Mediji komuniciranja:	ploča, bilježnica
Metodički sustav:	problemsko-stvaralački
Metodički oblici:	frontalni, individualni
Metodički postupci:	čitanje, razgovor, pisanje
Korelacija s drugim predmetima:	Hrvatski jezik: J. Kozarac, Tena; A. de S. Exupery, Mali princ; Luka Perković, Škrinja; A.B. Šimić, Molitva na putu; Đ. Sudeta, Dijete

II. GLOBALNA STRUKTURA SATA

RB	ETAPE
1.	Molitveno-meditativni početak
2.	Stvaranje problemske situacije
3.	Definiranje problema i metoda kojima se problem istražuje
4.	Samostalni istraživački rad
5.	Iznošenje, analiza, dopunjavanje i korigiranje rezultata rada
6.	Sinteza s aktualizacijom
7.	Molitveno-meditativni završetak

III. TIJEK VJERONAUČNOG SUSRETA

1. SAT

MOLITVENO-MEDITACIJSKI POČETAK: Uz glazbenu podlogu čitam naslov 'Bog' u: *Ivan Merz*, Misli, str.15-16.

STVARANJE PROBLEMSKE SITUACIJE: Mladi ljudi često traže uzor, nekoga na koga bi se mogli ugledati i slijediti njegov put. To je vrlo plemenito traženje. No počeci tog traženja smješteni su upravo u jedno od najburnijih razdoblja u razvoju osobe - u pubertet. To je razdoblje pojačanog bunta, sukoba, nesuglasica. Kako uskladiti s jedne strane želju za nalaženjem uzora, a s druge strane bunt protiv svakog autoriteta? Može li se u tom traženju dogoditi da odaberemo krive uzore, tj. istaknute buntovnike protiv društva, protiv zakona, pa i protiv sebe samih? Koliko to može biti opasno?

DEFINIRANJE PROBLEMA I METODA KOJIMA SE PROBLEM ISTRAŽUJE: Za ovu temu odvojit ćemo dva sata Vjeronauka. Kroz razgovor i izmjenu mišljenja pokušat ćemo zajednički odgovoriti na neka pitanja:

1. Tko su naši uzori? Zašto?
2. Postoji li razlika između uzora i idola?
3. Što su to ideali? Ima li smisla usmjeriti život prema nekim idealima?
4. Možemo li kao mladi ljudi pronaći uzore koje valja slijediti u svecima Katoličke Crkve?

U prvom ćemo sati potražiti odgovore na ova pitanja. U drugom satu napravit ćemo sintezu onoga što smo razgovarali i predstavit ću budućeg hrvatskog blaženika - časnog slugu Božjega Ivana Merza. Upoznat ćemo ukratko njegov život i pokušati pronaći naglaske njegova života koji i nama danas mogu biti nadahnuće.

SAMOSTALNI ISTRAŽIVAČKI RAD: Učenici odgovaraju u svoje bilježnice na pitanje: 'Tko je moj uzor? Zašto?' Pri tome je važno da svatko navede one osobine svog uzora po kojima bi i sam želio biti prepoznat.

IZNOŠENJE, ANALIZA, DOPUNJAVANJE I KORIGIRANJE REZULTATA RADA: Nakon što su odgovorili na pitanje, učenici iznose svoje odgovore. Pokušavamo zajedno pronaći ideal koji većina mladih danas žele slijediti. Pišemo na ploču one vrijednosti koje su nam najvažnije. Nakon toga tražimo odgovore na ostala pitanja putem međusobne komunikacije.

2. SAT

SINTEZA S AKTUALIZACIJOM: Na ploču i u bilježnice pišemo zajedničke odgovore na pitanja koja smo postavili na početku teme. Jesmo li zadovoljni s onim do čega smo došli?

Nakon sinteze predstavljam Ivana Merza. Najprije čitam njegov kratki životopis, a potom čitam odlomke iz knjige 'Tko je Ivan Merz' str. 12-14; 9-22. Nekoliko kratkih podataka o njegovom životu pišemo u bilježnice (rođenje, školovanje, rat, katolička akcija, smrt, čudo). Učenici koji imaju tu mogućnost mogu potražiti više o Merzu na: . Osim toga zainteresiranima preporučujem knjige o Merzu.

MOLITVENO-MEDITATIVNI ZAVRŠETAK: O moj Bože, daj mi snagu da Te žarko ljubim, da tako snažno u Te vjerujem, da se bez ikakva promišljanja i straha, nevin kao dijete, kojemu nitko nije pričao o strahu, prošećem kroz mjesta, koja prijete smrću. Amen. (Ivan Merz)

Izgled ploče:

4. Idoli i ideali u izgradnji osobnosti

1. Tko su naši uzori? Zašto?
2. Postoji li razlika između uzora i idola?
3. Što su to ideali? Ima li smisla usmjeriti život prema nekim idealima?
4. Možemo li kao mladi ljudi pronaći uzore koje valja slijediti u svecima Katoličke Crkve?

Domaća zadaća: NAPISATI SVOJE DOJMOVE I MIŠLJENJE O IVANU MERZU

IVAN MERZ TRAŽI I NALAZI ISTINU

Svaki čovjek, a napose mladi čovjek koji se razvija i odrasta, koji kroz školu stiče nove pojmove pokušava naći odgovore na pitanja o životu, svijetu, o smislu postojanja. Takav je bio i mladi Ivan Merz. Već od srednje škole nastojao je pronaći odgovore na pitanja koja su mu se postavljala. Čitao je mnogo, razgovarao sa svojim kolegama i napose s profesorom, molio se, razmišljao. O tim svojim razmišljanjima ostavio nam je važne zapise u svome Dnevniku kroz koji možemo rekonstruirati njegovo iskreno nastojanje da pronađe Istinu, a kad ju je našao trudi se da je proširi, da je i drugi upoznaju i otkriju i tako usreće svoj život kao što ga je i on usrećio.

Traženje Istine

Kroz literaturu koju je čitao Ivan Merz traži odgovore na životna pitanja, teži da dođe do posljednjih stvari svega stvorenoga. Po naravi je bio nadaren za razmišljanje i refleksiju. Promatrajući sve što ga okružuje zapisuje u svome dnevniku duboke filozofske refleksije o smislu života koje čvrstu i dosljednu volju da dođe do istine o svemu. Dapače, veoma često kad piše u dnevniku o toj općoj «Istini» piše je velikim slovom; «Istina» je za njega velika stvar, važna i sveta kojoj se izražava poštovanje.

«Život je borba za istinom i stoga ga promotrimo!»[1] «Vječna je borba; vječna glad u meni. Uvijek tražim istinu, razveselim se kada otkrijem kakvu novu misao.»[2] Ova njegova žeđ za istinom nalazi svoj izraz u njegovom velikom zanimanju za Goetheovo književno djelo «Faust» u kojem glavni junak traži istinu životu. «Fausta nosim uvijek u džepu i učim najljepše stvari napamet. Djelo je božanstveno. U svakoj prilici, u svakom duševnom raspoloženju se nađe odgovarajući odsjek. Glatkoća, snaga, blagost stihova daju tom djelu osobit čar.»[3]

U potrazi za smislom života

Na mnogim mjestima dnevnika Ivan se osvrće na temu života. Zauzima određene stavove, ali mu život kao takav ipak ostaje tajna u koju želi proniknuti. Već 1914. godine boraveći u Vojnoj akademiji u Bečkom novom mjestu, dolazi do zaključka da «život nije uživanje nego žrtva.»[4] Piše to osvrćući se na samoubojstvo jednog pitomca Akademije koji je izgubio smisao života.

Prije nego je krenuo u vojsku piše u dnevniku da ga je problem smisla života veoma obuzeo i ujedno mučio pa je nastojao nadvladati te negativne osjećaje i izjavljuje: «Zadaća života nije očajavati, nego tražiti suglasnost u ovome i veseliti se nad veličajnošću uređenja. Da, ovo mora biti aksiom: Sve je najbolje. Pa snašla nas kakova nesreća, bijeda, mislimo na to, pa makar ne razumjeli “zašto”! Čovjek je ovdje samo putnik, njegovo pravo određenje nije ovdje, na toj zemlji, nego je on izabran za nešto više.»[5]

Neovisno o ovim praktičnim stavovima koje zauzima u odnosu na problem života, on je još daleko od rješenja koje bi ga do dna zadovoljilo. Problematika se povremeno pojavljuje sa svom intenzivnošću i jačinom: «Uvijek me muči problem života: Zgadi mi se gledajući u ovaj, a uza sve napore želim da vječno uživam u religiji pa ne ide… Čudim se kako sam nekada mogao biti oduševljen za umjetnost i slično. Kano da je to bilo samo zavaravanje samoga sebe. Život je više od svega, a ja živjeti ne znam i ne nalazim sreće u životu.»[6]

Upravo iskustvo rata, susret s patnjom i bolju pomoći će mu da izađe iz ove krize i da riješi kako problem istine, tako isto i faustovski problem i da zauzme potpuno religiozno stav u životu, teoretski tako i praktično. Poslije završetka rata teorijski problem Istine za Merza je riješen. Za njega je Istina samo u kršćanstvu.

Naslućuje potpunu Istinu u kršćanstvu

Pripremajući se za maturu zamjećuje da čovjek radeći mehanički ne misli na smisao života, ni na vječnost, a to nije dobro. Stoga smatra da treba misliti na vječne stvari i pronalaziti sreću u toj meditaciji, jer ovaj je život samo priprema za drugi gdje nas očekuje nagrada. Stoga je vjera potrebna za sve, napose za intelektualce koji su najviše izloženi zlu.[7]

Čitao je katolički časopis Gral te piše: «Čitam Gral i sve se uživljavam u uzdižem. Čim više upoznajem katolicizam, to vidim da je neiscrpljiviji.»[8]

Prisjeća se jedne Goetheove izreke u kojoj veli da samo zakoni mogu dati slobodu i čine mogućim čovjekov razvoj i izbjegavanje sukoba s drugima te nastavlja: «Takva je i kršćanska vjera. Ona je za nas moralni zakon i ona nam otvara neizmjerni put, koji je pravedan, da ne dođemo u opreku s dobrim.»[9]

Analizirajući u dnevniku grčku mitologiju, veli da su Grci na izvjestan način naslutili i osjetili postojanje jedine Istine, ali sva mitologija ostaje u kaosu kontrasta. Međutim kršćanstvo nam objavljuje jedinstvenost Istine, dapače njezino usko jedinstvo s Dobrotom i Ljepotom, što je sve spojeno u jedinstvo, dok je kod pogana bilo raspršeno u njihovu shvaćanju.

Kroz krize i lutanja dolazi do Istine

Merz je u Beču 1915.g. još kao student, prije nego će poći u vojsku i potom na bojište, prolazio određenu intelektualnu krizu svoje vjere koju je prouzročio njegov susret s literarnim i kulturnim bezvjerjem čija je posljedica bio liberalizam ambijenta u kojem se Ivan kretao. Međutim radilo se o krizi rasta njegove vjere. Iz toga vremena ostavio nam je u dnevniku zanimljivu analizu stanja svoje duše koja je tražila svjetlo i sigurnost izazvana sumnjama i nesigurnostima.

«Život mi je veliki upitnik. Od dana do dana se gubi moja djetinja vjera. Ono prijašnje razlikovanje između dobra i zla mi nedostaje. Pitam se, da li je ono što sam prije držao dobrim uistinu dobro. Što je to uistinu dobro, postoji li dobro? Svi ovi nazori o svijetu, nisu li oni samo predrasuda. I uvijek tako živim i pitam se. Samo ono što pred sobom vidim, uviđam da postoji. Evo što vidim: Šećem se na večer po parku i gledam gdje je na svakoj klupi po jedan par, gdje se jedno uz drugo stišću, gdje se sretno smiju, ljube... Faktično ovaj prirodni zakon postoji, zakon ljubavi, (Riječ ljubav sada upotrebljavam u smislu sjetilnog nagnuća muža i žene). Na ove parove ne gledam više s prijašnjim okom. Negda sam držao da je to strast, da je to slabost, ljudska nekarakternost koja se podaje užitku sjetilnog. Ovako na taj temeljni prirodni zakon više ne mogu gledati iako znam da sam se u časovima kada sam promotrio taj život iz bliže (akademija!) gnjusno toga gada i blata. Za opravdanje ovoga principa moram se pitati postoji li Bog ili ne? Onda što razumijem pod imenom Bog? Faktično je, da On postoji, da ga osjećam oko sebe u sebi, tu ovdje, ondje, svagdje. Njegove melodije drže i napunjaju sav svemir. Svaki čovjek ćuti dah nečega većega i vječnijega, upravo kako razum pridomeće vječnoga u oba smjera. Dakle Bog postoji. Onda se pitam što je taj Bog, kakav je? Možemo li se moliti? Je li on osoban? Na ta pitanja nam odgovara naša nutrina u pojedinim jednostavnim slučajevima. Uvrijedim li moje roditelje, silno mi je žao. To je dokaz, da osjećaj učinjene nepravde nije predrasuda, nego da pravda u nama postoji. Pravda je jedan princip koji je u nama i sva nutrina se u nama uzrujava, ako proti ovome principu radimo. I onaj kojeg mi oko sebe osjećamo, do kojeg razum dolazi da je vječan, komu duša nehotice teži, taj će biti jamačno pravednost. Time dolazimo do osobnog Boga. On postoji i ja tvrdo vjerujem i u najjačim časovima kušnje i sumnje, da je On jedini vječni, veliki Bog. Kada on postoji, već slijedi, da naš život ima svrhu. Onda treba još pomisliti na nešto na što ljudi ne misle i što bi ih moglo lako dovesti do prave spoznaje - da ćemo umrijeti. Nekoga silno volimo i taj umre. Nikad, nikad ga više nećemo vidjeti. Pa mi sami puni smo misli, sumnja, težnja, mnijenja, cio duševni svemir, naše Ja je sredina oko koje se sve okreće, koja dojmove prima i vrsta; sve mi to doživljujemo, katkada se mučimo i patimo (na to je dokaz da pravda nije predrasuda, jer ako je tko uzrok naše patnje, borimo se proti njemu realno) i sad najednom umremo. Zašto bi sve ovo? Zašto toliko misli i težnja, kad je sve badava, kad propada u ništa, kad duša nije zaseban element, koji je poput duha u Diableu-u boiteux-u u bocu zatvoren. No, to ne može biti! Kada je u prirodi sve tako sjajno uređeno, mora biti i vječnost našega života u smislu pravednosti. I uistinu to je i u to vjerujem i u času kada ovo djetinjom vjerom osjećam, kada se gnjusam zla i kada se topim u molitvi, ostaje u dnu duše opet ona sumnja; onaj veliki upitnik zadnjeg Adama. Zašto? Šta?

I opet uza svu sumnju vjerujem. No nije dosta samo vjerovati. Naša vjera mora biti sistem, mora biti putokaz života, zato da ne radimo proti principu pravednosti i vječnosti. Religije daju sisteme. I ja kažem: "Aut catholicus aut nihil". U ovom pogledu nije u meni postojala nikada ni najbliža sumnja. Znam i osjećam da je katolicizam jedina prava vjera (ako vjera uopće postoji). O drugim nisam nikada ni mislio da bi bila bolja od katoličke. Eto ja sam u duši katolik, ali onaj Urmensch (izvorni čovjek) u meni, onaj Faust, koji ne zna za odgoj ni predrasude, vuče me u težnji dolje i pravi od mene da u sve sumnjam. No, dosta o tome. Trebao bih svoj život kritizirati. Time što je moja čista vjera u katoličanstvo oslabila, opalo je i svako pravo oduševljenje, svaki oštri sud o svemu što se događa. Sve što promatram gledam i ne znam je li dobro, je li zlo. Ljubi se svijet i grli - pa neka se ljube i grle. Pa eto, jedan mi je dao pljusku. Pa svejedno je, neka i dadne drugu. Pa toliko je svijeta siromašno, toliko se ljudi kolje. Neka je sve to, samo neka se moje kože ne tiče. Faktično i ako mi razum kaže, da to nije pravo, to sam uistinu uslijed ovih nutarnjih sumnji doživio. I sada je krajnje vrijeme da sve ovo opet stresem i da pomislim, da je Netko poradi Istine umro za me na križu. I trgnut ću se i vidim da su te djevojke u parku, ti muževi i lijepe forme, samo gadna strast, da to nisu ljudi s težnjama i bolima, nego da su jednostavne živine, koje se od ostalih ne razlikuju. I ja ne smijem takvo što opravdavati, jer znam da je onaj princip nagnuća muža k ženi samo poradi naše duše ovdje, jer naša duša je mi, - koja se usavršava i diže. Ovaj negativni princip ljepote, to zabranjeno drvo raja - je svojom ljepotom samo ovdje da stvara od nas ljude. I gledat ću da se probijam da na ženu ne gledam kao na lijepo tijelo i k njoj me njezina vanjština ne smije vući. Othrvati ću joj se i u njoj ću tražiti samo ono što je vječno. I zbilja sad opet osjećam da vjerujem, da vjerujem katolički, da Majka Božja nije Venera i da sam sav sretan, što sam opet došao na pravi put. I promatrajući život znat ću što je plemenito, što nije, što je moral, a što nije.

I ovako sam proveo čuvstvenu analizu; a da sam se držao svete rečenice "Po plodovima se zna kakvo je

drvo", došao bih načinom razuma, znanosti, umjetnosti i poglavito historije do rezultata da jedna stanovita istina postoji, da se ona kroz cijelu historiju vuče i da su sve težnje i bludnje ljudske upravo lutanje oko katolicizma, kojeg je malo tko pravo osjetio. I uz ovo sve što vjerujem, čovjek sam i na dnu duše ostaje sumnja i ona me jača, jer je uzrok duševnoj borbi i provjeravanju koje kao čovjek proživljujem."[10]

U ovom lucidnom tekstu, jednom od najljepših u njegovu dnevniku, pojavljuje se s jedne strane sigurna želja da dođe do rješenja svojih problema, da pronađe Istinu. S druge pak strane nipošto se ne želi udaljiti od katoličke vjere koju jednostavno osjeća kao Istinu unatoč sumnjama koje se s tim u svezi javljaju.

Uvjeren u istinitost katoličke vjere

Nakon rata i boravka na bojištu gdje je iz bliza gotovo svakodnevno gledao smrti u oči, njegov nazor na svijet se potpuno produbio. Došao je do duboke iskrene vjere. Na prvo mjesto u njegovoj duši stupila su etička i vjerska pitanja i vrijednosti. Od sada gleda svijet drugim očima. Umjetnost i književnost koje bi bile svrha samima sebi više ga toliko ne zanimaju. On će ih ipak studirat ali samo kao sredstvo za svoju profesiju.

Zanimljivo je jedno pismo koje Ivan piše svojoj majci kao student iz Pariza. U njemu među ostalim veli: Katolička vjera je moje životno zvanje!

Ovu je njegovu rečenicu citirao i Papa Ivan Pavao II. u svojoj propovijedi u Splitu 1998. prigodom njegova drugog pohoda Hrvatskoj.

U drugom pismu piše majci također iz Pariza: «Znadeš da me je život na sveučilištu u Beču, zatim rat, pa studij i potom Lurd potpuno uvjerio u istinitost katoličke vjere i stoga se cijeli moj život kreće oko Krista Gospodina.»

Spoznatu Istinu nađenu u kršćanskoj vjeri ozbiljno provodi u život

Stvarnost rata i sve što je u njemu proživio proizvelo je u njegovoj duši pravo dozrijevanje kao čovjeka, ali i kao kršćanina. Doživio je duboko obraćenje Bogu. Pronašao je smisao svoga postojanja i to u kršćanskoj vjeri. Ali to je vjera koju ne shvaća samo teoretski nego koju treba provesti u praksu, u život. Njegova odlučnost da spoznatu Istinu pronađenu u katoličkoj vjeri odlučno provede u život posebno dolazi do izražaja u «programu života» što si ga je sastavio početkom 1918.g. boraveći još na bojištu. To je prva redakcija njegovih odluka, tj. životnog programa koji će tijekom preostalih godina života neprestano usavršavati:

«Gledat ću ponizno vršiti Božju volju, da ne budem odviše pohlepan za znanjem i da radim toliko, koliko mogu. Nauka ne smije biti sama sebi svrhom, ona mora da uza svu ljepotu, koju ona sama po sebi krije, pridonese nešto Kraljevstvu Božjem na zemlji. Mislim zato da uza svu ljubav k svojoj struci, svaki čovjek mora socijalno živjeti, živjeti i potpomagati one koji trpe… Mislim kao đak raditi u društvu Sv. Vinka - internacionalna, religiozna pozadina - i u Hrvatskoj (nacionalno-religiozna pozadina). Nastojati onda valja, da samo dva puta dnevno jedem, tako sam materijalno slobodan. Iz principa ne jesti u ostalo vrijeme, pa makar netko i ponudio.

Na svladavanje tijela ne smijem zaboraviti. Tvrd ležaj, rano ustajati tad i kad strogo postiti, tako da u svakom momentu mogu raditi sa svojim tijelom, što je meni volja.

Njega zdravlja i tjelesne ljepote isto je važna… Ono što je ružno posljedica je grijeha. Zato se treba čovjek svladavati i njegovanje zdravlja i ljepote smatrati kao sredstvo da sebe svlada i da ojača volju.

Boga zaboraviti nikada! Težiti neprestano za ujedinjenjem s njime. Svaki dan - ponajbolje zoru - upotrijebiti jedino za razmišljanje, molitvu i to po mogućnosti u blizini Euharistije ili kod sv. Mise. Taj sat mora biti izvor dana, u tome satu treba čovjek zaboraviti na cijeli svijet, izgubiti sve brige svijeta, svu nervozu života, da bude miran kao u kolijevci. U tome satu se moraju stvoriti planovi za budući dan, tu se svladava sva slabost.

Bilo bi grozno, kada ovaj rat ne bi imao nikakve duševne koristi za me! Ne smijem onako živjeti, kao što sam prije rata živio, moram započeti novi preporođeni život u duhu novog spoznatog katolicizma. Jedini Gospodin neka mi pomogne, jer čovjek sam iz sebe ne može ništa!»[11]

Svaki komentar ovom tekstu mogao bi se činiti suvišnim. Njegove odluke su veoma jasne a u njima se zrcali jasna spremnost da ih provede u život. Njegov život koji je slijedio nakon završetka rata bio je potpuno dosljedan ovom programu po kojem je živio sve do kraja života.

---

[1] D 4.7.1914. – D7

[2] D 26.8.1916. – D 395

[3] D 3.5.1914. – D 39

[4] D 21.9.1914. – d 101

[5] D 28.2.1916. – D 326

[6] D 15.8.1916. – D 394. Iste misli nalazimo u D 23.1.1916. – D 294-6

[7] usp. D 17.4.1914. – D 35-36

[8] D 26.4.1914. – D 38

[9] D 31.7.1914. – D 86

[10] D 17.5.1915. – D 155-158

[11] D 5.2.1918. – D 481

DUŠEVNE BORBE I SUMNJE IVANA MERZA

Sveci se ne rađaju, svecem se postaje, slušamo svaki dan na Hrvatskom Katoličkom Radiju kad se govori o svecu koji se toga dana slavi. Kod Ivana Merza možemo do u detalje pratiti kako se on postupno razvijao i uzdizao prema svetosti.

Ivan Merz je rođen i odrastao u katoličkoj obitelji i sredini, ali koja je to bila samo vanjštinom. Roditelji mu nisu bili praktični vjernici. Bio je mladić kao i svi mladići svoga vremena. Imao je čak i djevojku kao srednjoškolac. Zanimao se za književnost, puno je čitao. I pod konac gimnazije, na poticaj svoga profesora iz hrvatskog jezika, počeo je voditi svoj dnevnik. U svome dnevniku mladi Ivan opisuje sve što proživljava u sebi i oko sebe. Opisuje i analizira svoju dušu i sve njezine vibracije tako da kroz te retke dobivamo cjelovitu i jasnu sliku njegove duše. Otkriva nam se nutarnje iskustvo jedne duše koja traži Istinu, Dobrotu, Ljepotu, koja traži moralno savršenstvo koje ga snažno privlači. Nadasve je to duša koja traži Istinu i rješenje smisla života. Taj njegov put do svetosti posebno u mladim danima bio je praćen raznim nutarnjim duševnim borbama, kolebanjima, sumnjama o čemu nam je ostavio zanimljive opise u svome dnevniku. Stoga ćemo ovdje donijeti izvatke iz njegova dnevnika koji upravo govore o toj tematici, a što ga može veoma lako približiti mladima koji proživljavaju slična stanja.

***Napomena:** ispod svakog naslova stavljena je naznaka mjesta i datuma gdje je tekst napisan, te koje je dobi bio Ivan kad je zapisivao te misli. Veoma je zanimljivo uočiti i svratiti pozornost na Ivanovu dob kad je zapisivao određene tekstove.*

Sumnje, kolebanja, konfuzni osjećaji…

Banja Luka, 5. IX. 1915. 18 g. i 9 mj.

Da se opet povjerim svom najboljem prijatelju! Bio sam cijeli dan u groznom duševnom stanju. U crkvi se nisam mogao pravo sabrati, uvijek su navaljivala na me pitanja, da li se ja sam ne zavaravam i opsjenjujem, nije li to samo umišljanje. Uz to se je pridružio grozni konflikt s prirodom. Sam se naime sa sobom tu ne slažem. Razlike naime između muškog i ženskog nema, a ja se nasmijem nehotice pokojoj ženskoj. Grozne uvrede. Tim je snizujem na životinju - pa i samog sebe - jer pokazujem da mi nismo isto. I sam brak: Nije li to glupa predrasuda? Zar se ljudi moraju uzimati, a muško da traži žensko? Znam, abnormalno je to pitanje, jer razum mi moj govori o zakonima prirode i metafizike, koji i kod braka djeluju. No, taj kržljavi razum. Srce opet ne zna što je na stvari, desperatno je, da muško ne može biti samo i da traži još nekog. I to opet govori da postoji uopće nešto duševno, a toga se čovjek boji. Ta to je glupost, duševno; uopće ništa ne postoji. Najbolje je sve zanijekati. Aut Caesar, aut nihil - Ili katolik ili nihilista opet kažem. No, zašto su tu te grozne sumnje, to cjepidlačarenje samoga sebe? Uz to je u čovjeku egoizam da se moram sam sebi gaditi. Doduše, sada sam već malo izišao iz tih konfuznih osjećaja. Slika Madone u purpuru mi je pred očima.

Sve ima svoju svrhu, ljubav također

Banja Luka, 24. IX. 1915. - 18 g. i 9 mj.

Držim olovku u ruci. Ispustim je. Padne na zemlju. Odvrnem dugme, električna svjetiljka se upali. Ima li ikakva smisla da se pitam postoji li olovka, postoji li gravitacija, postoji li svjetlo. Nema. Trebamo samo zalaziti u njihovu bit i tražiti im smisao.

Opet tražim žensko društvo

Banja Luka, 7. I. 1916. 19 g. 1 mj.

Dobro znam da je ljubav prirodni zakon, jako vezan s finom sjetilnošću i svejedno opet tražim žensko društvo; delikatne razgovore vodim s Vlašićevom (sjećam je jučerašnjeg plesa, kažem joj da se udaje pa će proći lupanje srca i dr.). Gledam, skoro bih rekao koketiram s Oberhoferovom; (strašno mi je kod te riječi, prati je izraz koji kaže da je smatram za nešto drugo nego što sam ja, smatram je valjda skoro za životinju, jer tu jamačno nema ništa duševnoga, a odnošaj muža i žene morao bi biti duševan!) O, nesretna priroda. Sam se sebi rugam kad pomislim da bih se mogao zacopati, a uostalom to je slabost, tražiti žensko društvo. No što je onda priroda? To je potrebno za uzdržavanje roda. Skoro bih rekao Jao, kad pomislim da sam životinja. No opet vlada Veliki Smisao svagdje u prirodi; pa to mora da je onda dobro. Ah, tko bi ga znao što je dobro. Strah je tu da čovjek ne upadne u duševnu plitkost, u sjetilnost, a onda je i slaboća grozna tražiti ženu. Zašto ona mene ne traži?

Doduše možda to i čini prikriveno! Tako je. No svejedno: gledat ću koliko mognem - znam da neću uspjeti - da se othrvam tom nagonu ljubavi. Pa inače sam i sebi postao nevjeran. Držao sam da je žensko odigralo svoju ulogu u mom životu i mislio sam da će se ono vječno u meni iskristalizirati, a ja tražim novi živi ženski ideal. Preda mnom je slika Sikstine uvijek.

Salijetaju me pitanja o bîti života i svijeta
Banja Luka, 14. I. 1916. 19 g. 1 mj.

Doduše meni je već dosadno ovdje. Ta, nisam stroj. Sviram i čitam; a cilja pred sobom nikakva nemam. Nema dana, mogu reći sata, kad me ne salijetaju pitanja o biti života i svijeta i slično. Ja faktično čvrsto, bar dosta teoretski, bolje reći samoživo, vjerujem, no ipak se svemu čudim. Tu je vani aleja, pa sunce sja, pa iza toga svemir, i ja živim i ovaj, te onaj. Pa to uistinu jest. Pa i zemlja se kreće, postoji rat, historija i to nije samo zamisao mašte; nego to sve opstoji, realno je. I uvijek se pitam što je to realno. Razum znade; no srce se uvijek iznenađuje. A onda kad se srce zaleti u mističke predjele, osjeća čarobnu žeđ, koja je to golemija, čim je bliža Izvoru, bolje reći slutnji Izvora; a kad se čovjek šeće, čudi se svemu tome. Tajna je život.

Proživljavam neku čudnu borbu
Banja Luka, 23. I. 1916. 19 g. 1 mj.

Htio bih biti ponizan! Silno ponizan! Svu ovu prirođenu oholost uništiti i ponizno težiti za istinom; samo zbog te same istine, a nikako ne misliti na ljude, što su oni uradili, što oni pročitali i biti u tom pogledu suvremen. Duboku, temeljnu naobrazbu tražim, a ne množinu pročitanih knjiga. Svejedno sam silno nezadovoljan i žalostan. Znam da ne bi smjelo ovako biti. Bio sam pače na Pričesti danas; ono nekoliko časova u crkvi bijah sav sretan i još više, kad mogoh donekle zaroniti u ovaj misterij. No brzo iza toga nasta čuvstvo nezadovoljstva; možda je to zato jer proživljavam neku čudnu borbu, koje sâm još nisam svjestan. Od onog oduševljenja i samosvijesti koja je bila u meni polako odustajem, približavam se silnim naporom kršćanskom poimanju i uviđam da u mnogo tome imam krivo. Dapače, da još nemam temeljnih filozofskih (etičkih) principa. *(Nastavak u sljedećem odlomku.)*

Sebe još ne poznam
Banja Luka, 23. I. 1916. 19 g. 1 mj.

Tà, cijeli život je zagonetka, najveća sfinga, tako da ne mogu iz najdubljeg uvjerenja afirmativno teoretski potvrditi, (u praksi sam dušom i tijelom katolik) ni najjednostavnije aksiome života. Ta možda (srce veli, a ne razum) je drukčije, možda je sve ostalo predrasuda po čemu ljudi misle i sude. Tà, toliko su najrazličitijih misli ljudi iznijeli. Od Krista do Nitzschea, Arzibasera tako u biti suprotnih, da (*čovjek*) nehotice misli sumnjajući i ako znade da je Krist Istina. Kao Kranjčević osjećam kano da je cijelo čovječanstvo došlo u mali mozak na sijelo. Divim se ljudima koji su uvjereni u svoje principe, pa makar bili i krivi… Najbolje je šutjeti, jer bi čovjek mogao skandalizirati duše koje tvrdo vjeruju. Bog bio s njima.

Sebe još ne poznam. Znam da bih mogao kakvom filozofskom spekulacijom doći do nemoralnih zaključaka i teorija za život; a nikada ne bih sam bio nemoralan, dapače bih prezirao i gadio se od nemoralnih ljudi.

Kršćanstvo mi još nije zašlo u krv*Banja Luka, 28. I. 1916. 19 g. i 1 mj.* Nekako sam u duši smiren, no ipak uviđam da sam silno daleko od ikoje savršenosti. (Mislim na relativnu savršenost i to biti bolji od svoje okolice). Jako me to boli. Tu si umišljam nešto na svoj dobar primjer i vidim da sam samo na jeziku kršćanin, ali na djelu ne. Kršćanstvo mi još nije zašlo u krv. Nema ništa težega nego biti dobar kršćanin... Tu mi Gusti predbacuje - s pravom - neku bezobzirnost, surovost. Jesam takav uistinu i nastojat ću da u duši postanem što nježniji, što ponizniji. Oh, Bože, samo još sam ne znam kako ću. Uz to uvijek kod kuće mnogo jedem, kasno ustajem, ne gimnasticiram. Cijeli život je protiv mojih želja. Slabost, slabost. Trebao bih se dulje moliti Bogu, da ne izgubim onu mističnu vezu s njim, da ga osjetim u svakoj misli, kod svakog pogleda i posla. A ovako se pomolim jutrom i večerom, zapravo misli mehanički izgovaraju svete riječi. Trebao bih dnevno čitati makar pola sata evanđelje, razmišljati o tome, pa onda u podne i za Zdravo Marijo predočiti sebi neke transcedentalne stvari i tako cijeli dan, cijeli život provoditi u tom mističnom svjetlu stvarajući od svoje duše remek-djelo i tražeći Istinu - Svrhu.

Moram postajati praktičnim katolikom
Graz, 23. III. 1916. 19 g. i 3 mj.

Gladan sam vječno… Uvijek osjećam da je to nekakva slabost volje podati se ovome sjetilnom užitku. Čovjek ne bi trebao uopće misliti na jelo, nego jesti ono što mu se donese… Osjećam uvijek potrebu da uz običnu hranu nešto slatko pojedem. To je, moguće, jedna navika kao pušenje, morfium i slično. Gledat ću da se od ovoga s vremenom odučim… Moguće ovako prozaična stvar ne spada u dnevnik, no u mome sadašnjem životu igra ulogu. Ne radi se meni sada više o teoretskom kršćanstvu; već sam postao članom društva i moram postajati praktičnim katolikom, a taj se, čini mi se, najbolje očituje u ovim svakidašnjim sitnicama.

Silno sam slab čovjek... upravo sada trebam crpiti iz svesilne moći Euharistije
Graz, 27. III. 1916. 19 g. i 3 mj.

Od dana do dana sve više padam; svakog se časa osjećam slabim čovjekom; pače što mi je najgorče, to je da sam tzv. “Durchschnittsmensch” (*prosječan čovjek*). Svakog časa osjećam kako sam prožet plićinom svoje okoline; da nema gotovo ništa što bi me izdizalo nad nju i pokazalo mi da sam individualitet, duševno neovisan od sredine… Silno sam slab čovjek… Malo

sam stupio u život i već sam se iznevjerio svojim načelima. Ta, na jelo dosta mislim i možda se i često prejedem. Onda nisam najtočniji u svemu. Površan sam. No što je najveća muka, ne nađoh ni jednom priliku da prisustvujem sv. Misi. Nonsens *(glupost).* Trebao sam žrtvovati i prilika bi se našla. O, to upravo sada trebam duševne snage, trebam crpiti iz nepresahnjivog vrela Ljubavi, iz one svesilne moći Euharistije, koja napunja dušu rasvjetom, koja je svjetlija od dana, koja ju pretvara u duševno zadovoljstvo, koje miruje u osjećanju nečeg nepoznatog, neizmjernog. Silno, svesilno bih htio opet tome Vrelu. Deus, adiuva me! (*Bože, pomozi mi*).

Teška borba koja vječno traje - težnja za sjedinjenjem s Bogom

Slov. Bistrica, 10. V. 1916. 19 g. i 5 mj.

Mnogo je prošlo u ovo zadnje vrijeme kroz moju glavu. Tu je ona borba proti tijelu, ono nastojanje da se umom dignem nad sve ovo i da se sjedinim s prirodom, pa s Bogom. Teška je borba koja vječno traje.

Sjetilnost me muči…

Sl. Bistrica, 4. VI. 1916. 19 g. i 6 mj.

Duša mi se kvari. Sjetilnost me muči; one najbrutalnije misli me svaki čas spopadaju.

Boj svjetla i mraka

Slov. Bistrica, 12. VI. 1916. 19 g. i 6 mj.

Čovječja duša - pa i najkatoličkijeg čovjeka - nije jednostavna i primitivna. U njoj uvijek traje boj "svjetla i mraka" (*Nazor: Pjesni ljuvene*) i mnogo je mučniji posao u svojoj duši braniti osvojeno kršćanstvo negoli se uspeti na taj vrh.

U dubini čovječje duše egoizam

Slov. Bistrica, 19. VII. 1916. 19 g. i 7 mj.

Tišina nijema... Tako sam i ja sada miran. Sve bih se dugo i dugo molio; s bolju u duši samo da mi Onaj gore iščupa iz srca sve što me veže sa vremenitošću; sav onaj brutalni egoizam, koji uvijek na sebe misli; oh, siromašni su ljudi, koji ne mogu biti osamljeni. U vrtlogu života se prilijepi ono blato, da čovjek neopazice počne živjeti u tom vremenitom. Teško je biti bogat; tu je nužnost dati drugome sve, ne samo to, nego se mi moramo veseliti kada nekome nešto dajemo, pa makar onaj bio i bezobrazan... A onda ja dadnem, a u dubini je još onaj egoizam, koji žali, koji se ljuti na onoga što je iskao i.t.d. Zaista grozno. Cijela duševna zgrada se ruši, pada i praši...

Život je sjena, jedna realna hipoteza

Slov. Bistrica, 19. VII. 1916. 19 g. i 7 mj.

Onda je tu ljubav; mladić se okreće za djevojkom, a ona se pretvara kano da ne gleda. Sve se miče, živi, vrije - svuda je život; a ja u ovoj ljetnoj prirodi, punoj plodova, kano kakav stari filistar (malograđanin) ljutim se na one koji zatraže koju krunu ili u obijesti galame.

Oh, Bože, Bože, iščupaj sve to iz mene, pa stvori od mene čovjeka, a ne žabu, koja uvijek gmiže u ovome blatu. Kad pomislim, da je ovaj život samo sjena, jedna realna hipoteza, i ništa više, to se sebi najviše čudim. Kad na večer legnem, pa se zadubim u ono sivo, tamno, pa mi se učini da uopće ništa u meni nema, pa sve više i više u ono ronim i svukuda tražim. I ništa ne mogu naći. Sve je neodređeno; a sam ne znam, bez ikakve misli je tu ona silna želja za kruhom, za onom malom Hostijom. Ništa ne znam tada, sav razum spava, a moja bi usta, sva moja nutarnjost bi htjela Hostiju da se s njom spoji.

Daleko sam od savršenosti, gadno blato visi još na meni

Slov. Bistrica, 19. VII. 1916. 19 g. i 7 mj.

Skoro će meni ispit, no uvijek vidim, kako sam daleko od savršenosti. Uvijek nastojim biti gospodarom situacije oko mene; želim upoznavati ljude i gledati njihove čine, kano da se mene to tiče, a katkada se u me ušulja neki mali strah, strah pred ispitom. Koja li slabost kad pomislim kolike su generacije umrle, a da se za njih ne zna, a mene prođe jeza. Blato, gadno blato visi još na meni. Trebat ću još dugo posla dok ga operem. Ta zašto sam takav; kad pomislim da će i smrt doći i ovo tijelo strunuti, a ono što ćutim besvjesno, ono tamno, duševno koje jedva osjećam, postati ogromno veliko, puno svjetla i perspektive, te zapremati cijeli prostor.

Želim vječno uživati u religiji, pa ne ide

Mürzzuschlag, 15. VIII. 1916. 19 g. i 8 mj.

Bol, bol, bol. Ili sam bolestan, ili je to opet pomanjkanje društva da se ne mogu od srca nasmijati. Bio bih sav sretan kad bih mogao poput malena djeteta plakati, ili biti veseo i oduševljen za kakve mladenačke ideale. Uvijek me muči problem života: zgadi mi se gledajući u ovaj, a uza sve napore želim vječno uživati u religiji pa ne ide. Rano sam ustao, otišao na Pričest i nastojao sam se zadubiti u taj misterij. Čini mi se da sam dosta duboko zaronio u sama sebe i u onaj svijet. Ne, nisam vidio sve, no kano da sam osjetio kano u nekoj magli one zakone, ono nešto koje pokreće sve, pa iza toga Madonu s Djetetom, a uz to Ono još veće, koje sve skupa što sam osjetio ujedinjuje u Hostiji.

Duševno nezadovoljstvo, osjećaj slabosti, dezorijentacije

Mürzzuschlag, 15. VIII. 1916. 19 g. i 8 mj.

Uviđam svoju slabost, svoju ovisnost. Čudim se kako sam nekada mogao biti oduševljen za umjetnost i slično. Kano da je to bilo samo zavaravanje samoga sebe. Život je više od svega, a ja živjeti ne znam i ne nalazim sreće u životu. Eto, tražim zadovoljstvo. Kad bih pomislio na neki rad, na stvaranje jednog umjetničkog djela koje god vrste, dođe mi pomisao da to nije ništa. Čovjek je u stvaranju, to je kano precjenjivanje samoga sebe, dok je on u istinu grozno skučen,

vezan za društvo i što je najgore za svoj genus. *(Nastavak u sljedećem odlomku.)*

Sve me vuče da vidim lijepo žensko lice… sve mi je upitnik

Mürzzuschlag, 15. VIII. 1916. 19 g. i 8 mj.

Koliko bih se rado odavao ljubavi uviđajući da ona služi raširenju ljudi, koliko si dana poduzmem ne pogledati djevojku, samo da me ne bi snašla misao oplođivanja, to me opet sve vuče da vidim lijepo lice i da govorim s njom. I to me grozno muči. Znam da mi ni žena neće dati zadovoljstvo, a opet me neka vulkanska sila tjera k njoj. Ono što mi se gadi kod drugih, ovisnost od drugih u pogledu cigareta, vidim na sebi. Zgražam se kad slušam kako kolege sjetilno govore o ženskim, a zaista je u dnu duše moje ono isto. Osjećam kao Whitmann onu želju za sjedinjenjem s djevojkom. Gadim se sam sebi, ne znam ništa, sve mi je upitnik. Bilo bi još toga za reći u pogledu moje iskrenosti. Malo sam nenaravan i.t.d. No moram naći ženskoga društva, pa ću možda opet naći oduševljenja za život i umjetnost, pa će mi možebit i nestati one sjetilne misli. Bol, bol, bol me obuzeo ljut i crn.

Glad za istinom

Mürzzuschlag, 26. VIII. 1916. 19 g. i 8 mj.

Vječna je borba: vječna glad u meni. Uvijek tražim istinu. Veselim se kad otkrijem kakvu novu misao. Da, ogromno je to veselje. Samo što ih ne nalazim. - Svakako je najzanimljivija sredina u kojoj živim. Najradije bih sve nazvao prosjacima, i to u zlom smislu. Cijeli dan jedan od drugoga nešto prosi; a pitanje cigareta zapravo pokazuje onu ogromnu slabost moderna čovjeka (u koje i ja - mea culpa - spadam). Upravo se vidi ono poniženje i onaj osjećaj slabosti dotičnoga koji neprestano prosi. Kod jela se potom vidi onaj ogromni egoizam, kako svaki zagrabi bez obzira na drugoga. Pa tipovi kao W. koji u svoj kaplarskoj djetinjoj taštini zaustavljaju kolegu što ne pozdravlja. Doduše ni ja nisam bolji… *(Nastavak u sljedećem odlomku.)*

Mogao bih skoro poginuti

Mürzzuschlag, 26. VIII. 1916. 19 g. i 8 mj.

No najvažnije pitanje za čovjeka je problem smrti. I ovaj me mora sada ponajviše interesirati jer bih za dva mjeseca već mogao biti daleko od nada ove zemlje. Zapravo sada vidim da mi život nema čvrste podloge. Sazdao sam si svoju ideologiju na budućem životu, na budućoj zemaljskoj sreći, pa sada ne mogu pojmiti da bih mogao skoro poginuti. I ova me misao katkada navede na pomisao da bih morao dulje misliti na smrt, tako da u svakom času svoga života na nju budem spreman. A što je ona? Tako si predstavljam: odem na frontu, pogodi me kakva kugla za juriša (oh, Bože, na koga ću jurišati!) i ja se srušim mrtav. Tako su sve nade, svi ideali prestali biti, a zemlja i zvijezde nadalje jure. A duša? Moram prestati s pisanjem iako u nekim momentima vidim onaj divni prijelaz iz ovog grozno ograničenog svijeta u onu daleku širinu. Drugi put o tome. *(Nastavak u sljedećem odlomku.)*

Kad mislim na prolaznost, ne mili mi se nikakav studij, nikakva djevojka…

Pečuh, 22. X. 1916. 19 g. i 10 mj.

U čovjeku je ona težnja da nešto stvara, da ga jedna stvar zaokupi, oko koje se, kano oko jezgre minerala, sve koncentrično skuplja. A ne ovako; zažmirim, mislim o procesu mišljenja i tražim da zaronim u onaj svijet, pa tražim onaj prijelaz, razliku između obadva. Pa onda, gledam u ovo čudo svemira, kako to sve visi i juri, kako se sve miče u toj praznini, iz ničega; pa onda me spopane strah pred paklom. Najednom osjetim kako taj život nije ništa, samo prolazna faza u onaj trajni, pošto se je ono što uvijek u nama kuha i vrije oslobodilo i pošlo u onaj svijet - za sada mi se čini dosta tamne, no silno duboke perspektive - da tada nastaje ono pravo. Misleći na ovu prolaznost, ne mili mi se nikakav studij, nikakva literatura, nikakva djevojka; uopće ništa. Jedini asketski, monaški život u obožavanju Euharistije možda podaje zadovoljstvo. Drugo, čini mi se, ne.

Kojim pravom uživati u umjetnosti kad toliki gladuju

Pečuh, 22. X. 1916. 19 g. i 10 mj.

Kako bih imao npr. veselje skupljati umjetničke slike i slične stvari, kad toliki svijet strašno gladuje. Kako bih smio željeti živjeti sam u svojoj sobici, kad bih time sam sebe zavarao, ne idući među svijet, gledajući mu muke i upoznavajući njegovu psihu. Koje pravo da uživam u umjetnosti i svemu tome, kad je borba za kruh, i život u svoj svojoj osebujnosti, sa svim mukama, porazima i pobjedama izvor sve poezije, pače i nužna potreba, ako hoćemo shvatiti ovaj život kao pripravu, kano jedan mučan posao, čija je nagrada onaj Veliki. - Ne znam, moram izaći iz te dileme, čini se, najbolje će biti kompromis, jer jamačno je naša dužnost i u ovom malom skladu što se zove civilizacija, kultura ili drugačije raditi oko spoznaje. Možda je spoznaja dobra i zla, težnja za Vječnosti svrha čovječanstva, pa sve uz svrhu materijalnog života i uzdržavanje ljudi ima svaki čovjek zadaću da u svojoj grančici (struci) radi oko te spoznaje. Jedna struka više, druga manje; no, mislim da kod svake struke mora da je bol izvor svega; gdje toga nema, mislim da je plod, ako ne zao, barem uzaludan, jer nije u harmoniji sa svrhom ovoga života. A sav rad, sve mora biti u harmoniji s idejom Svega.

Kroz bol čovjek sve vidi drugačije

Seewiesen, 17. XII. 1916. 20 g.

Uvjeren sam da sve ima svrhu: ovaj rad, te moje male patnje. Kroz bol čovjek sve vidi drugačije i dublje razumije gorku riječ život. Tu misao potvrđuje mi Kempenac: “Evo, u križu se sastoji sve i u umiranju počiva sve.” *(Nasljeduj Krista, II., gl. 12, r. 15.);* i osim toga mnoga mjesta iz Evanđelja, kao npr.: “I govoraše

Isus svima: Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzme svoj križ i neka ide za mnom." (Lk, 9,23), te one silno dirljive riječi: "Reče mu Isus: Lisice imaju jazbine, ptice nebeske gnijezda, a Sin Čovječji nema gdje bi glavu naslonio." (Lk, 9,58).

Koliko me ove riječi sjećaju na ovo ratno doba gdje ljudi trpe poput Krista, a ne bi moralo biti. Sve je to zbog loših ljudi, koji uskraćuju noćište, koji produžuju rat…

Većina čovječanstva trpi; jednom više, drugi put opet manje, ali trpljenje je uvijek tu. Da njega nije, mi jednostavno ne bismo mogli razumjeti zašto ljudi idu u hramove, te studene mračne prostore, pa se mole. Jest, život, trpljenje, njih ovamo nesmiljeno tjera i govori da tijelo nije ništa i da će doći grob, pa instinktivno osjećaju da s tim dolazi i naplata. A baš ljudi, koji su trpjeli najbolje će znati što je to bol, patnja…

I zato volim ovu sadanju generaciju, jer je trpjela i uvidjela da je život ozbiljna stvar, a ne igračka i da živjeti znači ratovati. Jest, volim naše ratnike, jer su oni prozreli život. Nova je ovo, duboka generacija; život nije više onako instinktivan, umjetnost i znanost dobiva duboke hrane. Svemir više nije mašina što se bez svrhe okreće, a čovjek proizvod slučaja; no sve ima svoj smisao, sve je uređeno i točno izračunano. Čovjek stupa kroz prirodu kroz to "otvoreno čudo", kako veli Carlyle, i divi se ovome svemu što ga okružuje i sveti ga strah spopada pred tim velikim i divnim djelima i ničice pada i ponizno se moli. Ta poniznost - mistički cvijet - plod je ovoga rata…

Tajne niti grijeha ispreplíću se oko moderna društva

Seewiesen, 17. XII. 1916. 20 g.

Novo je to doba s novim ljudima, koji proživljavaju veliki život. Jest, život je izvor svega; u pogledu na "savoir vivre" *(znati živjeti)* su umjetnost, znanost i svi ostali proizvodi ljudskog duha sporedni. Život je njihovo vrelo i njihova hrana; veliki ljudi su neiscrpivo vrelo poezije i oni su nosioci historije. A takvih velikih ljudi je bilo razmjerno mnogo, oni su stvorili kulturne tečevine kojima se mi koristimo. Zato sebi i svima stavljam memento: proživljavajmo dubok i velik život i svakog trenutka si budimo svjesni da mi zaista opstojimo i da se ne suprotstavimo ovoj harmoniji, koja vlada u svemiru. Ovo tjelesno zapravo nije život; život je ono tamno, nevidljivo, puno dubine i perspektive, što se u odabranim časovima još više proširuje, da osjetimo onaj drugi svijet, one neodoljive sile koje djeluju i pokreću sve ovo. I upravo da što bolje mognemo zaroniti u taj neizmjerni svemir, te uz to mnogo objektivnije promatrati vanjski život što nas okružuje, moramo ubiti u nama svaku strast i težiti asketskom životu. Tko je barem malo pokušao ići tom cilju, vidjet će, uz poteškoće, svijet oko sebe u sasvim drugačijem svjetlu, osjetit će bolje one tajne niti grijeha, koje se ispreplíću oko moderna društva, pa se s ovim igraju kao mačka s mišem. Velim vam, to je jedna velika istina, i čim je život više asketski, tim nas oni tajni glasni glasovi sve jače upućuju u misterij opstanka.

Goethe je trebao Fausta poslati na frontu da shvati smisao života

Seewiesen, 18. XII. 1916. 20 g.

"Habe nun auch Philosophie, Juristerei und Medizin und leider auch Theologie, durchaus studiert mit heissem Bemühen itd." *(Prostudirao sam također i filozofiju, pravo i medicinu, nažalost i teologiju sa žarkim trudom…)* (Goethe, Faust). Dragi Fauste, mogao si ti prostudirati još više i nikad nećeš ovim putem doći do sjemena koje sve drži. Faustov rad je samo rad mozga, koji sam po sebi mora napokon doći do spoznaje Božanstva, ali to je više "siva teorija". Goethe je trebao Fausta poslati na frontu pa bi se on jamačno vratio s dubljim nazorom o životu. Lako je umirati pomoću otrova iz starodrevne fioke; ali podnašati tjelesne muke i uvidjeti da je rat i muka temeljna boja historije i napretka, da je bol podigla milijune ljudi na noge i srušila prijestolja, da je bol Kristova čovještva pokazala temeljni smisao života i rodila Divinu Comediu, to bi morao mudri Faustus uvidjeti.

Još jednom, kad bude prošao taj rat što stvara velike ljude (o zlim posljedicama valja na drugom mjestu nešto reći), ne smijemo se zavući u svoje tople sobe i uz čašu vina pričati o junačkim događajima. Moramo si uvijek biti svjesni kratkotrajnosti življenja i da je to samo minimalna faza u vječnosti, pa si gledajmo zasladiti i ovo kratko doba asketskim životom; zakunimo se poput trapista da ćemo se uvijek sami usavršavati, pa budimo uvjereni da ćemo stvoriti i velika djela.

Beendet am Tage von Gretchens Geburtstage 1916.g.*(Završeno na Gretin rođendan 1916. g.)*

Želim prodrijeti u misterij života - filozofija života me zanima

Zingarella, 17. VI. 1917. 20 g. i 6 mj.

Polako gine mladenačko oduševljenje. Sve više padam na nivo obična, slaba čovjeka. Nekad sam mislio da ću naučiti nekoliko jezika, a sada ne znam ni toliko francuski koliko sam nekada znao. Uopće, sve one estetske i literarne misli kano da više ne egzistiraju; na površinu su stupila druga, etička pitanja. Filozofija života me najviše zanima; čitam Solovjeva (Duhovni temelji života), Sveto pismo, Pellica i hoću da prodrem u misterij života. Ah, Bože moj, kako ću u ovaj prodrijeti kada imam odviše slabu volju pa neprestano griješim, osobito u jelu.

Kritika Goetheovog Fausta koji traži rješenje životne zagonetke

Monte Rasta, 17. IX. 1917. - 20 g. i 9 mj.

Strašnih li časova kada se Duh Sveti nekuda povuče, pa u nutrini zavlada tama. To su oni časovi u

kojima Faust i moderno društvo očajava, jer je izgubilo savez s Praizvorom. Naravno da filozofija, pravo, medicina i teologija ne mogu biti same sebi svrha i ne dovode do Istine. A i "život" (Faust!) onakav instinktivan isto je bezuspješan trud. Zato se i Faust naposljetku približava Istini čineći dobra djela kao praktičan čovjek.

Predbacuje se Goetheu što je Faust izabrao praktično zvanje, ne nalazeći zadovoljstvo u umjetnosti. Psihološki bi to bilo nerazumljivo. Goethe nije došao do pojma Božanstva, bio je neke vrsti panteist. Kao takav se nije mogao zadovoljiti znanošću, jer u kakvom logičkom savezu je ona s Panteusom? Ili drugim riječima: Što je zadnji "Zašto" u pogledu na znanost? To panteist ne može odgovoriti. Da imitira prirodu, prozre ili shvati ovu?! Ali to još nije zadnji "Zašto" jer, kao što i Faust sam dokazuje, to samo sebi ne može biti svrha. Isto je tako i s umjetnošću. Zar može umjetnost sama sebi biti svrha? Zar jedan konsekventni slikar ne će baciti kist, pitajući se zašto slika, zašto hoće prikazivati neke ideje, možda i krv svoga nutarnjeg života. On ne može to raditi, jer to njemu godi. Napokon i ovaj samo užitak prestaje. Faust dakle logično nije mogao postati umjetnik, iako je njegova narav umjetnička, jer Goethe nije došao do Boga… Apsolutno zadovoljstvo je samo u Bogu i da se je Goethe još dalje razvijao i došao do Boga, onda bi Fausta usrećila umjetnost. Istom tada bi ona dobila onu pravu vrijednost; istom tada bi Faust razumio kamo trebaju smjerati filozofija, pravo, umjetnost: ad maximam Dei gloriam *(na najveću Božju slavu)*. Da je Faust postao benediktinac, gdje se gaji hieratična *(sveta)* umjetnost, ili da je napokon postao dubok religiozan umjetnik ili tzv. "Kunstliebhaber" koji djeluju u svijetu, a uživa u umjetnosti, jer je ona neko predvorje k nebesima, gdje je sve izvanredno lijepo, Faust III. dio bi bio istom pravo rješenje koje bi čovjeka i literarno zadovoljilo.

Težnja za Bogom i savršenijim životom

St. Gregorio, 27. I. 1918. 21 g. i 1 mj.

Život je težak; težim za apstinencijom *(odricanjem)*, pa ne ide tako lako. Nastojim da se odučim zajutarka i popodnevnog jela. Spavam već nekoliko dana na zemlji i kušat ću da ustajem ranije nego obično (barem oko 6 h) pa da se mogu više sam s Bogom pozabaviti. Odviše govorim, suviše sam u društvu, slab sam u patnji. Kada naša pukovnija ode gore u "Stellung", javit ću se drage volje da odem s njima i da se malo priviknem na dočekivanje smrti. Gospode pomozi!

Započeti preporođeni život u duhu novospoznatog katolicizma

Odluke za život nakon završetka rata

Fonzaso, 5. II. 1918. 21 g. i 2 mj.

Izišao je proglas po kojemu bih mogao dobiti tromjesečni dopust za nastavak studija. Strah me je toga. Bojim se gladi i držim da se neću moći posvema posvetiti studiju. Gledat ću ponizno vršiti Božju volju, da ne budem odviše pohlepan za znanjem i da radim toliko, koliko mogu. Nauka ne smije biti sama sebi svrhom, ona mora da uza svu ljepotu, koju sama u sebi krije pridonese nešto Kraljevstvu Božjem na zemlji. Mislim zato da uza svu ljubav k svojoj struci, svaki čovjek mora socijalno živjeti, potpomagati one koji trpe. Jer nauka je produkt trpljenja; tehnika olakšava čovjeku materijalne nezgode, a umjetnost promatra mukotrpni život ljudi i povlači idejne konsekvencije…

Mislim kao đak raditi u društvu Sv. Vinka - internacionalna religiozna pozadina - i u «Hrvatskoj» *(katoličko društvo hrvatskih studenata u Beču),* nacionalna religiozna pozadina. Nastojati valja da samo dva puta dnevno jedem, tako sam materijalno slobodan. Iz principa ne jesti u ostalo vrijeme, pa makar netko i ponudio. Na svladavanje tijela ne smijem zaboraviti. Tvrd ležaj, rano ustajati, katkad strogo postiti, tako da u svakom momentu mogu raditi sa svojim tijelom što je meni volja.

Njega zdravlja i tjelesne ljepote isto je važna… Nova generacija mora biti zdrava, vesela, lijepa. Ono što je ružno posljedica je grijeha. Zato se treba čovjek svladavati i njegovanje zdravlja i ljepote smatrati kao sredstvo da sebe svlada i da ojača volju.

Boga nikada zaboraviti! Težiti neprestano za ujedinjenjem s njime. Svaki dan - ponajbolje zoru - upotrijebiti jedino za razmišljanje, molitvu i to po mogućnosti u blizini Euharistije ili kod sv. Mise. Taj sat mora biti izvor dana, u tome satu valja čovjek zaboraviti na cijeli svijet, izgubiti sve brige svijeta, svu nervozu života, biti miran kao u kolijevci. U tome satu se moraju stvarati planovi za budući dan, tu se svladava sva slabost.

Bilo bi grozno, kada ovaj rat ne bi imao nikakve duševne koristi za me! Ne smijem onako živjeti, kao što sam prije rata živio, moram započeti novi preporođeni život u duhu novo spoznatog katolicizma. Jedini Gospodin neka mi pomogne, jer čovjek sam iz sebe ne može ništa!

Svladavanje neumjerenosti u jelu

Casara Bolzano, 14. II. 1918 21 g. i 2 mj.

Društvo: rakija, vino, dim, nije društvo za me… Bože, pomozi mi da svladam samoga sebe.

Casara Bolzano, 20. II. 1918. 21 g. i 2 mj.

Odvratno je gledati čovjeka proždrljiva; čovjeka, koji bi cio dan jeo! Moram se čuvati proždrljivosti, jer je to moja velika slabost. Dosta bi bilo jednom dnevno jesti! Kod prve prilike pokušat ću.

Kritika svojih postupaka

Beč, 9. IV. 1918. 21 g. i 4 mj.

Život je sve... a meni prijeti opasnost, da opet zagreznem u širi teoretski život knjiga. Idem sutra na sv. Pričest da opet upijem snage za borbu. Ovih zadnjih dana sam dosta popustio. Bio sam polijen, neu-

redno sam jeo, malo se molio, nimalo trpio, ljutio se, bio i poškrt... i izgubio zato vezu s Onim...

Nema ništa velebnijega od kršćanske obitelji. Onaj duh, koji vlada među članovima, ona iskrenost, jednostavnost u najpožrtvovnijim (inače kompliciranim) djelima prožeta je neopisivom duševnošću. Češće mislim na obitelj Jović *(hrvatska katolička obitelj iz Banje Luke iz koje su potekla dva isusovca).*

Bolje je umrijeti negoli biti mekušac, igra strasti
Fontana Secca, 28. V .1918. 21 g. i 5 mj.

Slab sam… Iz dana u dan padam.... Bože pomozi, daj mi milost da postanem bezuvjetni gospodar tijela. Bolje je umrijeti, negoli biti mekušac, igra strasti. Svibanjska Kraljica neka mi oprosti što na Nju tako rijetko mislim. Bože, Bože, više mističnog svijeta!

Bože, kada ću zemljom stupati pročišćen?!
Rozalte blizu Belluna, 23. VIII. 1918. 21 g. i 8 mj.

Zaljubljeni čovječe: slanina, sočni kruh, mnogo, mnogo žderi, siši sok nek se sve cijedi niz grlo i napunja trbuh! Život! Smisao svega! Hoćeš da budeš dobar, da sjajiš kud prolaziš, a da si rob svog vječno gladnog želuca, koji sve traži nešto snažno i sočno. Sutra ćeš umrijeti, čovječe. Umrijeti! Da, i komis i špek i sve drugo će još tu biti i ležati na stolu i tebe ne će biti, ni tvog trbuha i kao da nisi ništa; gledaj da Ti duh bude slobodan, da trbuh izgubi vlast nad tobom, kukavico jedna! Bože, daj mi urnebesnu snagu, da sve svoje strasti skupim u šaku, da ih zahvatim desnicom rukom i topovskom snagom hitnem o stijenu, da se kao staklo razbiju i razlete na sve strane. Bože, Bože, kada ću to moći, kada ću zemljom stupati pročišćen. Pomozi mi Bože, jer je bolje ne živjeti, nego tako živjeti.

Memento mori *(sjeti se da ćeš umrijeti)* - slanina u kutu vreba. Tko veli da je post glupost, taj ne zna ništa. Bez posta nema pravoga duševnog života. Čovjek onda nema sam nad sobom autoritet. A to je glavno. Daj mi Bože silnu volju, pa makar bio gol i bos, jer ako sam već na svijetu, svejedno je da li imam zvijezdu pod vratom ili da mi proviruju košulje na laktu, glavno je veliko ja, sloboda duha, koja se ni smrti ne boji, a ostalo je sve sporedno.

Čovjek se gadi samom sebi zbog svojih neukroćenih strasti
Cidalchis kraj Tolmezza, 10. X. 1918. 21 g. i 10 mj.

Poredak mora biti u svemu. Trpljenje je podloga životu... Apstinencija (odricanje) je put k Bogu, a trpljenje, koje uslijed ove nastaje, mora pojačati energije života i stvarati od nas snažne ljude, ne samo u etičkom pogledu, nego ljude potpune za život: učenjake, radnike itd. Apstinencija ne samo da nije zapreka naučnom radu, nego mora i da je baza ovome. Danas mi je tako snažna volja, da te nazore provedem u praksu - jer zaista čovjek se gadi samom sebi zbog svojih neukroćenih strasti.

Pozitivan duhovni ishod boravka u ratu na fronti
Pod konac rata pisao je Ivan ocu s fronte ove znamenite riječi:

Zahvalan sam Bogu što sam sudjelovao u ratu, jer me je rat naučio mnogomu što ne bih nikada inače spoznao. Želim živo da opet postanem slobodan i da uskladim svoj život prema onome što sam spoznao da je pravo. *(Pismo ocu s fronte 23. VIII. 1917.)*

U meni je plamen za beskrajnim visinama
Beč, 12. V. 1920. 23 g. i 5 mj.

Duševno sam najproduktivniji kada svladavam otpore ili kada trpim. Do sada sam trpio i svladavao otpore (rat, glad), jer me je Providnost postavila u taj položaj. Tada sam rado trpio. No nisam se još dovinuo do te visine da svojevoljno izaberem put savršeniji: put trpljenja. Ako svoj život pravo analiziram, to ne trošim mnogo više energije za svladavanje samoga sebe, nego li recimo obični liberalci. Popeo sam se na stanovitu visinu i sada me sila ustrajnosti na ovoj drži. Ali, u meni je plamen za beskrajnim visinama; žar za nepomućenim grljenjem Sina i Oca i Duha, a do toga se dolazi samo discipliniranim, taktičkim svladavanjem samoga sebe. Ne bi li bilo moguće ne misliti nikada na jelo, ne zasititi se sasvim kod ručka, spavati samo 6 sati, primati dnevno Sv. Pričest, gimnasticirati dnevno i uza sav gubitak energije, koji se u ovo utroši, učiti sistematski još jedno 10 sati dnevno i postati u znanosti čovjek vrstan. Sv. Katarino Sienska, moli se da dobijem željeznu volju!

Stvoriti si studijem snažnu bazu da u praksi ne podlegnem križu
Zagreb, 14. X. 1920. 23 g. i 10 mj.

Materijalno mi možda u životu ne će nikada tako dobro ići. Sve mi ide po želji. Mogu se svake večeri tuširati, ležati na čistu podu, ustati u 5 ujutro, otići na sv. Misu i često primiti presv. Euharistiju. Hrane imam dovoljno, mesa nikada, odijelo mi nije poderano, kragni uvijek čisti. Sve, dakle, što mi tijelo zahtijeva, imam. Obitelj čovjeku, dakle, daje najjače sredstvo da uzmogne biti duševno krepak. Problem križa mogu sada teoretski studirati i dao Bog da si sada stvorim tako snažnu bazu, da u praksi ne podlegnem križu.

Kateheze o ostalim temama iz života Ivana Merza nastavljaju se u 2. svesku Materijala.

KVIZ TOMBOLA
ZA UPOZANAVANJE ŽIVOTA I MISLI IVANA MERZA

S namjerom da bi se vjeroučenici što bolje upoznali s likom Ivana Merza, te njegovim životom i mislima, predlažemo metodu koju smo nazvali »Kviz Tombola«. Donosimo dvije cjeline, odnosno materijal za dva kviza. U prvom kvizu obrađuje se život Ivana Merza. Tu su pitanja i odgovori. Vjeroučitelj ili voditelj ima pred sobom i pitanja i točne odgovore s odgovarajućim rednim brojem. Vjeroučenici imaju samo odgovore također s odgovarajućim rednim brojem. Kad vjeroučitelj postavi pitanje učenici traže točan odgovor. Tko misli da je našao točan odgovor diže ruku i kad mu vjeroučitelj dopusti da može govoriti mora najprije reći broj. Onaj koji ima pravi odgovor, što vjeroučitelj lako provjeri na svom listiću, na poziv vjeroučitelja pročita točan odgovor.

Izvlačenje pitanja može se obaviti na razne načine: može ih vjeroučitelj sam izvlačiti ili netko od vjeroučenika. Može to učiniti i onaj koji je imao točan odgovor, ili je pobijedio, itd. Odgovore koje vjeroučenici imaju pred sobom mogu dobiti na dva načina. Ili već ispisane na malo većem kartonu, koje potom prekrivaju s posebnim papirnatim prekrivačima nakon točnog odgovora, ili ih imaju na pojedinačnim karticama (što je za neke praktičnije), i kad nađu točan odgovor samo preokrenu karticu, ili je dadu vjeroučitelji (ili je stave u prikladnu posudu). To je što se tiče prvog kviza, tj. života Ivana Merza.

Za upoznavanje njegovih misli i bogatstva njegove duhovnosti imamo istu metodu, ali s nešto drukčijom varijantom. Vjeroučitelj ima na svom papiru uvijek numeriranu jednu rečenicu Ivana Merza odijeljenu točkicama na dva dijela. Vjeroučenici imaju samo drugi dio rečenice. Vjeroučitelj pročita prvi dio rečenice, i potom odmah kaže broj. Vjeroučenik prema rečenom broju traži drugi dio rečenice i odmah je pročita tako da se odmah čuje cijela rečenica. (Druga varijanta: učenici među svojim tekstovima traže pravilan drugi dio rečenice, kao u prvom kvizu. Ova se varijanta može primijeniti tek kad se nekoliko puta kviz proigra, tj. kad im rečenice već uđu u uho i kad ih zapamte. Ako učenik ne uspijeva pogoditi tj. sastaviti točnu rečenicu, vjeroučitelj pročita broj koji vjeroučenici pronađu i potom glasno kompletiraju cijelu rečenicu.) Cilj je igre da vjeroučenici što bolje upoznaju i asimiliraju misli Ivana Merza.

Iskustvo je pokazalo da kroz ovakvu vrst igre s natjecateljskim karakterom vjeroučenici veoma brzo uče i usvajaju ponuđene im sadržaje. Čak i srednjoškolci rado prihvaćaju ovakvu metodu učenja.

Kao što vjeroučitelj može lako uočiti, ovakva metoda veoma se uspješno može upotrijebiti i za druge nastavne vjeronaučne jedinice.

Na sljedećim stranicama dajemo već gotova pitanja i odgovore kako za vjeroučitelja tako i za vjeroučenike. Potrebno je listove samo fotokopirati i potom izrezati i nalijepiti na čvršći karton i igra, tj. učenje, može početi!

U sljedećim svescima Materijala o Ivanu Merzu nastavit ćemo donositi tekstove ostalih skupina njegovih misli prikazane na isti način. Vjeroučitelj ih osim toga može i sam sastaviti iz ponuđenih materijala.

«KVIZ-TOMBOLA» O ŽIVOTU IVANA MERZA

Pitanja i odgovori za voditelja

Dolje navedena pitanja i odgovore vjeroučitelj ili voditelj treba izrezati i zajedno nalijepiti na kartončiće da se lakše mogu izmiješati. Nakon dobivenog odgovora od vjeroučenika preko rednog broja koji je naveden ispred pitanja i odgovora, vjeroučitelj treba provjeriti točnost odgovora.

1. Gdje je rođen Ivan Merz?
1. U Banjoj Luci.

2. Kada je rođen Ivan Merz?
2. 16. prosinca 1896. g.

3. Kako su se zvali roditelji Ivana Merza?
3. Mavro i Terezija.

4. Što je bio po zanimanju Ivanov otac?
4. Austrijski oficir i šef željezničkog kolodvora u Banjoj Luci.

5. Koliko ima u prijepisu Dnevnik Ivana Merza koji je počeo pisati u gimnaziji?
5. - 800 stranica.

6. Kako se zvao profesor iz gimnazije koji je najviše utjecao pozitivno i odgojno na Ivana Merza?
6. Prof. Ljubomir Maraković.

7. Kojeg datuma i s koliko godina je Ivan položio zavjet čistoće do braka u čast Blaženoj Djevici Mariji?
7. Na blagdan Bezgrešnog Začeća BDM 8. XII. 1915.g. sa 19 godina.

8. Koliko je Ivan Merz naučio jezika s kojima se služio tijekom života?
8. Deset jezika!

9. Koje godine je Ivan položio maturu?
9. 1914. godine.

10. Kamo je Ivan pošao nakon mature?
10. U vojnu akademiju u Bečko Novo Mjesto.

11. Koliko je Ivan ostao u Vojnoj Akademiji?
11. Samo tri mjeseca!

12. Gdje i kada Ivan započinje studij prava i književnosti?
12. U Beču 1915. god.

13. Što je Ivana posebno zanimalo u gimnaziji?
13. Književnost i umjetnost.

14. Čime se Ivan bavio u slobodno vrijeme kao srednjoškolac?
14. Puno je čitao dobre knjige, igrao tenis, vozio bicikl svirao klavir i violinu.

15. Ivan je morao ići u vojsku na frontu u 1. svjetskom ratu. Gdje je Ivan bio na fronti i kada?
15. Na talijanskoj fronti od 1916. do 1918.

16. Što je Ivan doživio u ratu na fronti?
16. Ivan se potpuno obratio Bogu nakon susreta s patnjom i smrću.

17. Što je Ivan posebno čitao u ratu na fronti?
17. Poznatu knjižicu Nasljeduj Krista od Tome Kempenca.

18. Nakon rata gdje je Ivan boravio i što je radio?
18. U bosanskom rudniku Maslovare bio je vojni zapovjednik.

19. Kada i gdje Ivan nastavlja studij?
19. U Beču od 1919. do 1920.

20. Gdje i kada u Francuskoj Ivan nastavlja i završava studij?
20. U Parizu od 1920. do 1922. god.

21. Na kojem učilištu je Merz u Parizu studirao?
21. Na Sorboni i Katoličkom institutu.

22. Koju je čuvenu misao Ivan pisao svojoj majci iz Pariza?
22. Katolička vjera je moje životno zvanje.

23. Kada Ivan Merz dolazi u Zagreb i koliko u njemu živi?
23. Dolazi 1922. i živi do 1928.g. – šest godina.

24. Što je Ivan bio po zanimanju?
24. Profesor francuskog jezika na Nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu.

25. Ivan je postigao doktorat na sveučilištu u Zagrebu 1923. Kako mu se zvala doktorska radnja ili disertacija?
25. Utjecaj liturgije na francuske pisce.

26. Ivan je bio suosnivač jedne katoličke organizacije za mladež. Kako se zvala?
26. Hrvatski orlovski savez!

27. Što je Ivan dao Hrvatskom orlovskom savezu i kako se to zvalo?
27. Dao je lozinku «Žrtva Euharistija Apostolat.»

28. Čije je ideje Ivan širio u našu katoličku javnost i u Orlovski savez?
28. Ideje Papinske Katoličke Akcije.

29. Šta je to Papinska Katolička akcija?
29. Suradnja laika u apostolatu Crkve.

30. Kako se zove crkva u Zagrebu u koju je Ivan išao svaki dan na misu i na Pričest?
30. Bazilika Srca Isusova.

31. Ivan je napisao puno članaka i brošura. Kako se zove njegov prvi članak?
31. Novo doba.

32. Kad su Ivana pitali zašto voli Crkvu što je odgovorio?
32. Jer u Crkvi vidim jasnu sliku Spasitelja i Boga Isusa sa svim njegovim savršenstvima.

33. Što je Ivan odgovorio kad su ga u anketi pitali zašto voli Papu?
33. Jer u njemu pod prilikama čovjeka vidim Boga svoga i Gospoda svoga.

34. Ivan je veoma štovao Gospu Lurdsku. Kako se zove brošura koju je o njoj napisao?
34. Najnovija čudesa u Lurdu!

35. Što je Ivan obavljao svake godine?
35. Duhovne vježbe.

36. Što je Ivan zapisivao u duhovnim vježbama'
36. Odluke kojih se vjerno pridržavao.

37. Ivan je želio postati svetac. Kako je to uspio?
37. Svladavao je svoje strasti i vršio dobra djela.

38. S koliko godina i kada je Ivan učinio vječni zavjet čistoće?
38. Učinio ga je 8.XII.1923. i imao je 27 godina.

39. Kako se zvao Ivanov duhovnik i koju je knjigu o Ivanu napisao:
39. Josip Vrbanek: Vitez Kristov Ivan Merz

40. Ivan je sastavio sam svoj nadgrobni natpis. Navedi prvu rečenicu.
40. Život mi je bio Krist a smrt dobitak.

41. Ivan je bio štovatelj Srca Isusova pa je i u testamentu to naglasio. Kako glasi rečenica?
41. Očekujem milosrđe Gospodinovo i vječno posjedovanje Srca Isusova.

42. Navedi dvije važne knjige sa izborom Ivanovih najljepših tekstova i misli.
42. Put k suncu i Plamen za visinama.

43. Kojeg dana i godine je Ivan prešao u vječni život, tj. umro?
43. 10. svibnja 1928. god.

44. Gdje se danas nalazi grob Ivana Merza?
44. U Bazilici Srca Isusova u Zagrebu.

45. Što su napisali na vijencu mladi iz Vinkovaca kad su ga donijeli Ivanu na grob?
45. Hvala ti orle Kristov što si nam pokazao put k suncu.

46. Kako je Papa nazvao Ivana kad je prvi puta došao u Zagreb 1994. godine?
46. Istaknuti laik u svjedočenju Evanđelja.

47. Kako se zvala suradnica Ivana Merza u apostolatu?
47. Marica Stanković.

48. Marica Stanković je djelomično ostvarila ideju Ivana Merza da se osnuje civilni red, tj. sekularni institut. Kako se on danas zove?
48. Suradnice Krista Kralja.

49. Kako se zvala djevojka i odakle je bila, koja je čudesno ozdravila na grobu Ivana Merza i čije je ozdravljenje priznao Vatikan za Merčev proces?
49. Anica Ercegović iz Grduse kraj Sunje.

50. Kada je i gdje proglašen dekret o herojskim krepostima Ivana Merza čime je završio najvažniji dio njegova postupka za beatifikaciju?
50. U Vatikanu 5. srpnja 2002.

«KVIZ-TOMBOLA» O ŽIVOTU IVANA MERZA

Odgovori za učenike – sudionike kviza

Ove odgovore, podijeljene u skupine prema broju sudionika kviza, treba izrezati i nalijepiti na kartončiće ili na veći dio papira-kartona .

1.
U Banjoj Luci.

2.
16. prosinca 1896.

3.
Mavro i Terezija.

4.
Austrijski oficir i šef želj. kolodvora u Banja Luci.

5.
800 stranica.

6.
Prof. Ljubomir Maraković.

7.
Na blagdan Bezgrešnog Začeća 8. XII. 1915.g. sa 19 godina.

8.
Deset jezika.

9.
1914. godine.

10.
U vojnu akademiju u Bečko Novo Mjesto.

11.
Samo tri mjeseca!

12.
U Beču 1915. god.

13.
Književnost i umjetnost.

14.
Puno je čitao dobre knjige, igrao tenis, vozio bicikl svirao klavir i violinu.

15.
Na talijanskoj fronti od 1916. do 1918.

16.
Ivan se potpuno obratio Bogu nakon susreta sa patnjom i smrću.

17.
Knjigu Nasljeduj Krista od Tome Kempenca.

18.
U bosanskom rudniku Maslovare bio je vojni zapovjednik.

19.
U Beču od 1919. do 1920.

20.
U Parizu od 1920. do 1922. god.

21.
Na Sorboni i Katoličkom institutu.

22.
Katolička vjera je moje životno zvanje.

23.
Dolazi 1922. i živi je šest godina do 1928.g.

24.
Bio je profesor francuskog jezika na Nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu.

25.
Utjecaj liturgije na francuske književnike.

26.
Hrvatski orlovski savez!

27.
Dao je lozinku «Žrtva Euharistija Apostolat.»

28.
Ideje Papinske Katoličke Akcije.

29.
Suradnja laika u apostolatu Crkve.

30.
Bazilika Srca Isusova.

31.
Novo doba.

32.
32. Jer u Crkvi vidim jasnu sliku Spasitelja i Boga Isusa sa svim njegovim savršenstvima.

33.
Jer u Papi pod prilikama čovjeka vidim Boga svoga i Gospoda svoga.

34.
Najnovija čudesa u Lurdu!

35.
Duhovne vježbe.

36.
Odluke kojih se vjerno pridržavao.

37.
Svladavao je svoje strasti i vršio dobra djela.

38.
Učinio ga je 8.XII.1923. a imao je 27 godina.

39.
Josip Vrbanek: Vitez Kristov Ivan Merz

40.
Život mi je bio Krist a smrt dobitak.

41.
Očekujem milosrđe Gospodinovo i vječno posjedovanje Srca Isusova.

42.
Put k suncu i Plamen za visinama.

43.
10. svibnja 1928. god.

44.
U Bazilici Srca Isusova u Zagrebu.

45.
Hvala ti orle Kristov što si nam pokazao put k suncu.

46.
Istaknuti laik u svjedočenju Evanđelja.

47.
Marica Stanković.

48.
Suradnice Krista Kralja.

49.
Anica Ercegović iz Graduse kod Sunje.

50.
5. srpnja 2002. u Vatikanu.

«KVIZ-TOMBOLA» - MISLI IVANA MERZA br. 1

Za voditelja

Ove rečenice jesu misli Ivana Merza; odijeljene su točkicama u dva dijela. Namijenjene su za vjeroučitelja-voditelja kviza koji ih treba izrezati i nalijepiti na kartončiće. Učenici imaju druge kartončiće samo s drugim dijelom rečenice. Voditelj čita prvi dio rečenice i nakon toga odmah kaže redni broj. Učenici prema broju koji su čuli, traže drugi dio rečenice i tko ga nađe odmah ga pročita tako da se rečenica čuje odmah u cijelosti. Nakon nekoliko puta odigranog kviza na ovaj način, kad su učenici upoznali Ivanove misli, može se primijeniti metoda iz kviza o životu I.Merza, tj. da voditelj ne kaže broj nego samo prvi dio rečenice, a učenici traže ispravan odgovor. Pomoć u traženju točnog odgovora uvijek daje redni broj koji ima i voditelj i sudionici kviza na svojim listićima.

1. Za mladih dana želio sam vruće
... da srca drugih svojim prožmem srcem, da svijetlim narodima.

2. Život nije uživanje,
...nego žrtva.

3. Život mora da nam je žrtva,
...da mnogo lijepoga ne gleda.

4. Ne protivimo se harmoniji,
... koja vlada u svemiru.

5.Život je kratka teška kušnja i tko ovu preboli,
... stupa u život pun sjaja i boja.

6.Bol, patnja, pogled na tolike tisuće iznakaženih, mrtvih i ispaćenih ljudi pere sa čovjeka sve prolazno
... i velikom mu energijom sugerira smisao života.

7. Najviše me zanima filozofija života. Hoću da prodrem
... u misterij života.

8. Ima li čovjek ovdje pravo na sreću? Zar nije ovaj svijet - svijet rada i muke, i kako se čovjek pokaže u tom radu,... dobiva nagradu na drugom svijetu, koji je vječan.

9. Religiozni život, misao na Vječnost, Smrt, Ljubav, ... to je nešto veliko.

10. Proći će i roditelji i sve će izgledati kao san, dok i ja ne zađem u tamnu, groznu ulicu. Ne, nije tamna ni grozna,
... nego svijetla, puna nadnaravnog sjaja. Tamo se slavi Resurrectio - Uskrsnuće.

11. Uistinu, kad se čovjek zavuče u samoću, u tamu, sav realni svijet
... čini mu se snom.

12. Čovjek tada osjeća da je duševni svijet, svijet noći i molitve,
... realniji od svega što vidljivo postoji. Treba težiti samo za tim.

13.Iskreno govoreći, ja se ne bojim smrti,
... ta tamo gore je ono pravo carstvo.

14. Najvažnije je pitanje za čovjeka
... problem smrti.

15. Najednom osjetim kako je taj život
... samo prolazna faza u onaj trajni.

16. Misleći na ovu prolaznost, ne mili mi se uopće ništa. Jedini asketski, monaški život ... u obožavanju Euharistije možda daje zadovoljstvo.

17. Moramo uvijek biti svjesni kratkotrajnosti življenja
... i da je ono samo minimalna faza vječnosti.

18. Trebamo nastojati zasladiti i ovo kratko doba
... asketskim životom.

19. Gdje nema Tebe, Bože,
...tamo nema ni veselja.

20. Za nas je dika probijati se kroz život
... i gomilati blago za onaj veliki život.

21. Kada top grune, mislim da mi propovijeda sv. Franjo:
... Došljaci smo i putnici!

22. Kad će konačno doći vrijeme kad neće više biti ... nikakvog grijeha?

23. Kad ćemo vidjeti uskrsnulog Jaganjca
... i sjaj njegove vječno lijepe Majke.

24. Kada ćemo biti ujedinjeni u pjevanju nebeskih korova, kada ćemo se izgubiti
...u vječnom pjevanju Sanctus, Sanctus, Sanctus, obavijenom božanskim sjajem?

25. U našem je tijelu zakon,
... sasvim drugačiji od onoga koji je u našoj duši.

26. Odricanje i Euharistija su putovi
... koji nas onamo vode.

27. Pričest nam daje neizmjerni užitak
... i pretvara naše tijelo u božanski bitak.

28. Valja sav svijet zaboraviti
... i sve sile koncentrirati u radu za Isusa.

29. Valja iščeznuti sa zemlje, izgorjeti, da zaista uđem sa što više bližnjih onamo ... gdje nas čeka, Otac, Sin, Blažena Djevica Marija u Duhu Svetomu, apostoli, mučenici, anđeli, djevice, - svi oni beskrajni svjetovi Apokalipse.

30. U ovome leži filozofija sreće:
... valja postaviti težište svih naših želja u onaj svijet.

31. Valja sebe posve zaboraviti radeći za
... Našega Gospodina Isusa Krista koji je jedini vječan.

32. Ako naime vjerujemo u apsolutno Božanstvo,
... tada nema slučaja (Lk. 12,1-8).

33. Znamo da je ovaj život vrlo kratka faza i
...da ćemo zatim biti u vječnome nebu.

34. Budimo junački, žrtvujmo sekundu ovoga života
... da uđemo u beskonačno nebo.

35. Upotrijebimo sve naše energije
... da spasimo naše duše i što više duša naših bližnjih.

36. Znadeš da me je život na sveučilištu u Beču, onda rat, studij i napokon Lurd
... potpuno uvjerio u istinitost katoličke vjere.

37. Zato se cijeli moj život
... kreće oko Krista Gospodina.

38. Katolička je vjera
... moje životno zvanje i mora to biti svakom čovjeku bez iznimke.

39. Ovaj je život samo
... kratka priprava za vječnost.

40. Treba sve sile ovoga života usredotočiti prema životu
... koji slijedi nakon boravka na zemlji.

«KVIZ-TOMBOLA» - MISLI IVANA MERZA br. 1

Odgovori za učenike – sudionike kviza

Ove odgovore, podijeljene u skupine prema broju sudionika kviza, treba izrezati i nalijepiti na kartončiće ili na veći dio papira-kartona .

1.
... da srca drugih svojim prožmem srcem, da svijetlim narodima.

2.
...nego žrtva.

3.
...da mnogo lijepoga ne gleda.

4.
... koja vlada u svemiru.

5.
... stupa u život pun sjaja i boja.

6.
... i velikom mu energijom sugerira smisao života.

7.
... u misterij života.

8.
... dobiva nagradu na drugom svijetu, koji je vječan.

9.
... to je nešto veliko.

10.
... nego svijetla, puna nadnaravnog sjaja. Tamo se slavi Resur-rectio - Uskrsnuće.

11.
... čini mu se snom.

12.
... realniji od svega što vidljivo postoji. Treba težiti samo za tim.

13.
... ta tamo gore je ono pravo carstvo.

14.
... problem smrti.

15.
... samo prolazna faza u onaj trajni.

16.
... u obožavanju Euharistije možda daje zadovoljstvo.

17.
... i da je ono samo minimalna faza vječnosti.

18.
... asketskim životom.

19.
...tamo nema ni veselja.

20.
... i gomilati blago za onaj veliki život.

21.
... Došljaci smo i putnici!

22.
... nikakvog grijeha?

23.
... i sjaj njegove vječno lijepe Majke.

24.
...u vječnom pjevanju Sanctus, Sanctus, Sanctus, obavijenom božanskim sjajem?

25.
... sasvim drugačiji od onoga koji je u našoj duši.

26.
... koji nas onamo vode.

27.
... i pretvara naše tijelo u božanski bitak.

28.
... i sve sile koncentrirati u radu za Isusa.

29.
... gdje nas čeka, Otac, Sin, Blažena Djevica Marija u Duhu Svetomu, apostoli, mučenici, anđeli, djevice, - svi oni beskrajni svjetovi Apokalipse.

30.
... valja postaviti težište svih naših želja u onaj svijet.

31.
... Našega Gospodina Isusa Krista koji je jedini vječan.

32.
... tada nema slučaja (Lk. 12,1-8).

33.
...da ćemo zatim biti u vječnome nebu.

34.
... da uđemo u beskonačno nebo.

35.
... da spasimo naše duše i što više duša naših bližnjih.

36.
... potpuno uvjerio u istinitost katoličke vjere.

37.
... kreće oko Krista Gospodina.

38.
... moje životno zvanje i mora to biti svakom čovjeku bez iznimke.

39.
... kratka priprava za vječnost.

40.
... koji slijedi nakon boravka na zemlji.

S A D R Ž A J

KNJIGE
za upoznavanje života, duhovnosti i poruke časnog sluge Božjega Ivana Merza
PUT K SUNCU
Ivan Merz ti govori
Ivan Merz
PUT K SUNCU
Zagreb, FTI, 1993., 232 str. Opširan izbor tekstova iz bogate duhovne baštine Ivana Merza
Ivan Merz
MISLI
Zagreb, Postulatura Ivana Merza, 2001., 64 str. Najljepše izreke i misli Ivana Merza
Ivan Merz
MISLI
Ivan Merz
LJUBAV I ČISTOĆA
Ivan Merz
LJUBAV I ČISTOĆA
Tekstovi Ivana Merza o ljubavi, braku, ženi, čistoći i božanskoj ljubavi. Zagreb, FTI, 2002., 260 str.
Ivan Merz
PLAMEN ZA VISINAMA
Zagreb, FTI, 1999., 128 str. Knjiga prikazuje uspon Ivana Merza prema svetosti.
Ivan Merz
PLAMEN ZA VISINAMA
Izdaje: POSTULATURA IVANA MERZA, 10000 Zagreb, Vlaška 93. E-mail: postulatura.merz@ffdi.hr - www.ffdi.hr/ivan-merz